

ONTWERPVERORDENING OP DE INLEVERING VAN PUBLIKATIES

Miriam Malmberg

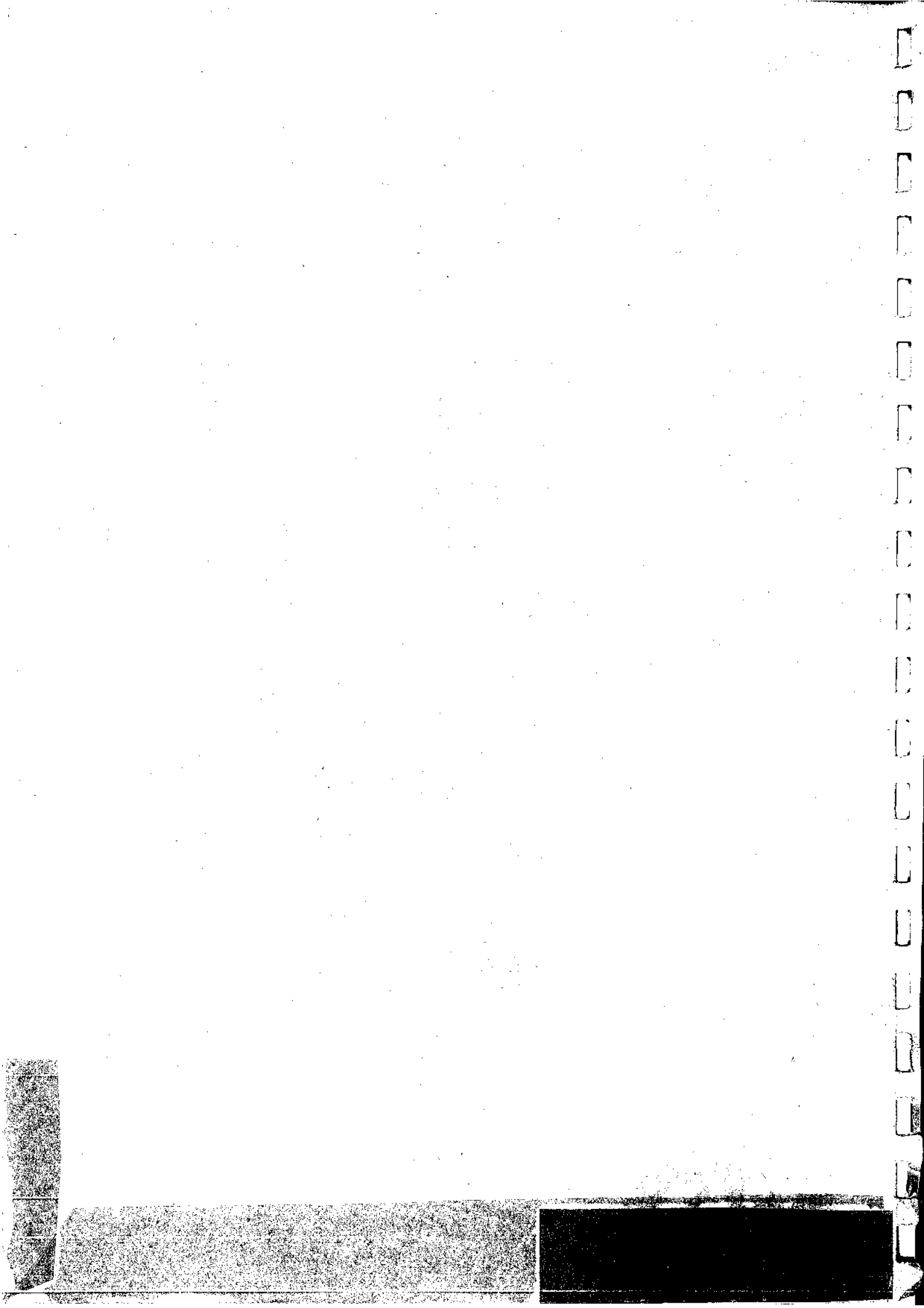
Oranjestad, 3 juli 1995

1263

BIBLIOTECA NACIONAL ARUBA

3 0993 00293 732 4

ONTWERPVERORDENING OP DE INLEVERING VAN PUBLIKATIES

Miriam Malmberg

ARUBIANA / CARIBIANA

Pa referencia.

NO FOR FIA.

For reference.

NOT TO BE TAKEN
FROM THIS ROOM.

Oranjestad, 3 juli 1995

Arubiana: 1263

INHOUDSOPGAVE

Lijst van gebruikte afkortingen

I.	Inleiding	1
-----------	------------------	----------

DEEL 1 ALGEMENE BESCHOUWINGEN

II.	Belang van het wettelijk depot voor Aruba	4
II.1	Censuur en vrijheid van meningsuiting	7
II.2	Nationale bibliografie	9
II.3	Doel van het wettelijk depot	11
II.3.1	Garantie voor het behoud van ons cultureel erfgoed	11
II.3.2	Onbelemmerd verkeer van informatie	11
II.3.3	Universal Availability of Publications	12
II.3.4	Universal Bibliographic Control	12
III.	Rechtskarakter van de wet op de verplichte inlevering van publikaties	13
III.1	Onteigening	13
III.2	Zaaksvorming	15
III.3	Belastingheffing	16
III.4	Monsterneming	17
III.5	Algemeen versus particulier belang	17
III.6	Mogelijkheden van vervreemding van het uitgeversbedrijf, overlijden of faillissement van de eigenaar.	19

III.7	Concordantiebeginsel	20
IV.	Wettelijk depot en openbaarheid van bestuur	22
IV.1	Terminologie	23
IV.2	Belang van openbaarheid van bestuur	23
IV.2.1	Belang van openbaarheid van bestuur voor kleinschalige samenlevingen	24
IV.3	Doel Landsverordening openbaarheid van bestuur	24
IV.4	Openbaarheidsplicht	25
IV.4.1	Informatiestelsel	25
IV.5	Geclausuleerde informatieverstrekking	26
IV.6	Rechtsbescherming	26
V.	Wettelijk depot en auteursrechten	27
V.1	Samenhang auteursrecht en wettelijk depot	27
V.1.2	Subject van de Auteursverordening en Wettelijk depot	30
V.2	Auteursrechtelijke regelingen geldend binnen het Koninkrijk der Nederlanden	30
V.2.1	De Berner Conventie	31
V.2.2	Het TRIPS-Akkoord	32
V.2.3	Universele Auteursrecht Conventie	33
V.2.3	De Auteursverordening van 1913	33
V.3	Beperkingen op het auteursrecht volgens de Auteursverordening	34
V.11	Beperkingen op het auteursrecht voor wat betreft overname van gedeelten van een werk	35

Beperkingen op het auteursrecht voor wat betreft gehele overname van een werk	37
VI. Wettelijk depot en archiefwezen	39
VI.1 Archiefverordening van de Nederlandse Antillen	40
VI.2 De betekenis van het begrip archief	40
VI.3 Een nationaal historisch archief	41
VI.4 Overeenkomsten en verschillen tussen het Nationaal Historisch Archief materiaal en het wettelijk depot materiaal	42
Overeenkomsten tussen het nationaal historisch archiefmateriaal en het wettelijk depotmateriaal	43
Versillen tussen nationaal historisch archiefmateriaal en wettelijk depotmateriaal	44
VI.5 Vestigingsplaats van het wettelijk depot	48
VII. Slotwoord	50

Deel 2 Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties

I. Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties	1
II. Memorie van Toelichting	8
II.1 Algemeen gedeelte Memorie van Toelichting	8
II.2 Artikelsgewijze toelichting	15

Literatuurlijst

Bijlagen:

Bijlage I:	Verklarende woordenlijst bij definitie wettelijk depot
Bijlage II:	Ontwerp-Landsverordening Openbaarheid van Bestuur van de Nederlandse Antillen.
Bijlage III:	Ontwerp-Landsverordening Openbaarheid van bestuur Aruba
Bijlage IV:	Auteursverordening
Bijlage V:	Archiefverordening van de Nederlandse Antillen
Bijlage VI:	Nederlandse Ontwerpwet op de inlevering van publikaties

Lijst van gebruikte afkortingen

amvb	= algemene maatregel van bestuur
art.	= artikel
Av	= Auteursverordening
AVP	= Arubaanse Volks Partij
Aw	= Auteurswet
BC	= Berner Conventie
bdi	= bibliotheek en documentaire informatie
bew.	= bewerkt
BID	= Bureau Interne Diensten
BIE	= Bureau Intellectuele Eigendom
BNA	= Biblioteca Nacional Aruba
BRU	= Bibliotheek van de Rijksuniversiteit Utrecht
CHA	= Centraal Historisch Archief
CARICOM	= Caribbean Community
d.d.	= de dato
DPO	= Dienst Personeel en Organisatie
EEG	= European Economische Gemeenschap
enz.	= enzovoorts
EVRM	= Europees Verdrag van de Rechten van de Mens
GATT	= General Agreement on Tariffs and Trade
GATS	= General Agreement on Trade in Services
GW	= Grondwet
IFLA	= International Federation of Library Associations and Institutions
KABNA	= Kabinet voor Nederlands en Antilliaanse Zaken
KB	= Koninklijk Besluit
KB	= Koninklijke Bibliotheek
LAR	= Landsverordening Administratieve Rechtspraak
lham	= landsbesluit houdende algemene maatregelen
LOB	= Landsverordening openbaarheid van bestuur
lv	= landsverordening
MTO	= Multilateral Trade Organisation
MvA	= Memorie van Antwoord
MvT	= Memorie van Toelichting
N.A.	= Nederlandse Antillen
NBW	= Nieuw Burgerlijk Wetboek
NHA	= Nationaal Historisch Archief
OLA	= Organizacion Liberal Arubano
Stb.	= Staatsblad
STICUSA	= Stichting Culturele Samenwerking
StrA	= Staatsregeling van Aruba
TRIMS	= Trade Related Intellectual Monetary Rights
TRIPS	= Trade Related Intellectual Property Rights
UAC	= Universal Author Convention
UAP	= Universal Availability of Publications
UBC	= Universal Bibliographic Control
UNA	= Universiteit van de Nederlandse Antillen
UNESCO	= United Nations Educational and Scientific Organisation

UR	= Uruguay Ronde
USA	= United States of America
VN	= Verenigde Naties
WOB	= Wet openbaarheid van bestuur

I. INLEIDING

Het onderzoek in het kader van mijn afstudeerscriptie is gericht op het samenstellen van een *Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties*, ook wel *wettelijk depot* genaamd. Hoewel het meest recente onderzoek op het gebied van het wettelijk depot¹ heeft aangetoond dat zeker 137 landen ter wereld een of andere vorm van wettelijk depot kennen, is dit fenomeen op Aruba nog tamelijk onbekend.

Het wettelijk depot heeft verschillende betekenissen. Het kan zowel betekenen de *juridische regeling*, de *plaats* waar de publikaties die op grond van de juridische regeling verzameld worden, als de *verzameling* publikaties tot stand gekomen op basis van de juridische regeling. Tenzij anders is aangegeven, wordt in deze scriptie bedoeld, de juridische regeling, die als volgt gedefinieerd wordt:

De wettelijke verplichting om van elke nieuw verschijnende publikatie, gepubliceerd binnen een bepaald land en/of taalgebied en/of door een ingezetene van een bepaald land of taalgebied, één of meerdere exemplaren in te leveren bij een overheidsinstantie, meestal een nationale bibliotheek. Het betreft hier publikaties bestemd voor de openbaarheid. Op basis van de ingeleverde stukken wordt de nationale bibliografie gemaakt. Het hoofddoel van een wettelijk depot is tweevoudig: het bewaren van het geestelijk erfgoed voor het nageslacht en het vrij verkeer van informatie².

Op zichzelf is deze beschrijving nog voor velerlei uitleg vatbaar en is toelichting op de gebruikte begrippen noodzakelijk. Deze is te vinden in de verklarende woordenlijst, toegevoegd als bijlage I.

Voor dit onderwerp heb ik gekozen omdat regelgeving op het gebied van de

¹ Jasion, *The international guide to legal deposit*.

² Door de definities te vergelijken die in verschillende publikaties voorkomen (te weten BDI-terminologie, p. 343; Jasion, p. 7; Lunn, p. 1; Algra) om het wettelijk depot te beschrijven, is een beschrijving gemaakt die het meest toepasselijk is op de situatie die ik voor ogen heb.

informatievoorziening op Aruba (nog) ontbreekt³, ofwel sterk verouderd⁴ is, terwijl de behoefte aan informatie dit gebrek aan regelgeving zeker niet rechtvaardigt⁵. Deze scriptie bestaat uit twee delen. In het eerste deel zullen een aantal vragen worden beantwoord, waaronder met name:

1. Waarom een wettelijk depot noodzakelijk is.
2. Hoe een wettelijk depot ingepast kan worden in het huidige rechtssysteem.
3. Welke andere regelingen raakvlakken vertonen met de wettelijk depotregeling.

In Hoofdstuk II wordt eerst het belang van een wettelijk depot uiteengezet. Het rechtskarakter van de in te stellen Verordening op de inlevering van publikaties wordt onderzocht in hoofdstuk III. De hoofdstuken IV, V en VI geven de samenhang weer tussen het wettelijk depot en respectievelijk de Ontwerpverordeningen openbaarheid van bestuur van Aruba en de Nederlandse Antillen, de auteursrechtelijke regelingen binnen het Koninkrijk der Nederlanden en binnen de Caribbean Community (CARICOM)⁶, de Archiefverordening van de Nederlandse Antillen en regeling van het archiefwezen op Aruba.

Het tweede deel van de scriptie bevat de tekst van de Ontwerp-verordening op de inlevering van publikaties, met bijbehorende Memorie van Toelichting.

Als uitgangspunt voor de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties dient onder andere het rapport van Jasion. Zijn onderzoek houdt een vergelijking in van de wetgeving van een groot aantal landen. Daaruit komt naar voren wat men belangrijk acht aan het wettelijk depot. Uit dit onderzoek blijkt dat het weinig voorkomt dat een

³ Onder andere: Landsverordening openbaarheid van bestuur en een Archiefverordening.

⁴ De Auteursverordening PB 1913, nr. 3.

⁵ Zie hoofdstuk II Belang van het wettelijk depot voor Aruba.

⁶ Bij Verdrag van Chaguaramas is te Trinidad door de vier grootste Staten van de in 1962 uiteengevallen "West Indies Federation", die uit de tien voormalige Britse eilandgebieden was gevormd. In 1974 komen er acht (voormalige) Britse gebieden bij; later ook de Bahamas. CARICOM heeft thans het volgende lidmaatschap: Antigua en Barbuda, Bahamas, Barbados (oprichter), Belize, Dominica, Grenada, Guyana (oprichter), Jamaica (oprichter), Montserrat, St. Christopher en Nevis, St. Lucia, St. Vincent en de Grenadinen, Trinidad en Tobago (oprichter).

wettelijk depot in een zelfstandige wet is geregeld⁷.

Voorts is gebruik gemaakt van de Belgische "Wet tot instelling van het wettelijk depot"⁸. De Belgische wet houdt namelijk rekening met het gegeven dat auteurs de uitgave van hun werken vaak toevertrouwen aan buitenlandse uitgeverijen. Ook op Aruba komt dit veelvuldig voor, wat de reden is om in deze de Belgische wet te volgen. De Belgische wet legt aan de in het land gedomicilieerde auteurs de verplichting op om de in het buitenland gepubliceerde werken in België te deponeren.

Tevens is gebruik gemaakt van het rapport van Lunn⁹, dat richtlijnen geeft voor het samenstellen van een wettelijk depot. Jean Lunn heeft een studie geschreven in het kader van een contract van de International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) met UNESCO. Het doel van de studie was in het bijzonder om voorstellen te doen over de inhoud van de te ontwerpen nationale wetgevingen inzake deponering van publikaties. Haar richtlijnen kunnen dan ook beschouwd worden als een samenvatting van internationaal gangbare opvattingen¹⁰.

Tenslotte heeft ook de Nederlandse Ontwerpwet op de inlevering van publikaties model gestaan voor de Arubaanse Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties¹¹.

⁷ In België, British Virgin Islands, Finland, Frankrijk, Hong Kong, Zuid-Afrika is sprake van aparte wetgeving om de wettelijke inleveringsplicht te reguleren. Bron: Jasion. Ook binnen 7 van de 12 CARICOM-lidstaten is sprake van aparte depotwetgeving. Bron: Pollard, nr. 18.

⁸ Belgisch Staatsblad, jaargang 135, nummer 117, vrijdag 18 juni 1965.

⁹ Lunn, Guidelines for legal deposit legislation.

¹⁰ De wettelijke inlevering van publikaties in Nederland, p. 5.

¹¹ Zie bijlage VI.

DEEL 1

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

II. BELANG VAN HET WETTELIJK DEPOT VOOR ARUBA

Wil Aruba haar cultureel erfgoed veilig stellen dan dient een wettelijk depot te worden ingesteld. Het trachten te verwerven van bepaalde werken zonder wettelijke grondslag geeft vaak geen resultaat. De meeste publikaties geproduceerd op Aruba zijn namelijk geen handelsedities, maar behoren tot de zogeheten grijze literatuur. Deze publikaties zijn veelal niet of moeizaam via de normale boekhandelkanalen verkrijgbaar. De waarde van de grijze literatuur - die haar ontstaan veelal vindt bij universiteiten en in de overheidssfeer - ligt vooral in het gespecialiseerde en actuele karakter. Deze literatuur is voor een bredere kring van geïnteresseerden echter moeilijk te vinden¹².

Het retrospectief aanschaffen van materialen door de Biblioteca Nacional Aruba is veelal een onrendabele bezigheid is, waardoor de hiaten in het cultureel patrimonium blijven toenemen. De wettelijk depotregeling bewerkstelligt dat binnen een bepaald tijdsbestek¹³ na uitgave, publikaties bij de Dienst wettelijk depot ingeleverd dienen te worden. Hierdoor wordt voorkomen dat publikaties niet meer op de markt te verkrijgen zijn, of zoek raken voordat de Dienst wettelijk depot de publikaties op heeft kunnen nemen in haar collectie.

Middels het wettelijk depot zal het tevens mogelijk zijn om ingezetenen die in het buitenland hun werk publiceren inleveringsplichtig te maken. Naar het voorbeeld van de Belgische wet waar de auteur verantwoordelijk is voor de inlevering van publikaties van zijn hand, die in het buitenland verschenen zijn, kan toch de hand worden gelegd op deze publikaties. Overigens schijnt deze Belgische oplossing om de hand te kunnen leggen op publikaties van een ingezetene die in het buitenland heeft gepubliceerd een novum in de wetgeving van het wettelijk depot te zijn¹⁴. Ook de CARICOM raadt aan om inleveringsplichtig te beschouwen degene die ingezetene is van het land en die de

¹² Wettelijk depot en grijze literatuur, p. 13.

¹³ Zie art. 5 lid 1 Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties. Ook de CARICOM geeft als aanbeveling om de inlevering van een publicatie binnen een maand na verspreiding plaats te laten vinden. Bron: Pollard, nr. 24.

¹⁴ Willemsen, Het vraagstuk van het wettelijk depot, p. 176.

regelingen heeft getroffen voor de produktie van materialen¹⁵.

Het wettelijk depot zal tevens een belangrijk middel zijn voor het verwerven en het toegankelijk maken van informatie middels de nationale bibliografie.

Het oude beeld waarin bibliotheken afgeschilderd worden als opslagplaatsen waar informatie ongebruikt vergaat door veroudering en weersinvloeden, zonder dat iemand weet dat die informatie bestaat, dient plaats te maken voor een dynamischer beeld. Een beeld dat beter past bij onze moderne tijd. Hierin zal de bibliotheek in de eerste plaats een communicatiesysteem zijn dat als belangrijkste doel niet het behouden en bewaren van informatie heeft, maar het ter beschikking stellen van informatie. Door een moderne informatie-infrastructuur, wordt de dienstverlening aan het publiek aanzienlijk verbeterd. Indien de Biblioteca Nacional Aruba de beschikking heeft over computers en netwerken, heeft dit een democratiserend effect, doordat informatie direct beschikbaar is voor de gebruiker. Binnen de bibliotheek wordt dan ook hard gewerkt aan een culturele databank¹⁶, waarbij men bovenstaande voor ogen heeft.

De bibliotheek heeft tot nog toe onvoldoende haar taak als informatiebemiddelaar kunnen vervullen onder andere door een gebrek aan financiële middelen, waardoor geen nieuwe moderne communicatiemiddelen aangeschaft kunnen worden. Dit staat een meer dynamische rol van de Biblioteca Nacional Aruba in de weg.

Een wettelijk depot dient dan ook gezien te worden als één van de positieve veranderingen die de gelegenheid biedt om de Arubaanse gemeenschap, die informatie te geven waar een democratische gemeenschap recht op heeft. Er kan niet genoeg de nadruk gelegd worden op de rol die informatie kan spelen voor wat betreft democratisering. Slechts door een vrij verkeer van informatie, waaronder ook overheidsinformatie valt, wordt de rechtsstaat versterkt, doordat participatie en controle gecreëerd word. Hierdoor wordt de kwaliteit van de bestuurlijke besluitvorming verhoogd, waardoor de burger beter in staat is zijn grondrecht op informatievrijheid uit te oefenen¹⁷.

Wetgeving dient ingevoerd of aangepast te worden ten behoeve van een onbelemmerd

¹⁵ Pollard, nr. 24.

¹⁶ Culturele en sociale databank Biblioteca Nacional Aruba.

¹⁷ Van Rijn, p. 9.

informatieverkeer.

De wettelijk depotregeling maakt het mogelijk door middel van sancties dat de regeling ook daadwerkelijk effectief zal zijn¹⁸.

Bereikt moet worden dat de informatie zo volledig mogelijk verzameld wordt teneinde deze aan een zo groot mogelijk publiek ter beschikking te kunnen stellen.

De boete die de ontwerp-wettelijk depotregeling stelt betreft een overtreding, waardoor de boete niet al te hoog gesteld kan worden. De sanctie moet dusdanig zijn dat het de uitgever de lust ontnemt om met opzet niet in te leveren, omdat het betalen van de boete voordeliger voor hem is.

De verjaringstermijn voor alle overtredingen is in Aruba 2 jaar¹⁹. Het verbinden van verbeurdverklaring der in te leveren exemplaren aan de strafbepalingen is niet raadzaam, daar alles in dit geval afhangt van het Openbaar Ministerie en de Rechterlijk Macht. Eist de ambtenaar van het Openbaar Ministerie niet de verbeurdverklaring, en veroordeelt de rechter niet daartoe, dan krijgt het Land de exemplaren toch niet. Daarom is het aanbevelingswaardiger om naast de strafbepaling nog een invorderingsbepaling op te nemen, waarbij de invordering kan geschieden op de wijze der belastingen, door een bevelschrift uit te vaardigen door het Hoofd van de in te stellen Dienst wettelijk depot, met daaropvolgend inbeslagneming bij niet-voldoening aan het bevelschrift. Bezit de uitgever geen exemplaren meer, dan treedt de bepaling in werking, dat de Dienst wettelijk depot tracht een exemplaar in de handel te verkrijgen, waarop het hoofd een bevelschrift aan de uitgever laat gaan om de geldswaarde te voldoen, met executie bij niet-voldoening²⁰.

Voorbeelden van sancties die een wettelijk depotregeling kan hanteren zijn: een boete en het inleveren van het boek of de waarde van het boek; de waarde van het boek betalen en confiscatie ervan. Zonder sanctie is de verplichte inlevering in wezen vrijwillig²¹. Voorbeelden van sancties in de Verenigde Staten van Amerika voor hen die niet binnen 3 maanden na aanmaning door de instelling belast met het beheer van het

¹⁸ Art. 12 Ontwerpverordening op de inlevering van publicaties.

¹⁹ Art. 72 Wetboek van Strafrecht.

²⁰ Lacuelle, p. 231, 233.

²¹ Jasion, p. 8.

wettelijk depot, een exemplaar deponeren zijn:

- a. Een boete van niet meer dan \$250 per publikatie;
- b. Betalen van de koopprijs van het exemplaar of de prijs die de bibliotheek moet betalen om het exemplaar aan te schaffen; aan een speciaal ervoor in het leven geroepen fonds;
- c. Een boete van \$2500 voor degene die herhaaldelijk weigert om aan zijn verplichting te voldoen²².

II.1 Censuur en vrijheid van meningsuiting

Als bezwaar tegen de invoering van een wettelijk depotregeling wordt genoemd dat een depotregeling oneigenlijk gebruikt kan worden en daardoor censuur in de hand kan werken.

Van censuur in de betekenis van een controle vooraf op de inhoud van een meningsuiting, is echter geen sprake. Volgens de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties²³ dient vóór het einde van de maand volgende op die waarin met de verspreiding een begin is gemaakt, één exemplaar te worden ingeleverd. Het inleveren van slechts één exemplaar nádat reeds begonnen is met verspreiding kan niet aangemerkt worden als controle vooraf op de inhoud van een meningsuiting.

Het wettelijk depot zal daarentegen het vinden van informatie vergemakkelijken, doordat het informatie vergaart, bewaart en toegankelijk maakt die anders verloren zou gaan. Door de wetgeving zodanig te formuleren dat er op geen enkele wijze aangrijpingsmogelijkheden worden gegeven om het depot te misbruiken voor doeleinden van censuur of politieel toezicht²⁴, wordt misbruik voorkomen.

De regeling zal dit tot uiting moeten brengen door de toegankelijkheid van de in het depot opgenomen publikaties te benadrukken en door drempels in te bouwen die voorkomen dat er een oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van de "Verordening op de

²² Lunn, p. 20.

²³ Art. 5 lid 1 Ontwerpverordening op de inlevering van publicaties.

²⁴ De wettelijke inlevering van publikaties in Nederland, p. 7.

inlevering van publikaties". Het instellen van een beroepsmogelijkheid vormt zo'n drempel. Het verplicht stellen van het zodanig ontsluiten en ter beschikking stellen van de via het wettelijk depot verkregen materiaal, dat een ieder toegang heeft tot het Arubaans cultureel erfgoed benadrukt de toegankelijkheid van de in de Dienst wettelijk depot opgenomen materialen.

Doordat in de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties, ontsluiting wordt opgenomen als doel, kan het depot moeilijk oneigenlijk gebruikt worden. De nationale bibliografie maakt immers doorzichtig wat anders voor velen verborgen of moeilijk te achterhalen zou zijn. Het wettelijk depot geeft niet alleen de mogelijkheid een volledige nationale bibliografie te maken maar geeft ook nog de vindplaats van de publikatie aan: de nationale bibliotheek²⁵.

Mijns inziens is het uitblijven van een wettelijk depot regeling zelfs als een vorm van censuur te zien.

Ik meen dit te kunnen illustreren aan de hand van het in de Staatsregeling van Aruba opgenomen grondrecht vrijheid van drukpers dat ook de vrijheid van meningsuiting behelst²⁶.

Het grondrecht vrijheid van meningsuiting is te beschouwen is als een klassiek grondrecht waarbij overheidsinmenging zo min mogelijk geboden is. Dit is duidelijk geformuleerd in art. 10 EVRM:

Een ieder heeft het recht van vrije meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of door te geven, *zonder inmenging van overheidswege* (cursivering M.M.) en ongeacht de grenzen.

Het grondrecht vrijheid van meningsuiting heeft mijns inziens echter ook een sociaal aspect, waarbij overheidshandelen geboden is. De overheid is namelijk verplicht om datgene te doen of te geven dat nodig is voor de geestelijke en materiële ontplooiing van de mens²⁷. De vrijheid van meningsuiting is enerzijds een persoonlijke vrijheid van de burger en anderzijds een noodzakelijke voorwaarde voor de publieke discussie die een

²⁵ Dit is bevorderlijk voor de "Universal Availability of Publications", zie paragraaf 2.3.3.

²⁶ Art. I.12 StrA.

²⁷ Compendium, p. 282.

democratisch bestel kenmerkt²⁸. De inhoud van een meningsuiting is namelijk ook gerelateerd aan de informatie die voorhanden is. Zoals art. 10 EVRM juist stelt omvat de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of door te geven. Art. I.12 StrA stelt dat niemand vooraf verlof nodig heeft om inlichtingen te garen, te ontvangen of door te geven. Indien informatie echter moeilijk te garen is dan lijkt de vrijheid om informatie door te geven een fictie.

Overheidsinmenging is dan ook in tegenstelling tot wat art. 10 EVRM en art. I.12 stellen, geboden. Dit in de zin dat de overheid garanties dient te geven in de vorm van wetgeving zoals een Verordening op de inlevering van publikaties, een Archiefverordening, een Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB), om de vrijheid van inlichtingen een realiteit te laten zijn om zodoende de publieke discussie zinvol te kunnen bevorderen. Indien de overheid geen wettelijke mogelijkheden zoals genoemde wetgeving in het leven roept is de vrijheid om inlichtingen te garen, ontvangen en door te geven reeds van te voren beperkt tot een beperkte groep, zodat mijns inziens gesproken kan worden van een moderne vorm van censuur.

Gebaseerd op art. V.19 StrA²⁹ is de ontwerp-LOB van Aruba tot stand gekomen. Door de openbaarheid van overheidspublicaties middels deze wet te garanderen kan daadwerkelijk sprake zijn van een vrijheid van meningsuiting over een groot gebied van het overheidsoptreden omdat de publieke discussie gebaseerd is op beschikbare informatie. Naast overheidsinformatie blijft er informatie die niet of moeilijk te achterhalen is, waardoor die informatie beperkt blijft tot een groepje geprivilegieerden. Een goed functionerend wettelijk depot voorkomt dit.

II.2 Nationale bibliografie

Het aspect van het wettelijk depot: het verzamelen van materiaal voor de nationale

²⁸ Compendium, p. 284.

²⁹ De overheid betracht bij de uitvoering van haar taak openbaarheid voor zover dit niet strijdig is te achten met het belang van het Land, en met dat van het Koninkrijk en voor zover gerechtvaardigde belangen van derden daardoor niet onevenredig worden geschaad. Bij landsverordening worden ter zake nadere regels gesteld.

bibliografie is pas de laatste decennia van belang geworden³⁰.

In het algemeen kan gesteld worden dat het samenstellen van een bibliografie oorspronkelijk een taak van de uitgevers was. Deze bibliografie bevatte uiteraard slechts publikaties uitgegeven door de uitgevers die de bibliografie samenstelden. Er was dus geen sprake van een echte nationale bibliografie. Het samenstellen daarvan is ook niet (meer) op een aanvaardbare commerciële wijze te realiseren.

Voor Aruba is echter geen sprake van een commerciële, laatstaan een nationale bibliografie. De bibliografie die de Arubaanse nationale bibliografie het dichtst benaderd is de Bibliografie Nederlandse Antillen/ Aruba onder auspiciën van de heer Criens. Voor 1985 waren er al eerder 6 bibliografiën gepubliceerd die in wezen literatuurlijsten waren. Geen van deze uitgaven hadden de pretentie een uitputtend overzicht te geven van literatuur van en over de Nederlandse Antillen en Aruba. Per 1 juli 1986 is de bibliografie door Stichting Culturele Samenwerking (STICUSA) overgedragen aan de Bibliotheek van de Rijksuniversiteit Utrecht (BRU). Tussen de Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA) en de BRU is in 1987 een samenwerkingsovereenkomst ontstaan. Het Samenwerkingsverband Bibliotheek Automatisering zal het bibliografisch bestand zo spoedig mogelijk inbrengen teneinde een zo breed mogelijk draagvlak te bereiken, voor zowel het reeds bestaande als voor het nog op te bouwen bibliografisch bestand³¹.

Zodra het wettelijk depot is ingesteld kan actief begonnen worden met het effectief samenstellen van een nationale bibliografie. Het samenstellen van een nationale bibliografie en het beheer van een wettelijk depot zijn nauw verweven en zijn beide hoofdfuncties van een nationale bibliotheek en dient volledigheidshalve op basis van het via wettelijk depot verkregen materiaal te geschieden. Ook in internationaal verband wordt een wettelijk depot beschouwd als een noodzakelijke basis voor een betrouwbare nationale bibliografie.

³⁰ Bibliotheek en documentatie, p. 233.

³¹ Bibliografie Nederlandse Antillen Aruba

II.3 Doel van het wettelijk depot

Het doel van het wettelijk depot kan onderverdeeld worden in hoofdoelen en nevendoelen³².

Hoofddoelen:

- garantie van behoud van ons cultureel erfgoed,
- onbelemmerd verkeer van informatie.

Nevendoelen:

- ("Universal) Availability of Publications" (UAP),
- ("Universal) Bibliographic Control" (UBC).

II.3.1 Garantie voor behoud van ons cultureel erfgoed

Het wettelijk depot behoort tot één van de oudste methoden in de wereld om informatie in stand te houden.

Het vastleggen van informatie maakt het mogelijk om informatie te accumuleren, over de grenzen van mondelinge overlevering heen. Dit geeft de verdere ontwikkeling van de cultuur (in de betekenis van de wereld van kunst, onderwijs en wetenschappen) een enorme stimulans³³.

II.3.2 Onbelemmerd verkeer van informatie.

Zonder de vrije toegang tot wat reeds is gepubliceerd door overheid of particulieren, is de vrijheid van informatie gelimiteerd en incompleet³⁴. Om te kunnen leven in een

³² Daarnaast zijn er positieve gevolgen die voortvloeien uit een instelling als het wettelijk depot. Dit zijn: statistisch materiaal dat vergaard kan worden en een aanvulling op de bibliotheekcollectie.

³³ Drimmelen.

³⁴ Jasion, p. 3.

democratie moet de burger de beschikking hebben over informatie, ook van overheidszijde. Dientengevolge dienen ook overheidspublicaties onder het wettelijk depot te vallen³⁵.

II.3.3 "Universal Availability of Publications"

Aandacht voor een op het wettelijk depot gebaseerde nationale bibliografie past bij een land waar de overheid aandacht schenkt aan de wetenschappelijke en technische informatieverzorging. In dit verband dient ook gewezen te worden op de internationaal ontwikkelde concepties van:

"Universal Availability of Publications" (UAP), waarin het wettelijk depot gezien wordt als een instelling waarin een in een bepaald land verschenen publikatie in ieder geval aanwezig is³⁶.

In de opzet van de UAP functioneert een wettelijk depotcollectie als een sluitstuk, als het ware het laatste toevluchtsoord om, ook in internationaal verband, voor een gebruiker een publikatie (of de kopie ervan) te pakken te krijgen³⁷.

Samenwerking in de beoefening van de wetenschappen gaat in toenemende mate uit boven de beperkingen van de landsgrenzen. Het wettelijk depot is dan ook van groot belang voor de nationale en internationale wetenschapsbeoefening³⁸

II.3.4 "(Universal) Bibliographic Control"

Ook de conceptie van "Universal Bibliographic Control" (UBC) waarin de nationale bibliografie als basis wordt gezien van een wereldomvattend systeem van bibliografische informatie, vormt een reden om het wettelijk depot zo spoedig mogelijk in te voeren.³⁹

³⁵ Zie ook hoofdstuk 4.

³⁶ De wettelijke inlevering van publikaties in Nederland, p. 9.

³⁷ Willemsen, p. 320.

³⁸ Veringa, p. 317, 318.

³⁹ De wettelijke inlevering van publikaties in Nederland, p. 9.

III. HET RECHTSKARAKTER VAN EEN WET OP DE VERPLICHTE INLEVERING VAN PUBLIKATIES

In onze huidige rechtsstaat is de verplichte overdracht van een particulier naar de overheid toe wettelijk geregeld in het geval van onteigening, vernietiging of onbruikbaarmaking en belastingheffing⁴⁰.

Het bepalen van het rechtskarakter van het wettelijk depot is van belang omdat Aruba deel uitmaakt van het Koninkrijk der Nederlanden en er in het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden aangelegenheden van het Koninkrijk worden genoemd waar de landen van het koninkrijk niet afzonderlijk van kunnen afwijken⁴¹. Verder vermeld het Statuut⁴² en de Samenwerkingsregeling Nederlandse Antillen en Aruba, welke aangelegenheden overeenkomstig⁴³ of zoveel mogelijk overeenkomstig⁴⁴ geregeld dienen te worden. Om te kunnen bepalen of het wettelijk depot onder de bepalingen van het Statuut of de Samenwerkingsregeling Nederlandse Antillen/Aruba valt, zal het rechtskarakter van het wettelijk depot onder de loep genomen worden.

III.1 Onteigening

Onteigening is een eenmalige maatregel, zowel wat betreft de persoon aan wie de onteigening voltrokken wordt als wat het onteigende object betreft. De verplichte inlevering van publikaties daarentegen is een algemeen geldende maatregel, die een bepaalde categorie particulieren belast op ieder ogenblik, waarop zij door hun handelingen onder de bepalingen van de Verordening op de inlevering van publikaties vallen.

Een maatregel wordt slechts als onteigening beschouwd, wanneer die maatregel het volledige verlies van eigendom of het volledige verlies van bruikbaarheid tot gevolg heeft. Een of enkele exemplaren van een editie van bijvoorbeeld een boek maken deel uit van

⁴⁰ Art. I.19 StrA.

⁴¹ Art. 3 Statuut.

⁴² Art. 37, 38 en 39 Statuut.

⁴³ Art. 5 Samenwerkingsregeling Nederlandse Antillen/Aruba.

⁴⁴ Art. 6 van de Samenwerkingsregeling Nederlandse Antillen en Aruba,

een groter geheel. Dat grote geheel wordt echter niet onteigend en verliest door de inlevering van één of enkele exemplaren niet zijn bruikbaarheid of daalt daardoor niet gevoelig in waarde⁴⁵.

Ter beoordeling van de eventuele schade is het noodzakelijk om onderscheid te maken tussen "individueel bepaalde zaken" en "soortzaken"⁴⁶. Ook wel onvervangbare zaken en vervangbare zaken genoemd. Bij onvervangbare zaken kan er sprake zijn van immateriële en materiële schade. Emotionele gehechtheid aan een zaak kan bij verlies ervan bijvoorbeeld immateriële schade opleveren. Het handelen van de overheid moet met betrekking tot onvervangbare zaken met nog grotere waarborgen omgeven zijn dan het handelen ten aanzien van vervangbare zaken. Tot het geven van waarborgen dient onder meer de Onteigeningverordening⁴⁷.

Verplichte eigendomsovergang van onvervangbare zaken komt buiten de Onteigeningsverordening; vernietiging of onbruikbaarmaking en belastingheffing alleen voor als strafmaatregel: verbeurdverklaring en onttrekking aan het verkeer.

De subjecten van de wettelijk depotregeling zijn vervangbare zaken. Het doet er niet toe welk exemplaar van een uitgave erin komt, maar het gaat erom dat een specimen van die uitgave erin komt. Daartoe kan elk gelijkwaardig exemplaar dienen. De schade van de oorspronkelijke eigenaar kan dan ook slechts materieel van aard zijn. Hij kan het ingeleverde exemplaar immers weer door elk ander vervangen. Hierin ligt de doorslaggevende reden waarom er bij een wettelijk depot geen sprake kan zijn van onteigening in de eigenlijke zin van het woord (= eenmalige maatregel, zowel wat de persoon betreft aan wie de onteigening voltrokken wordt als wat het onteigende object betreft). Daarvan kan alleen sprake zijn bij individueel bepaalde zaken, die bovendien onvervangbaar zijn. In de Nederlandse en Arubaanse praktijk wordt onteigening alleen toegepast bij onroerend goed.

⁴⁵ Wettelijk depot en grijze literatuur, p. 14, 30

⁴⁶ Asser-Beekhuis, Zakenrecht, p. 83, 84.

⁴⁷ P.B. 1960, 61 en P.B. 1961, 58, geldt voor Aruba volgens de Algemene overgangsbepalingen nr. III-2 nr. 33.

In het arrest van het Bundesverfassungsgericht over persvrijheid en recht⁴⁸ worden twee redenen genoemd op grond waarvan verplichte inlevering van publikaties - zonder dat daar een vergoeding tegenover staat - , toelaatbaar wordt geacht en niet als onteigening aangemerkt.

In de eerste plaats vloeit uit de gevoerde cultuurpolitiek voort dat de sociale plicht bestaat om publikaties in te leveren om ze zodoende te kunnen bewaren voor het nageslacht⁴⁹.

In de tweede plaats wordt aangevoerd dat de uitgever ervan op de hoogte is, nog voordat een publikatie tot stand komt, dat hij verplicht is een exemplaar af te staan, zodat hij bij het vaststellen van de kostprijs daarmee rekening kan houden. Verplichte inlevering is dan ook toegestaan voor zover de financiële last voor de uitgever niet te groot wordt. Opgemerkt moet worden dat er zich problemen voor kunnen doen bij publikaties die zowel met hoge kosten als in een kleine oplage worden uitgegeven, waardoor er een extra belangenafweging dient plaats te vinden omdat het relatieve eigendomsrecht van de uitgever onevenredig kan worden aangetast⁵⁰.

III.2 Zaaksvorming

Steeds moet de uitgever als eigenaar van de oplage (= het geheel) beschouwd worden. Zijn wijze van eigendomsverkrijging is zaaksvorming. De eigenaar kan verplicht worden er een beschikkingsdaad mee te verrichten door een exemplaar af te staan aan de Staat, maar van de drukker is het eigendomsrecht ten tijde van het van de drukkerij komen lang niet zeker. Meestal zal de uitgever ook dan de eigenaar zijn; veel hangt af van de onderlinge rechtsverhouding uitgever-drukker. Als de drukker eigenaar van het papier is, zou hij als eigenaar beschouwd kunnen worden ten tijde van het van de pers komen van de drukwerken, maar niet als de uitgever de eigenaar van het papier was⁵¹ de wet

⁴⁸ 1 Bundesverfassungsgericht 24/78, d.d. 14 juli 1981 geciteerd in Wettelijk depot en grijze literatuur.

⁴⁹ Ook binnen de CARICOM acht men dit dermate belangrijk dat men compensatie in de vorm van betaling voor de verplicht in te leveren exemplaren afraadt. Bron: Pollard, nr.23. Wettelijk depot en grijze literatuur, p. 56.

⁵¹ Zie HR 5-10-1990, RvdW 1990, nr 167: Breda/St. Antonius. Of iemand eigenaar is hangt af van de onderliggende rechtsverhouding tussen de partijen en de verkeersopvattingen

kan de drukker wel een verplichting tot inlevering opleggen, maar is er een sanctie mogelijk als de drukker weigert⁵²? Volgens het specialiteitsbeginsel kunnen slechts zelfstandige zaken (dit wordt bepaald door verkeersopvattingen) object van zakenrechtelijke rechtshandelingen (zoals: overdracht, vestiging van zakelijke rechten en dergelijke) zijn⁵³.

Een drukker levert niet altijd eindproducten af, zodat het de vraag is of producten die van de drukker komen zelfstandige zaken zijn. De drukker kan zich bij eventuele strafvervolgung beroepen op overmacht, omdat hij bij inlevering van het eindproduct, dus gevolg gevende aan de wettelijke verplichting, een misdrijf zou plegen door te beschikken over het eigendom van een ander⁵⁴. In verschillende landen is dit probleem ondervangen. In Noorwegen bijvoorbeeld hoeft de drukker de boeken niet af te leveren zoals ze verkocht worden, terwijl in België de drukker verplicht is tot het afleggen van een verklaring en opgave van de door hem gedrukte publikaties⁵⁵.

Aan de uitgever kan wel zonder bovengenoemde bezwaren de verplichting tot inlevering worden opgelegd.⁵⁶

III.3 Belastingheffing

Aangezien er geen sprake is van onteigening, wat zou dan het rechtskarakter van het wettelijk depot kunnen zijn? Soms wordt betoogd het te zien als een soort belasting in natura. Omdat belasting een vorm van gedwongen eigendomsovergang is van vervangbare zaken zal worden bekeken of dit een categorie is waar het wettelijk depot in kan worden ondergebracht. De definitie van belastingheffing luidt: belastingen zijn betalingen die de overheid op grond van een publiekrechtelijke regeling, uitsluitend of mede ter verwerving van inkomsten door de in die regeling, aangewezen lichamen en anders dan op grond van

daaromtrent. Diegene is eigenaar waarvan kan worden aangetoond dat diegene beslissende invloed had op de wijze van produceren, de definitieve vorm van het product en wie in het kader van de rechtsverhouding het risico droeg ter zake van verliezen wegens tegenvallende bruikbaarheid, verhandelbaarheid of winstgevendheid van het product.

⁵² Lacuelle, p. 227.

⁵³ Asser-Beekhuis, Zakenrecht, nr. 68.

⁵⁴ Lacuelle, p. 227.

⁵⁵ Lacuelle, p. 229.

⁵⁶ Willemsen, Het vraagstuk van het wettelijk depot, p. 176, noot 5.

een privaatrechtelijke overeenkomst, dwangmatig en overeenkomstig algemene regelen vordert⁵⁷.

Hoewel het mogelijk is om het wettelijk depot als een wijze van goedkope eigendomsuitbreiding⁵⁸ (dus een soort inkomen) voor de bibliotheek te zien gaat het in de praktijk bij belastingheffing om overdracht van geld. Bovendien kan niet gesteld worden dat door een exemplaar af te staan aan de bibliotheek, het hoofddoel goedkope eigendomsuitbreiding is. Dit zou anders zijn als de bibliotheek meerdere exemplaren zou eisen. Howel belastingheffing in natura⁵⁹ theoretisch van toepassing kan zijn op het wettelijk depot blijkt de fiscale praktijk sterk af te wijken van de wetenschappelijke theorie, waardoor het niet verstandig lijkt om de term op het wettelijk depot te betrekken.

III.4 Monsterneming

Monsterneming als vorm van gedwongen overdracht van vervangbare zaken ligt meer voor de hand als een vergelijkbare rechtsfiguur met de verplichte inlevering van publikaties. Het komt onder meer voor in het douanerecht⁶⁰ en in de Warenwet⁶¹. Zowel bij monsterneming als bij het wettelijk depot is er een essentieel kenmerk. Dat is dat de overheid van een particulier verlangt dat deze van een hem toebehorende partij goederen een "specimen" afstaat, dat wil zeggen een voorbeeld dat representatief is voor de gehele partij. Een verschil is wel dat die particulier bij monsterneming niet van elke partij een specimen hoeft af te staan, terwijl hij dat doorgaans ook niet zelf hoeft te gaan brengen.

III.5 Algemeen belang versus particulier belang

Voor al het inleveren van dure publikaties met een geringe oplage, kan onbillijk werken

⁵⁷ Hofstra, p. 27

⁵⁸ Willemsen, Het vraagstuk van het wettelijk depot, p. 184

⁵⁹ Lacuelle, p. 228

⁶⁰ Art. 89 van de Algemene wet douane en accijnzen.

⁶¹ Art. 20 Warenwet.

ten opzichte van de uitgever, aangezien hij de economische gevolgen van verplichte inlevering draagt en hij geen rechten kan ontlenen aan de verplichte inlevering van publikaties. Aan te bevelen is ook rekening te houden met wat in organisaties van belanghebbenden als billijk wordt ervaren, al kunnen aan het feit van de inlevering geen harde rechten ontleend worden. Er kan rekening worden gehouden met het particulier belang door in bepaalde gevallen een zeker percentage van de verkoopprijs van een boek te vergoeden. Dit kan berekend worden door de meerkosten van één bijkomend exemplaar, dat in het algemeen niet meer inhoudt dan de doordrukkosten van dat exemplaar uit te drukken in een percentage van de verkoopprijs⁶².

Naar mijn mening moet echter niet te snel aan het vergoeden van verplichte inleveringsexemplaren denken⁶³, omdat in het bijzonder uitgevers die bedrijfsmatig⁶⁴ opereren de kosten van verplichte inlevering kunnen opvoeren als bedrijfskosten, die belastingaftrekbaar zijn. Afgezien van de kosten die de uitgevers kunnen afwentelen op hun kopers voor wat betreft het drukken van een extra exemplaar is ook het belang van de uitgevers gediend bij de verplichte inlevering van hun publikaties. Het belang van de uitgevers moet gezocht worden in het feit dat zij profiteren van complete bibliotheekverzamelingen, doordat hun lectoraten op deze wijzen weten wat de uitgevers te bieden hebben. Als de nationale bibliotheek ook de nationale bibliografie verzorgt dan hebben uitgevers baat bij een goed verzorgde bibliografische ontsluiting van hun produkten. De waarde van het wettelijk depot ligt in zijn grondslag voor nationale bibliografische ontsluiting van de ingeleverde literatuur en in het nut dat ook uitgevers hiervan zullen hebben. Het speciale "offer" van de publiekrechtelijke afgifte zal dan ook op zijn plaats zijn, omdat het tevens in het belang van de belaste groep zelf is. De verplichte inlevering mag alleen ten dienste zijn van het algemeen belang, dat bovendien zwaarder moet wegen dan het particuliere belang van de oorspronkelijke eigenaar. Dat

⁶² Willemsen, Het vraagstuk van het wettelijk depot, p. 185.

⁶³ Ook binnen de CARICOM staat men terughoudend ten opzichte van een vergoeding aan de inleveringsplichtige. Bron: Pollard, nr. 23.

⁶⁴ Doordat de wettelijk depotregeling de term uitgever ruim interpreteert, namelijk iedere natuurlijke of rechtspersoon die een publikatie uitgeeft, waardoor ook personen die niet binnen een (uitgevers)bedrijf functioneren inleveringsplichtig zijn zal de afweging algemeen belang versus particulier belang een oplossing kunnen zijn bij de beoordeling of er al dan niet vergoed dient te worden.

particuliere belang zal voortaan afhankelijk zijn van de vraag of, en in hoeverre, door die overgang schade wordt geleden, verminderd met de waarde van eventueel bijkomende voordelen. De wetgever zal steeds moeten kijken hoe de afweging tussen particulier en algemeen belang uitvalt. Neigt bij afweging de balans teveel door te slaan naar het algemeen belang dan kan een financiële vergoeding aan de particulier aan die zijde van de balans gewicht in de schaal leggen. Bijvoorbeeld:

- a. Bij de deponering van bibliotheek uitgaven in een beperkte oplage, kan de hoge kostprijs een negatieve factor voor het algemeen belang vormen.
- b. Als de wet op het wettelijk depot inlevering van bijvoorbeeld zes exemplaren van elke publikatie zou vragen kan het evenwicht daarentegen juist aan de andere kant verstoord worden: het algemeen belang bij zes exemplaren zal zo veel groter zijn dan bij één of twee exemplaren, dat dan waarschijnlijk eveneens een vergoeding nodig zal zijn om het evenwicht te herstellen.

III.6 Mogelijkheden van vervreemding van het uitgeversbedrijf, overlijden of faillissement van de eigenaar.

De wetgever zou er goed aan doen bij vervreemding de oude én de nieuwe eigenaar hoofdelijk aansprakelijk te stellen voor nog niet nagekomen verplichtingen, voortvloeiende uit het gebod tot inlevering. Anders bestaat er twijfel of de nieuwe eigenaar aansprakelijk gesteld kan worden.

Bij overlijden blijven de verplichtingen accessoir aan de boedel zodat een aparte bepaling daarvoor overbodig is, al kan ze natuurlijk wel opgenomen worden.

Voor het gevaar van faillissement en ook om te voorzien in het geval, dat buiten faillissement crediteuren beslag zouden kunnen leggen op de boedel en dus ook op de aan het Land Aruba verschuldigde exemplaren, is het gewenst te bepalen dat zolang aan de verplichting van het wettelijk depot niet is voldaan, één of meer exemplaren afhankelijk van wat de wet voorschrijft, niet vatbaar zijn voor beslag. Hierdoor is de verplichting tot een boedelschuld gemaakt. Dit houdt in dat de schuld ten volle door de curator betaald dient te worden, zonder dat de schuldeiser zich ter verificatie hoeft aan

te melden⁶⁵.

III.7 Concordantiebeginsel

Uit bovengemelde argumentatie valt af te leiden dat het wettelijk depot gezien kan worden als een wettelijk verplichte overdracht van een particulier naar de overheid, die onder geen van de met name genoemde verplichte overdrachten in de Staatsregeling vallen, maar die de Staatsregeling niet uitsluit.

Aruba heeft echter ook nog rekening te houden met het Statuut en de Samenwerkingsregeling. In art. 3 van het Statuut⁶⁶ worden aangelegenheden genoemd die aangelegenheden zijn van het Koninkrijk. Het wettelijk depot kan daar niet toe gerekend worden. Art. 39 van het Statuut zou ook van belang kunnen zijn, al is mijns inziens de wettelijke inleveringsplicht niet onder één van de genoemde rechtsgebieden onder te brengen, ondanks dat het er wel raakvlakken mee heeft. De term *zoveel mogelijk op overeenkomstige wijze geregeld* geeft het concordantiebeginsel weer. Zelfs al zou het wettelijk depot wel onder een van de rechtsgebieden vallen die art. 39 noemt, dan nog houdt dit voor Aruba niet de verplichting in om overeenkomstige wetgeving in te voeren als de andere landen van het Koninkrijk. Art. 39 lid 1 van het Statuut moet gezien worden als een aanbeveling zoals is gebleken uit de parlementaire geschiedenis en ook

⁶⁵ Lacuelle, p. 229

⁶⁶ 1. Onverminderd hetgeen elders in het Statuut is bepaald, zijn aangelegenheden van het Koninkrijk:

- a. de handhaving van de onafhankelijkheid en de verdediging van het Koninkrijk;
- b. de buitenlandse betrekkingen
- c. het Nederlanderschap
- d. de regeling van de ridderorden, alsmede van de vlag en het wapen van het Koninkrijk;
- e. de regeling van de nationaliteit van schepen en het stellen van eisen met betrekking tot de veiligheid en de navigatie van zeeschepen, die de vlag van het koninkrijk voeren, met uitzondering van zeilschepen;
- f. het toezicht op de algemene regelen betreffende de toelating en uitzetting van Nederlanders;
- g. het stellen van algemene voorwaarden voor toelating en uitzetting van vreemdelingen;
- h. de uitlevering.

2. Andere onderwerpen kunnen in gemeen overleg tot aangelegenheden van het Koninkrijk worden verklaard. Artikel 55 is daarbij van overeenkomstige toepassing.

uit haar bewoordingen valt af te leiden. Art. 39 lid 1 van het Statuut laat dus onverlet de mogelijkheid om de genoemde rechtsgebieden discordant te regelen. In de praktijk is dit ook gebeurd. Nederland heeft het Nieuw Burgerlijk Wetboek ingevoerd en Aruba en de Nederlandse Antillen zijn bij hun huidige wetgeving gebleven⁶⁷.

Verder is voor Aruba in dit verband hoofdstuk II van de Samenwerkingsregeling van belang, waarin de aangelegenheden worden genoemd die voorwerp zijn van samenwerking tussen de Nederlandse Antillen en Aruba en de mate van samenwerking. Eventueel zou art. 5 lid 9 van de Samenwerkingsregeling⁶⁸ van toepassing kunnen worden geacht, als de informatie die het wettelijk depot vergaart, slechts gezien wordt als een productiefactor, die dus een stimulans voor de economie inhoudt. Dit lijkt echter ver gezocht, aangezien het wettelijk depot in de eerste plaats behoud van het cultureel erfgoed nastreeft uit wetenschappelijk oogpunt, wat positieve gevolgen voor de economie kan hebben. Dit is echter niet het hoofddoel.

De doorslaggevende reden waarom Aruba een wettelijk depot in dient te voeren en geen rekening hoeft te houden met de andere landen van het Koninkrijk, blijkt mijns inziens uit de Nederlandse Memorie van Toelichting op het voorontwerp van een "Wet op de inlevering van publikaties", waarin tot tweemaal toe wordt benadrukt dat volgens de Studiecommissie Wettelijk Depot het begrip uitgever beperkt is tot de in Nederland gevestigde uitgevers. Hierdoor zullen publikaties uitgegeven in andere delen van het Nederlands taalgebied, zoals de Antillen en Aruba buiten het bereik van het wettelijk depot blijven⁶⁹. De enige manier waarop Aruba haar cultureel erfgoed veilig kan stellen, is dus door zelf een wettelijk depot in te stellen.

⁶⁷ Tratnik, p. 137, 138.

⁶⁸ Aangelegenheden die bij eenvormige landsverordening dienen te worden geregeld zijn:
9. het systeem van classificatie, de wijze van informatievergaring en verwerking van economische en monetaire gegevens;

⁶⁹ De wettelijke inlevering van publikaties in Nederland, p. 24, 32.

IV. WETTELIJK DEPOT EN OPENBAARHEID VAN BESTUUR

Op uitnodiging van de Nederlandse regering hebben in de periode van 16 oktober tot 21 oktober 1993, verschillende besprekingen plaatsgevonden. Het onderwerp vormde de toekomstige verhoudingen tussen Aruba en Nederland. Deelnemers waren de Arubaanse Minister-President, N.O. Oduber en de oppositieleider, J.H.A. Eman, de Nederlandse Minister-President R.F.M. Lubbers en de Minister voor Nederlands-Antilliaanse Zaken E.M.H. Hirsch Ballin. Resultaat van de besprekingen vormde het protocol dat de toenmalige Premier Oduber en oppositieleider H. Eman hebben ondertekend. Naleving van het protocol beoogt voortzetting van de koninkrijksband makkelijker te maken en tevens een hulp te zijn om de status aparte op verantwoorde wijze als Land van het Koninkrijk in te vullen. Zeker na ondertekening van het protocol op 21 oktober 1993 staat *openbaarheid van bestuur en deugdelijkheid van bestuur* op de prioriteitenlijst van de Arubaanse regering.

Van belang is punt nr. 6 van het protocol, betreffende *rechtmatigheid van bestuur*. Dit houdt de afspraak in dat volgens het Statuut, het onderstaande moet worden vastgelegd:

Ter bevordering van een bestuur overeenkomstig de in artikel 43 genoemde waarden stellen de landen bij wet onderscheidenlijk bij landsverordening regelingen vast ten aanzien van de volgende onderwerpen:

- a. administratieve rechtspraak betreffende besluiten van bestuursorganen;
- b. *openbaarheid van bestuur* (cursivering M.M.) met inbegrip van de openbaarheid ten aanzien van de financiering van politieke partijen;
- c. de behandeling door een onafhankelijk orgaan van klachten tegen gedragingen van bestuursorganen.

Het concept van een wettelijk depot past dan ook bij elk land waar de overheid aandacht schenkt aan de wetenschappelijke en technische informatieverzorging en dat waarde hecht aan openbaarheid ofwel het vrij verkeer van informatie.

Terwijl Nederland reeds enige tijd de Wet openbaarheid van bestuur kent, hebben Aruba en de Nederlandse Antillen nog geen regelgeving op dat gebied. In beide landen

is er inmiddels wel een ontwerp voor een landsverordening gemaakt⁷⁰.

De overeenkomst tussen het wettelijk depot en de Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB) is gelegen in het feit dat *beide het vrij verkeer van informatie voorop stellen*. Het begrip informatie heeft bij het wettelijk depot een ruimere betekenis dan bij de LOB. De LOB heeft namelijk betrekking op openbaarheid van overheidspublicaties, terwijl de wettelijk depotregeling het vrij verkeer van publicaties in het algemeen nastreeft. Beide regelingen hebben echter versterking van de rechtsstaat tot gevolg, zoals nader uiteengezet zal worden in dit hoofdstuk.

IV.1 TERMINOLOGIE

Onder *openbaarheid van bestuur* dient verstaan te worden: de rechtstoestand die overheidsorganen verplicht om publiekelijk bepaalde handelingen te verrichten, bepaalde besluiten te nemen en bekend te maken, alsmede om schriftelijke documenten en andere gegevens algemeen verkrijgbaar en toegankelijk te stellen⁷¹.

IV.2 Belang van openbaarheid van bestuur

Openbaarheid is van belang voor democratisch georganiseerde samenlevingen omdat middels openbaarheid controle uitgeoefend kan worden op het handelen van de overheid⁷².

Openbaarheid van bestuur leidt tot versterking van de rechtsstaat:

1. door het creëren van participatie en controle,
2. doordat de kwaliteit van de bestuurlijke besluitvorming wordt verhoogd,
3. doordat burger beter in staat is zijn grondrecht op informatievrijheid uit te oefenen⁷³.

⁷⁰ Zie bijlage II en III.

⁷¹ Van Rijn, p.5.

⁷² Van Rijn, p. 5.

⁷³ Van Rijn, p. 9.

Het belang van openbaarheid valt af te leiden uit het feit dat op verschillende plaatsen in de Staatsregeling hiernaar verwezen wordt.⁷⁴

IV.2.1 Belang van openbaarheid van bestuur voor kleinschalige samenlevingen

Van Rijn vermeld in zijn rapport ``Mas klaridat miho kalidat'' als meest opvallende karakteristiek van de Antilliaanse samenleving: de kleinschaligheid. Zo is er snel sprake van persoonlijke verhoudingen tussen burger en bestuursambtenaar. Gauw worden beslissingen van de ambtenaren hen persoonlijk aangerekend. Ook meent hij de tendens te onderkennen dat beslissingen in de politieke hoek geduwd worden, wat hij als een belemmering voor stelselmatig beleid ziet. Toch ziet hij behalve negatieve gevolgen zoals: vriendjespolitiek, begunstiging, willekeur en angst tot besluitvorming ook positieve gevolgen. Dit laatste in de zin dat kleinschaligheid ook een meer burgergerichte en humane belangenafweging tot gevolg kan hebben. Van Rijn ziet ook repercussies. De "checks and balances" die een essentieel onderdeel van de democratische rechtsstaat vormen, vereisen in een kleinschalige samenleving extra inspanning. Een volwaardig systeem van openbaarheid van bestuur dient zodanig met de kleinschaligheid rekening te houden, dat het de positieve kanten van de kleinschaligheid activeert en de negatieve kanten ervan reduceert⁷⁵.

IV.3 Doel Landsverordening openbaarheid van bestuur (LOB)

Het doel van een Landsverordening openbaarheid van bestuur is de burger in staat te stellen de bestuurlijke besluitvormingsprocessen in heden en verleden te doorzien. Het uitgangspunt is: openbaarheid van alle overheidsdocumenten. De LOB stelt regels met betrekking tot de openbaarheid en het verstrekken van informatie over het beleid van bestuursorganen⁷⁶.

⁷⁴ Art 66 gw./art.III.15 lid 1 StrA; art 80 lid 1 gw./art. IV.10 lid 1 StrA; art 121 gw./art. VI.5 StrA; art 88 en 89 gw./ art V8 en V9 StrA; art 110 gw./ art.V.19 StrA.

⁷⁵ Van Rijn, p. 41.

⁷⁶ Van Rijn, p. 16.

IV.4 Openbaarheidsplicht

De LOB constitueert een algemene plicht tot informatieverstrekking, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen actieve⁷⁷ en passieve openbaarheid⁷⁸.

In het eerste geval moet de overheid op eigen initiatief informatie geven, in het tweede geval gaat het om het verstrekken van informatie op verzoek⁷⁹.

De openbaarheid en verstrekking van informatie heeft alleen betrekking op informatie, vervat in documenten. Dat wil zeggen de bij een overheidsorgaan berustende schriftelijke stukken en andere materialen die gegevens bevatten⁸⁰. De grens van de werking van de WOB in Nederland ligt bij het moment van overdracht van de documenten naar de archieven ingevolge de Archiefwet 1962. Het moment van deze overdracht is geregeld in art 20 WOB. Op de Nederlandse Antillen zal de achtste paragraaf van de LOB een overeenkomstige regeling bevatten.

Aruba heeft nog geen Archiefverordening. Het functioneren van het Nationaal Historisch Archief heeft dan ook geen wettelijke basis. Hierdoor valt wellicht het hiaat te verklaren in het ontwerp-LOB van Aruba. Onduidelijk is namelijk waar het statische overheidsmateriaal naar toe gaat omdat hiernaar niet expliciet verwezen wordt zoals in de ontwerp-LOB van de Nederlandse Antillen en de WOB. De ontwerp-LOB van Aruba heeft hierdoor een ongelimiteerde werking in de tijd.

IV.4.1 Informatiestelsel

Volgens de WOB wordt informatie op verzoek verstrekt door middel van het geven van een kopie of een letterlijke weergave van het oorspronkelijke document, het toestaan van de kennisneming van de inhoud, het geven van een uittreksel of een samenvatting van de inhoud of het verschaffen van inlichtingen daaruit. Er bestaat dus niet een recht op raadpleging van het gevraagde document zelf, maar slechts op informatie hieruit. Aldus hanteert de WOB het informatiestelsel, dit in tegenstelling tot de Archiefwet 1962, die

⁷⁷ De actieve openbaarheid is geregeld in art. 5,6 ontwerp-LOB van Aruba.

⁷⁸ Paragraaf 2 LOB van de N.A./ Hoofdstuk 2 en 3 LOB Aruba.

⁷⁹ Van Rijn, p. 17, 31, 32.

⁸⁰ Art. 1 sub b LOB van de N.A./art 1 lid 1 LOB Aruba.

het documentenstelsel hanteert⁸¹. Ook de Arubaanse en Antilliaanse Ontwerp-LOB hanteren het informatiestelsel. De regeling van de verplichte inlevering op publikaties zal het documentenstelsel hanteren, met uitzonderingsmogelijkheden bijvoorbeeld uit conserveringsoogpunt.

IV.5 Geclausuleerde informatieverstrekking⁸²

De openbaarsheidsplicht van de overheid volgens de LOB is niet ongeclausuleerd. Art. 11 lid 1 sub a, art 12 lid 1 van de ontwerp-LOB van de Nederlandse Antillen en art. 8,9 en 10 ontwerp-LOB Aruba bevatten de uitzonderingsgronden die betrekking hebben op vertrouwelijke gegevens. Voor het wettelijk depot zijn deze niet van belang doordat in de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties de bepaling is opgenomen, dat materiaal met geheimhoudingskarakter geen subject van de wettelijk depot regeling is⁸³.

IV.6 Rechtsbescherming

Bij het ontbreken van aan een Landsverordening Administratieve Rechtsspraak (LAR) is het Gerecht in Eerste Aanleg belast met de geschillen die uit de LOB voortvloeien. Volgens de MvT op de LOB van de Nederlandse Antillen en Aruba is de rechter in Eerste Aanleg belast totdat de LAR in werking treedt⁸⁴.

Ook de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties zal een dergelijke rechtsbescherming bieden totdat de LAR in werking treedt om de inwerkingtreding van het wettelijk depot te bespoedigen.

⁸¹ Van Rijn, p. 18.

⁸² Van Rijn, p. 19, 20, 33.

⁸³ Zie art. 1 lid c van de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties.

⁸⁴ Van Rijn, p. 21,34.

V. WETTELIJK DEPOT EN AUTEURSRECHTEN

In de paragraaf V.1 zal de samenhang tussen het auteursrecht en het wettelijk depot uiteengezet worden. In de paragraaf V.2 zal de stand van zaken met betrekking tot de auteursrechten die gelden binnen het Koninkrijk aan de hand van de geldende internationale en nationale regelingen besproken worden. Tevens zal de regelgeving op het gebied van het auteursrecht in de CARICOM-staten bij de beschouwingen worden betrokken. De CARICOM heeft namelijk een inventarisatie gemaakt van de geldende auteursrechtelijke regelingen binnen haar gebied. Ze heeft moeten constateren dat de wetgeving van haar lidstaten op het gebied van het auteursrecht verouderd is. Omdat Aruba ook toe is aan een herziening van haar Auteursverordening en deel uitmaakt van het Caribisch gebied, kunnen de bevindingen van de CARICOM nuttig zijn bij de herziening van de Arubaanse Auteursverordening. De CARICOM-lidstaten zijn allemaal aangesloten bij de Berner Conventie en enkele ook bij de Universel Auteursrecht Conventie (UAC) zodat er uniformiteit bestaat met betrekking tot de wensen ten aanzien van modernisering van de wetgeving.

V.1 Samenhang tussen auteursrecht en wettelijk depot

Het wettelijk depot kan enerzijds een voorwaarde zijn voor auteursrechtelijke bescherming, anderzijds kan het ook een beperking vormen van de auteursrechten. In een aantal landen is het wettelijk depot ofwel gekoppeld aan het auteursrecht, of althans geregeld in de Auteurswet⁸⁵. Ook de meeste landen in het Caribisch gebied die deel uitmaken van de CARICOM hebben in hun auteursrechtelijke regelingen voorzieningen opgenomen waarin het wettelijk depot geregeld wordt⁸⁶.

Nederland kende reeds in de 16e eeuw slechts de mogelijkheid om auteursrecht op een bepaald werk te vestigen door inlevering van één of meer exemplaren van het gedrukte

⁸⁵ Dit is het geval in: Australië, Guam, Ierland, Nieuw Zeeland, Engeland, Verenigde Staten van Amerika. Bron: Jasion.

⁸⁶ Pollard, nr. 16.

bij de bevoegde autoriteit⁸⁷.

Tegenwoordig is noch in Nederland, noch in Aruba de bescherming van het auteursrecht gekoppeld aan enigerlei formaliteit, omdat het Koninkrijk is aangesloten bij de Berner Conventie die geen formaliteiten toestaat voor de bescherming van auteursrechten. Ook binnen het Caribisch gebied wordt de opvatting gehuldigd dat het wettelijk depot en de auteursrechten gescheiden geregeld dienen te worden. In de Annex art. 42 van het verdrag waarbij de CARICOM in het leven is geroepen in juli 1973, erkennen de lidstaten dat het wenselijk is een harmonisatie van wetgeving en administratieve processen te bewerkstelligen, die een effect hebben op de vestiging en het functioneren van de Gemeenschappelijke Markt. Deze harmonisatie van wetgeving betreft ook auteursrechtelijke wetgeving. De studie die CARICOM in dit kader heeft verricht heeft uitgewezen dat hoewel de CARICOM-lidstaten die deel uitmaken of hadden uitgemaakt van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Britannië⁸⁸, binnen hun auteurswet een depotregeling opnemen, deze depotregeling in wezen niets van doen heeft met de auteursrechten, zodat gescheiden regeling wenselijk is⁸⁹.

Het auteursrecht kan wel in het gedrang komen bij het verplicht *conserveren* en *kopiëren* van materialen die in het wettelijk depot opgenomen worden. Het eerste artikel van zowel de Auteursverordening van Aruba en de Nederlandse Antillen, als de Auteurswet van Nederland omschrijven het auteursrecht als:

„het uitsluitend recht van de maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, of van diens rechtverkrijgenden, om dit openbaar te maken en te verveelvoudigen, behoudens de beperkingen, bij de wet gesteld”.

⁸⁷ Willemsen, Het vraagstuk van het wettelijk depot, p. 175, 176.
Lacuelle, p. 219, 220.

⁸⁸ Ten tijde van eerder onderzoek verricht door CARICOM in 1978, naar de stand van zaken omtrent de auteursregelingen, was de geldende wetgeving de Copyright Act van 1911 of van 1956. In de landen waar de wet van 1956 geldt, geldt deze volledig, terwijl in de landen waar de wet van 1911 geldt, deze is aangevuld met lokale regelingen. Ten tijde van het rapport gold voor Antigua en Barbuda, Barbados, Dominica, Jamaica, St. Kitts-Nevis, Trinidad & Tobago de Copyright Act van 1911. De Copyright Act van 1956 gold voor Belize, Grenada, Guyana, Montserrat, Saint Lucia en Saint Vincent en de Grenadinen. Sindsdien is voor Barbados sedert 1981 nieuw auteursrecht van toepassing. Pollard, nr 9.

⁸⁹ Pollard, nr. 4, 16.

Onder de verveelvoudiging van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt in artikel 13 van de Auteursverordening onder meer verstaan:

“... de vertaling, de muziekschikking of toneelbewerking en in het algemeen iedere gehele of gedeeltelijke bewerking of nabootsing in gewijzigden vorm, welke niet als een nieuw, oorspronkelijk werk moet worden aangemerkt”.

Het auteursrecht behelst derhalve de door de wet aan een auteur verleende waarborg van zeggenschap over het door hem gemaakte werk. Een ieder die het werk van een auteur wenst te bewerken, vertalen, uitvoeren, reproduceren, en dergelijke, heeft toestemming nodig van de auteursrechthebbende. Deze toestemming geldt ook voor verveelvoudiging zonder winstbejag⁹⁰. Om als Dienst wettelijk depot hiervoor telkens toestemming te moeten vragen aan de auteur of diens rechthebbenden is enorm belastend. Mijns inziens dient er overeenkomstig de regeling van Nederland⁹¹ en de lidstaten van de CARICOM⁹² een extra beperking op het auteursrecht te komen waarbij instellingen die in het algemeen belang werken, een uitzondering vormen op het auteursrecht. De toegankelijkheid tot auteursrechtelijk beschermde publikaties is in bepaalde gevallen voor de gemeenschap van dusdanig belang, dat auteursrechten hierdoor beperkt mogen worden⁹³. Deze beperkingen dienen wel duidelijk gespecificeerd

⁹⁰ Lingen, p. 64.

⁹¹ Art. 16b Aw.

⁹² In landen waar de Copyright Act van 1956 geldt, te weten: Belize, Grenada, Guyana, Montserrat, Saint Lucia en Saint Vincent en de Grenadines, is reproductie mogelijk doordat beperkingen op het auteursrecht gesteld worden. Dit in navolging van de BC die toestaat dat nationale wetgeving reproductie onder bepaalde voorwaarden toestaat. Pollard, nr 9.

⁹³ Het wettelijk depot vorm zo'n uitzondering die het auteursrecht kan beperken. Dit omdat wettelijk depotwetgeving een belangrijk mechanisme vormt waarbij de culturele "output" van een natie verzameld wordt zodra het verschijnt. Hierdoor wordt een bijdrage geleverd aan het totstand brengen en up-to-date houden van 's-Lands intellectuele inspanningen als deel van het nationaal cultureel erfgoed. Doordat de te depositeren materialen niet beperkt zijn tot literaire hoogstandjes, wordt het beheer en registratie van een divers terrein van gepubliceerde werken vergemakkelijkt, die een belangrijk licht zullen werpen op de sociale, economische en politieke vooruitgang van het volk. Het onderzoek naar en ontwikkeling van nationale, regionale, etnische en culturele identiteiten maakt dat de beschikbaarheid van een zo volledig mogelijke collectie van de prestatie van een volk prioriteit dient te hebben. Bron: Pollard, nr. 17.

te worden en mogen niet in conflict raken met de belangen van de auteur⁹⁴.

V.1.2 Subject van de Auteursverordening en Wettelijk depot

Subject van het auteursrecht is de *maker* van het werk of zijn rechtsverkrijgende⁹⁵.

De begrippen *werk* en *maker*⁹⁶ hebben een specifiek auteursrechtelijke betekenis en haken aan bij de geestelijke prestatie waar het in het auteursrecht om draait. Niet het stoffelijke exemplaar (het boek of de video die men in handen heeft) is object van het recht, maar de geestelijke prestatie die op deze of gene wijze in een waarneembare vorm gestalte heeft gekregen.

V.2 Auteursrechtelijke regelingen geldend binnen het Koninkrijk der Nederlanden

Het Koninkrijk heeft verschillende verdragen gesloten met betrekking tot de auteursrechten, waarvan bepaalde gelding hebben voor Aruba en andere niet. Bovendien gelden voor de verschillende landen van het Koninkrijk diverse versies van de verdragen. De regelingen die gelden binnen het Koninkrijk, zullen hieronder aan de orde komen, waarbij aangegeven zal worden waar de verschillen tussen de Koninkrijkslanden liggen. De auteursrechtelijke regelingen die van toepassing zijn voor Aruba zijn: de Berner Conventie zoals herzien in 1948 en de Auteursverordening van 1913. Zeer recentelijk (1 januari 1995) is voor het Koninkrijk een nieuwe internationale regeling van kracht. Dit verdrag heeft medegelding voor Aruba en de Nederlandse Antillen (N.A). Dit verdrag is 'Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, including Trade in Counterfeit goods,' het zogenaamde TRIPS-akkoord.

Een andere internationale regeling, waar Aruba overigens niet bij aangesloten is, is de Universele Auteursrecht Conventie. Deze regeling zal besproken worden omdat een groot aantal landen, waaronder Nederland hierbij aangesloten is⁹⁷.

⁹⁴ Pollard, nr. 15C.

⁹⁵ Lingen, p. 22.

⁹⁶ Art. 4 t/m 9 Av.

⁹⁷ Zie hoofdstuk V.2.3.

V.2.1 Berner Conventie⁹⁸

Aruba is voor de internationale bescherming van de auteursrechten aangesloten bij de Berner Conventie. Ook alle lidstaten van de CARICOM zijn daarbij aangesloten⁹⁹.

Dit verdrag is in 1886 tot stand gekomen. Nederland is in 1912 toegetreden en Aruba - als deel van de Nederlandse Antillen - in 1931. Nadien is de Berner Conventie nog verschillende malen gewijzigd, het laatst in 1971. Nederland heeft de laatste versie geratificeerd in 1985. Voor Aruba geldt echter nog steeds de tekst van 1948¹⁰⁰. De tekst van de Berner Conventie van 1948 verschilt met die van 1971, door art 14 bis, dat regels voor de film bevat. Volgens dit artikel zijn de landen vrij, in hun nationale wetgeving de rechthebbende(n) op de film aan te wijzen. Creatieve medewerkers die als mede-auteurs zijn aan te merken kunnen zich niet verzetten tegen een aantal opgesomde handelingen¹⁰¹ die de normale exploitatie van de film uitmaken.

Nederland heeft mede in verband met de ratificatie van de wijziging van de Berner Conventie van 1971, een specifieke regeling in verband met filmwerken samengesteld, die is opgenomen in de Auteurswet als hoofdstuk V.

⁹⁸ Lingen, nrs 57-61.

⁹⁹ Te weten: Antigua en Barbuda, Barbados, Belize, Dominica, Grenada, Jamaica, Grenadinen, Monserrat, Republic of Guyana, Saint Lucia, St. Kitts-Nevis, Saint-Vincent, Trinidad and Tobago.

¹⁰⁰ Zie echter paragraaf V.2.2 inzake het TRIPS-Akkoord, waarbij Aruba haar wetgeving voor 1 januari 1996 aangepast dient te hebben. Deze aanpassing houdt onder andere in dat Aruba aangesloten dient te zijn bij de Berner Conventie van 1971.

¹⁰¹ Zoals: de verveelvoudiging, het in omloop brengen, de openbare opvoering en uitvoering, de overbrenging per draad aan het publiek, het aanbrengen van ondertitels en het nasynchroniseren van de teksten van het cinematografische werk.

V.2.2 Het "TRIPS Akkoord"¹⁰²

Een andere internationale regeling die sinds 1 januari 1995 van kracht is voor Aruba, is het akkoord dat de participerende landen hebben bereikt tijdens de bijeenkomst gehouden in Uruguay op 13 december 1993, in het kader van de General Agreement on Tariffs and Trade (GATT). Dit akkoord is genaamd: "Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, including Trade in Counterfeit goods" (TRIPS). Het TRIPS-Akkoord verplicht de participerende landen om hun nationale regelingen op het gebied van de intellectuele eigendom aan te passen aan het Akkoord. Aruba heeft als eerste land binnen het Koninkrijk het TRIPS Akkoord aanvaard¹⁰³.

Het Trips-Akkoord schrijft in art. 65 voor, dat de nationale wetgeving van de participerende landen binnen 1 jaar nadat het akkoord in werking treedt, aangepast dient te zijn. Inmiddels hebben de Verenigde Staten van Amerika het geratificeerd en kon het

¹⁰² Aruba is sinds 1947 lid van de General Agreement on Tariffs and Trade (GATT), welke slechts de tarieven en handel in goederen regelde. (Statenbrief, nr. 745 d.d. 5 apr. 1994) Sinds 1986 handelen 108 landen in het kader van de zogeheten Uruguay Ronde (UR) in de GATT. De UR zal de nieuwe regels en disciplines voor het wereldhandelsstelsel en een grotere mate van handelsliberalisatie opleveren. In tegenstelling tot de eerdere GATT-rondes die zich voornamelijk beperkten tot de handel in industriegoederen, werd in de UR gekozen om het onderhandelingskader te verbreden tot nieuwe onderwerpen. Het concept van de Uruguayrondes (UR) houdt in dat de keuze voor toetreding tot de World Trade Organisation (= nieuwe handelsorganisatie ontstaan uit de UR) automatisch inhoudt dat indien voor 1 van de vier verdragen gekozen wordt, automatisch voor de overige drie een aanbod ingeleverd dient te worden. De vier verdragen zijn: GATS= General Agreement on Trade in services, TRIMS= Trade Related Intellectual Monetary Rights, TRIPS= Trade Related Intellectual Property Rights, GATT= General Agreement on Tariffs and Trade.

¹⁰³ Aruba neemt los van de EEG, een zelfstandige positie in als het gaat om GATT en de UR. Nederland loopt namelijk mee in het EEG-traject. De EEG-commissie onderhandelt voor Nederland en de andere Europese landen in de UR. Aruba heeft haar positie moeten bepalen omdat de Multilateral Trade Organisation (MTO) in de plaats komt van de GATT.

Met het oog op de positie van Aruba in het internationale verkeer van goederen en diensten en het kunnen doen gelden van handelspolitieke rechten ten opzichte van andere landen zal het lidmaatschap van de MTO van grote betekenis zijn. Aruba is dan niet overgeleverd aan de willekeur van andere handelsnaties, die waarschijnlijk zoals ook de landen in de regio ook partij zullen worden van de MTO. In geval van een handelsgeschil kan een beroep worden gedaan op het geschillenbeslechtsmechanisme van de MTO. Ook zal Aruba de Most Favoured Nation status krijgen als MTO-lid. Arubaanse exporteurs en dienstverleners krijgen dezelfde rechten als die andere landen ontvangen.

hierdoor op 1 januari 1995 in werking treden. De Antillen en Aruba hebben 1 jaar om hun uitvoeringsregelingen aan te passen aan het verdrag.

Een van de eerste vereisten van het TRIPS-akkoord (art. 9) waaraan de Arubaanse wetgeving dient te voldoen is, dat het participerende land aangesloten is bij de laatste versie van de Berner Conventie. Aansluiting bij de versie van de Berner Conventie van 1971 vereist echter weer aanpassing van de Arubaanse Auteursverordening¹⁰⁴. Zo dient onder andere het citaatrecht en het filmrecht aangepast te worden.

V.2.3 Universele Auteursrecht Conventie (UAC)

Een ander verdrag dat internationaal betekenis heeft, door het grote aantal landen dat hierbij aangesloten is, is de Universele Auteursrechtconventie (UAC). Van de CARICOM-lidstaten zijn slechts Belize, Grenada, de Republiek Guyana, Montserrat, Saint Lucia en Saint-Vincent en de Grenadinen aangesloten bij de UAC¹⁰⁵.

In 1952 kwam de UAC tot stand. Nederland is in 1967 toegetreden tot dit verdrag en heeft de in 1971 herziene versie geratificeerd in 1985. Aruba en de Nederlandse Antillen zijn niet toegetreden tot dit verdrag alhoewel het verdrag in 1966 bij Rijkswet voor het grondgebied Nederland is goedgekeurd¹⁰⁶.

V.2.4 De Auteursverordening van 1913

De Auteursverordening van 1913 van Aruba, is een kopie van de Nederlandse Auteurswet van 1912, die op zijn beurt weer gebaseerd is op de Berner Conventie van 1886, waarop in paragraaf 5.6 dieper ingegaan zal worden. De Nederlandse Auteurswet is sindsdien meerdere malen substantieel gewijzigd. Zo is bijvoorbeeld in 1972 de wet aangepast voor wat betreft de beperkingen die de Auteurswet stelt op de auteursrechten.

¹⁰⁴ Zie ook hoofdstuk V.2.4.

¹⁰⁵ Pollard, nr. 4.

¹⁰⁶ Bij Rijkswet van 16 sept. 1966, Stb. 1966, 385.

Ondanks dat het verdrag niet geldt voor Aruba en de Nederlandse Antillen is het verdrag goedgekeurd bij Rijkswet omdat slechts Het Koninkrijk der Nederlanden bevoegd is tot het sluiten van een verdrag. Nederland, Aruba of de Nederlandse Antillen kunnen wel afzonderlijk partij zijn bij een verdrag.

In 1985 is de Auteurswet wederom uitgebreid en aangepast aan de nieuwe versie van de Berner Conventie van 24 juli 1971. Ook is in 1989 de Nederlandse Auteurswet veranderd om op te kunnen treden tegen piraterij van auteursrechtelijk beschermde werken. De Auteursverordeningen van Aruba en de Nederlandse Antillen hebben echter sinds de invoering van 1913 geen substantiële veranderingen ondergaan.

V.3 Beperkingen op het auteursrecht volgens de Auteursverordening

In deze paragraaf zal onderzocht worden welke beperkingen er op het auteursrecht zijn en of invoering van het wettelijk depot, bij de bestaande beperkingen kan worden ondergebracht. Indien dit niet het geval is zal nagegaan worden op welke wijze de Auteursverordening aangepast kan worden om invoering van het wettelijk depot mogelijk te maken.

In het eerste artikel van zowel de Auteursverordening van Aruba en de Nederlandse Antillen, als de Auteurswet van Nederland wordt in artikel 1 onder het auteursrecht verstaan:

Het uitsluitend recht van de maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, of van diens rechtverkrijgenden, om dit openbaar te maken en te verveelvoudigen, behoudens de beperkingen, bij de wet gesteld.

Uitzonderingen op de regel van voorafgaande toestemming door de maker van een werk, zijn verveelvoudigingen in het kader van:

-
- nieuwsvoorziening (art. 15 Av)
 - onderwijs (art 16 Av)
 - wetenschap (art 16 Av)
 - eigen gebruik (art 17 Av)

Bovendien is er geen toestemming vereist in de volgende gevallen:

- 50 jaar na dood van auteur bestaat er geen auteursrecht meer¹⁰⁷.
- Op het door of vanwege de openbare macht openbaar gemaakt werk bestaat volgens art. 11 Av ook geen auteursrecht¹⁰⁸.

Naast bovengenoemde beperkingen van het auteursrecht zijn er ook beperkingen voor wat betreft het aantal verveelvoudigingen dat er gemaakt mogen worden. Zo mogen er onder bepaalde voorwaarden gedeelten van een werk gekopieerd worden, terwijl onder andere voorwaarden het gehele werk verveelvoudigd mag worden.

Beperkingen op het auteursrecht voor wat betreft overname van gedeelten van een werk

Art. 16 van de Auteursverordening luidt:

Als inbreuk op het auteursrecht op een openbaar gemaakt werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd het overnemen van enkele korte gedeelten daarvan of van enkele korte opstellen of gedichten in bloemlezingen en andere werken bestemd voor het onderwijs of een ander wetenschappelijk doel

terwijl art. 17 van de Auteursverordening luidt:

Als inbreuk op het auteursrecht wordt niet beschouwd de verveelvouding, welke beperkt blijft tot enkele exemplaren en uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik

De Auteursverordening van 1913 heeft betrekking op korte gedeelten van publikaties die gekopieerd kunnen worden, indien het onderwijs of een wetenschappelijk doel betreft.

Ten behoeve van eigen gebruik kunnen slechts "enkele exemplaren" gekopieerd worden. Een bibliotheek die in het algemeen belang werkt kan het verveelvoudigen uit conserveringsoogpunt moeilijk als "eigen gebruik" aanmerken. Dit omdat inzake kopiëren

¹⁰⁷ Art. 38 Av zal per 1 januari 1996 gewijzigd zijn in 70 jaar, volgens de eisen van het TRIPS-Akkoord.

¹⁰⁸ HR 20-11-1987, 311 Staat/Den Ouden.
HR 29-5-1987, 1003 Struyken/Riet.

in het kader van de eigen interne organisatie geldt, dat alleen ten behoeve van tot haar dienst behorende personen of ten behoeve van bij de uitoefening van haar taak betrokken derden verveelvoudigingen plaats kunnen vinden, waarbij in het oog moet worden gehouden dat het aantal kopieën niet groter mag zijn dan nodig is voor een juiste taakverdeling¹⁰⁹.

Art 16b Aw heeft als uitgangspunt voor de bepaling dat men mag verveelvoudigen voor eigen gebruik dat men enkele exemplaren (2 á 3) mag maken voor eigen oefening studie of gebruik. Onder eigen gebruik valt zeker niet: eigen commercieel gebruik; gemaakte verveelvoudigingen mogen niet aan derden worden afgegeven (lid 5)¹¹⁰. Een ieder die het werk van een auteur wenst te bewerken, vertalen, uitvoeren, reproduceren, en dergelijke heeft toestemming nodig van de auteursrechthebbende. Deze toestemming geldt ook voor verveelvoudiging zonder winstbejag¹¹¹. Dit laatste punt is zeker een aanwijzing dat de Auteursverordening aangepast dient te worden. Aangezien de bibliotheek zeker ten behoeve van anderen zal verveelvoudigen.

In Nederland voorziet de Auteurswet in de behoefte aan herziening van de regeling, waarbij zowel aan de behoefte van de makers van werken tegemoet wordt gekomen als aan de in de samenleving levende behoeften aan communicatie en informatie tesamen met het reeds genoemde art. 17 Aw.

Het maken van verveelvoudigingen is volgens de Nederlandse Auteurswet in ruimere mate mogelijk dan de Auteursverordening omdat er meerdere beperkingen op het auteursrecht zijn aangebracht dan in de Arubaanse Auteursverordening. Dat er in de praktijk op Aruba zelden beroep wordt gedaan op het auteursrecht, kan de indruk wekken dat op Aruba de reproductiemogelijkheden ruimer zijn.

In Nederland wordt het niet als een inbreuk op het auteursrecht beschouwd indien sprake is van onderstaande gevallen:

- a) verveelvoudiging voor eigen oefening, studie of gebruik, waarbij een verschil

¹⁰⁹ Lingen, p. 117-130.

¹¹⁰ Empel, p. 72

¹¹¹ Lingen, p. 64.

geconstateerd kan worden tussen de soorten werken die verveelvoudigd worden (zie art 16b Aw);

- b) in het algemeen belang werkende instellingen (amvb zoals bedoeld in art 16b lid 6 Aw).
- c) kopiëren van geschriften door het bedrijfsleven (art.17 Aw).

Hiervoor in de plaats komt dan wel een vergoedingsregeling, die wordt aangeduid als het reprorecht.

Beperkingen op het auteursrecht voor wat betreft gehele overname van een werk

In Nederland is in art 16b lid a en b een uitzondering gemaakt, waar onder bepaalde omstandigheden werken in hun geheel gekopieerd kunnen worden.

Zo staat in art 16b Aw dat:

Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt niet beschouwd de verveelvoudiging, welke beperkt blijft tot enkele exemplaren en uitsluitend dient tot eigen oefening, studie of gebruik van degene die de verveelvoudiging vervaardigt of tot het verveelvoudigen uitsluitend ten behoeve van zichzelf opdracht geeft. Waar het geldt een werk als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 1, de partituur of de partijen van een muziekwerk daaronder begrepen, moet die verveelvoudiging bovendien beperkt blijven tot een klein gedeelte van het werk, behalve indien het betreft:

- a. werken, waarvan naar redelijkerwijs mag worden aangenomen geen nieuwe exemplaren tegen betaling, in welke vorm ook, aan derden ter beschikking worden gesteld;
- b. in een dag-, nieuws- of weekblad of tijdschrift verschenen korte artikelen, berichten of andere stukken.

Nederland heeft in zijn Auteurswet het reeds eerder aangehaalde art 16b ingevoerd. Het gedeelte van het artikel dat onder andere voor de ontwerpwet wettelijk depot van belang is en betrekking heeft op uitzonderingen op het auteursrecht is art. 16b lid 6 en luidt als volgt:

Wij kunnen bij algemene maatregel van bestuur bepalen dat ten aanzien van de verveelvoudiging van werken als bedoeld bij artikel 10, eerste lid, onder 1 (betreft boeken, brochures, nieuwsbladen, tijdschriften en alle andere geschriften), *van het in een of meer der voorgaande leden bepaalde mag worden afgeweken ten behoeve van de openbare dienst, alsmede ten behoeve van de vervulling van taken waarmee in het algemeen belang werkende instellingen zijn belast* (cursivering M.M.)¹¹².

Mijns inziens is aanpassing van de Auteursverordening met het oog op invoering van de wettelijk depot regeling vooral nodig om onzekerheid omtrent kopiëren uit conserveringsoogpunt door de Biblioteca Nacional Aruba uit de weg te ruimen. Zoals in de volgende paragraaf uiteengezet zal worden, kan de Arubaanse Auteursverordening naar analogie van de Nederlandse Auteurswet worden aangepast, waardoor bibliotheken zich niet telkens hoeven af te vragen of ze al dan niet binnen de wet aan het opereren zijn. Bovendien mag de onzekerheid hieromtrent niet aan de rechter overgelaten worden om te beslissen en dient de wetgever een duidelijk standpunt in te nemen. Te vaak kan gesignaleerd worden dat rechters taken uitvoeren van besluiteloze politici, omdat de samenleving nu eenmaal behoefte heeft aan richtlijnen.

¹¹² De Copyright Act van Barbados (1981) heeft een soortgelijke bepaling opgenomen in paragraaf 24. Zo wordt onder andere vermeld dat de verveelvoudigen en kopieën van reproducties beperkt worden tot de behoeften die de activiteiten van de non-profit instellingen met zich meebrengen.

VI. WETTELIJK DEPOT EN ARCHIEFWEZEN

Indien op Aruba het wettelijk depot wordt ingevoerd, zal er een Dienst wettelijk depot ingesteld dienen te worden¹¹³. Deze Dienst zal belast zal zijn met het verzamelen van het cultureel erfgoed volgens de wettelijk depot regeling. Er is op Aruba reeds een andere instelling die belast is met de zorg voor het behoud van het cultureel patrimonium, namelijk het Nationaal Historisch Archief¹¹⁴.

Hoeveel een nationaal historisch archief en de Dienst wettelijk depot gemeen¹¹⁵ hebben is weer gebleken tijdens het seminar gehouden te Curaçao, op 26 en 27 augustus 1994 ter gelegenheid van het 25 jarig bestaan van het Centraal Historisch Archief (CHA) gevestigd te Curaçao, waarvan het thema was: "Archieven: verleden, heden en toekomst". Naast vele overeenkomsten hebben beide instellingen ook een eigen karakter, wat verschillende wetgeving noodzakelijk maakt.

In dit hoofdstuk zal de verhouding tussen de taken van het Nationaal Historisch Archief en de Dienst wettelijk depot gevestigd bij de Biblioteca Nacional Aruba uiteengezet worden.

Als uitgangspunt van bovenstaande zal de Archiefverordening van de Nederlandse Antillen¹¹⁶ dienen omdat Aruba niet over een Archiefverordening beschikt.

Aruba had in de periode dat de Archiefverordening werd samengesteld nog geen status aparte en maakte aldus deel uit van de Nederlandse Antillen. De Archiefverordening heeft pas in 1989 formeel de status van wet gekregen. Tot 1986 werden ook de overheidsarchieven van Aruba tesamen met die van de andere eilanden van de Nederlandse Antillen, centraal op Curacao bewaard. Nadat Aruba de status aparte kreeg is de Archiefverordening van de Nederlandse Antillen niet overgenomen.

Op grond van het Statuut en de Samenwerkingsregeling is Aruba overigens ook niet verplicht om wetgeving op dit gebied overeenkomstig andere landen van het Koninkrijk

¹¹³ Art. 2 lid 2 Ontwerpverordening op de inlevering van publicaties.

¹¹⁴ Statenverslag van de N.A.: zitting 1984-1985-12, no. 5.

¹¹⁵ Zie paragraaf VI.4

¹¹⁶ Archieflandsverordening P.B. 1989 no. 64.

in te voeren. Bovendien kan de Archiefverordening van de Nederlandse Antillen niet klakkeloos worden overgenomen omdat Aruba niet te maken heeft met eilandgebieden, archiefbewaarplaatsen en dergelijke.

VI.1 Archiefverordening van de Nederlandse Antillen

De Archiefverordening van de Nederlandse Antillen is reeds vastgesteld in 1989, maar nog niet in werking getreden.

Het doel van de Archiefverordening is zorg voor het behoud van het culturele patrimonium¹¹⁷. Op het eerste gezicht komt de doelstelling overeen met de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties¹¹⁸. Het verschil is gelegen in de invulling die beide regelingen geven aan het begrip cultureel patrimonium.

Alvorens aan te kunnen geven wat het werkterrein is van een nationaal historisch archief en wat van het wettelijk depot en op welke wijze beide instellingen samen kunnen werken en elkaar aan kunnen vullen, zullen de diverse betekenissen van het begrip **archief** aangegeven worden.

VI.2 De betekenis van het archief

Het begrip archief houdt in:

1. De verzameling van documenten van de overheid, instellingen, bedrijven, verenigingen of families.
2. De instelling die archieven beheert.
3. De bewaarplaats waar de archieven berusten¹¹⁹.

Een archief in de eerstgenoemde betekenis kent drie levensfasen:

¹¹⁷ Nota naar aanleiding van het verslag, tevens eindverslag, no. 5. Staten van de Nederlandse Antillen. Zitting 1984-1985-12.

¹¹⁸ Art. 3 Ontwerpverordening op de inlevering van publicaties.

¹¹⁹ Het Centraal Historisch Archief, p. 2.

De eerste periode betreft het ontstaan van het stuk tot aan het tijdstip dat de zaak is afgewerkt. Dit is de dynamische fase. Het stuk wordt vaak geraadpleegd. Het stuk berust dan ook bij het desbetreffende overheidsorgaan en/of bij het Bureau Interne Diensten. In de tweede periode worden de stukken niet vaak, maar regelmatig geraadpleegd in het administratieve proces. Dit is de semi-statische fase. Ook hier berusten de stukken bij het desbetreffende overheidsorgaan of archiefbewaarplaatsen.

In de derde fase worden de stukken nog slechts uit historisch oogpunt bewaard. Dit is de statische fase. In deze fase komen de stukken bij een nationaal historisch archief terecht.

Het nationaal historisch archief op Curaçao, CHA genaamd kent diverse archiefbewaarplaatsen. Pas in laatste instantie gaan documenten naar CHA.

VI.3 Een nationaal historisch archief

Onder een nationaal historisch archief wordt verstaan:

de instelling die archiefbescheiden, zoals gedefinieerd in art. 1 lid c van de Archieflandsverordening¹²⁰ in goede en geordende staat beheerd. In art. 11 van de Antilliaanse Archiefverordening wordt het CHA als nationaal historisch archief aangewezen. Voor de taak en organisatie van het CHA wordt verwezen naar het lham.

Bij Landsbesluit van 26 augustus 1969¹²¹ werd een Centraal Historisch Archief ingesteld met als taakopdracht:

- a. het in het belang van het historisch onderzoek centraal beheren van aan deze dienst overgedragen overheids- en particuliere archieven;
- b. het ordenen en beschrijven van archiefbescheiden zodat deze toegankelijk worden voor onderzoekers;
- c. het verstrekken van inlichtingen met betrekking tot de in de archiefbewaarplaats aanwezige bescheiden;
- d. het bewerken en uitgeven van historisch belangrijke bescheiden in

¹²⁰ Zie bijlage V.

¹²¹ PB 1969, no. 128.

bronnenpublicaties;

e. het activeren van de historische belangstelling van het grote publiek;

f. het vervaardigen van fotografische reproducties van archiefbescheiden;

g. het houden van toezicht op historische overheidsarchieven in de Nederlandse Antillen¹²².

Ook voor Aruba is een dergelijke beslissing door de ministerraad genomen op 2 maart 1994. De Arubaanse versie van dit landsbesluit bevat echter niet de taken genoemd in de punten f en g.

Het besluit zou worden opgenomen in de Landscourant van Aruba. Dit is echter nooit geschied. De rechtsgeldigheid van het besluit is onzeker in verband met de beslissing van de ministerraad op 1 september 1994 om alle besluiten genomen door het demissionaire kabinet Oduber II aan te houden voor nadere overweging. De onzekerheid ligt echter niet in de taken van het Nationaal Historisch Archief, maar in de vraag of de scheiding van het Nationaal Historisch Archief en het Bureau Interne Diensten al dan niet doorgang vindt¹²³. Voor mijn uiteenzetting houden de taken genoemd in de punten a tot en met e dan ook voor Aruba hun betekenis.

VI.4 Overeenkomsten en verschillen tussen het nationaal historisch archiefmateriaal en het wettelijk depotmateriaal

Indien genoemde taakopdracht van het Nationaal Historisch Archief zodanig wordt gewijzigd, dat overal waar het woord archieven staat, de term wettelijk depot materiaal wordt ingevuld, valt af te leiden dat die overeenkomt met die van de Dienst wettelijk depot gehuisvest bij de nationale bibliotheek.

¹²² Ontwerparchieflandsverordening no. 2, p. 9.

¹²³ In de beleidsnota van het NHA staat aangegeven dat sedert 1995 het NHA de beschikking heeft over een eigen begroting zodat hieruit afgeleid kan worden dat het DPO-besluit waarin het BID en het NHA zijn gescheiden, als rechtsgeldig kan worden beschouwd.

Overeenkomsten tussen het nationaal historisch archiefmateriaal en het wettelijk depotmateriaal

Zowel het archief als de Dienst wettelijk depot hebben beiden ten doel: de zorg voor het behoud van het culturele patrimonium¹²⁴. De motivatie voor het bewaren van overheidspublicaties bij het archief kan gecategoriseerd worden in:

- de historische waarde van de inhoud van de stukken;
- bewijsmotief;
- continuïteit in het beleid van het bestuur en
- de eenheid van opvattingen bij te nemen beslissingen.

De motivatie achter de wettelijk depotregeling is:

- Garantie voor het behoud van ons cultureel erfgoed.
- Het onbelemmerd verkeer van informatie.
- Universal Availability of Publications.
- Universal Bibliographic Control.

Voor het wettelijk depot is evenals het archief, de historische waarde van de inhoud van de stukken van belang en speelt het bewijsmotief een rol¹²⁵, ook al is dit niet een prioriteit geweest om een regeling als het wettelijk depot vast te stellen.

Zowel het wettelijk depot als het historisch archief zijn openbaar¹²⁶.

Ook de laatste twee motieven genoemd bij het archief, namelijk continuïteit in het beleid van het bestuur en eenheid van opvatting bij te nemen beslissingen, zijn van toepassing voor het wettelijk depot.

Evenals het geval bij het archief wordt het gebouw gezien als de plaats waar de nationale geschiedenis kan worden gereconstrueerd op basis van de publicaties die op beide

¹²⁴ Statenverslag van de Nederlandse Antillen: zitting 1984-1985-12, no. 5.

¹²⁵ Zie paragraaf 5 omtrent de registratie van het wettelijk depot materiaal.

¹²⁶ Zie art 8 lid 1 Ontwerplandsverordening op de inlevering van publicaties en art 7 lid 1 archiefverordening.

plaatsen bewaard en ter beschikking gesteld worden. Zo beschouwt de Studiecommissie Wettelijk depot van Nederland het wettelijk depot als het archief van de in een land verschenen publikaties¹²⁷.

De regels en voorschriften met betrekking tot de bouw en inrichting van een archiefbewaarplaats in Nederland en elders, kunnen ook gehanteerd worden voor het wettelijk depot.

Uit de taakopdracht van een nationaal historisch archief zoals vermeld in paragraaf 6.3 onder f: het vervaardigen van fotografische reproducties van archiefbescheiden, valt af te leiden dat het Nationaal Historisch Archief evenals de Dienst wettelijk depot uit conserveringsoogpunt overgaat tot het maken van reproducties¹²⁸.

Het archiefmateriaal en het wettelijk depotmateriaal dienen beide in goede en geordende staat beheerd te worden¹²⁹. Voor dit beheer hebben beide instellingen beroepskrachten nodig. Bij gebrek aan een Archiefverordening kan het in goede en geordende staat beheren van overheidsmaterialen echter niet afgedwongen worden.

De uitlening van wettelijk depotmateriaal dient evenals het archiefmateriaal aan strenge regels onderworpen te worden, waarbij als regel wordt gehanteerd dat niet aan particuliere personen wordt uitgeleend¹³⁰. Door niet uit te lenen wordt voorkomen dat onvervangbaar materiaal zoekraakt. Het publiek heeft ten alle tijde de garantie dat de materialen doordat ze niet uitgeleend mogen worden door hen geraadpleegd kunnen worden.

Verschillen tussen nationaal historisch archiefmateriaal en wettelijk depotmateriaal

De objecten die het Nationaal Historisch Archief beheert, te weten de verzameling van

¹²⁷ De wettelijke inlevering van publikaties in Nederland, p. 9.

¹²⁸ Op dit gebied lijkt het wenselijk om over te gaan tot samenwerking voor wat betreft gebruik van reproductie-apparatuur en dergelijke.

¹²⁹ Art. 7 lid 5 Ontwerplandsverordening op de inlevering van publicaties/ art. 2 Archiefverordening.

¹³⁰ Art. 7 lid 4 Archieflandsverordening/art. 8 lid 5 Ontwerplandsverordening op de inlevering van publicaties.

Zie ook artikel Sjiem Fat, p. 58 omtrent het uitlenen van archiefmaterialen, wat hij ten eerste afraadt.

documenten van de overheid, verschillen van de wettelijk depot materialen doordat de objecten die deze archiefbewaarplaats beheerd, een onwillekeurige weergave zijn van de overheid. De objecten die de Dienst wettelijk depot gevestigd bij de nationale bibliotheek verzamelt dient te voldoen aan drie voorwaarden:

- a. Het dient een vastlegging te betreffen van menselijke uitingen in schrift, beeld en/of klank op daartoe naar zijn aard bestemd materiaal.
- b. deze vastlegging moet verveelvoudigd zijn met het doel verspreid te worden.
- c. de verspreiding mag niet wegens het vertrouwelijke karakter van de uitingen beperkt zijn¹³¹.

De archiefbescheiden die in het Nationaal Historisch Archief geplaatst worden verkeren allen in de statische fase. Art. 5 van de Archiefverordening geeft aan dat archiefbescheiden welke ouder zijn dan 40 jaar voor bewaring overgebracht worden naar archiefbewaarplaatsen.

Dit is in tegenstelling tot de Dienst wettelijk depot gevestigd bij de Biblioteca Nacional. Hier wordt actuele informatie ontsloten¹³², ter beschikking gesteld en bewaard. Voor de dynamische fase van een overheidsarchief geldt de LOB. Het Arubaanse ontwerp- LOB wijst de Biblioteca Nacional Aruba aan als plaats waar stukken zonder geheimhoudingskarakter ter inzage liggen. De Biblioteca Nacional Aruba is als een reeds geruime tijd bestaande bibliotheek al toegespitst op het toegankelijk maken en ter beschikking stellen van informatie ten behoeve van een groot publiek, waardoor het vrij verkeer van informatie wordt bevorderd¹³³.

De objecten die beide instellingen onder zich hebben verschillen ook in de zin dat de

¹³¹ Zie art. 5 lid 3 Ontwerpverordening op de inlevering van publicaties.

¹³² Art. 5 lid 1 Ontwerpverordening op de inlevering van publicaties geeft aan dat vóór het einde van de maand volgende op die waarin met de verspreiding een begin is gemaakt, één exemplaar ingeleverd dient te worden bij de Dienst wettelijk depot. De actualiteit van de stukken die onder het beheer van de Dienst wettelijk depot vallen is hierdoor gegarandeerd.

¹³³ Zie ook de MvT op art. 6 van de de Arubaanse ontwerp-LOB (bijlage VI).

Dienst wettelijk depot geen publikaties met een geheimhoudingskarakter verzamelt¹³⁴.

Zowel het Nationaal Historisch Archief als de Biblioteca Nacional Aruba krijgen giften van particulieren. Het verschil is dat de nationale bibliotheek veelal geen particuliere archieven krijgt aangeboden, maar collecties opgebouwd door particulieren.

Particuliere archieven en collecties vormen een belangrijke aanvulling op de informatie die in de overheidsarchieven te vinden is. Zij kunnen vooral gegevens bevatten omtrent het sociaal- en economisch leven in een bepaalde periode van de geschiedenis.

Het criterium dat gehanteerd wordt om particuliere archieven op te nemen in een nationaal historisch archief is de rol die de betreffende persoon, instantie, instelling, enzovoorts gespeeld heeft in de samenleving.

De opname van particuliere collecties past zowel in het beleid van een nationale bibliotheek met haar Dienst wettelijk depot als in dat van een nationaal historisch archief.

Een criterium voor onderbrenging van particuliere archieven bij de Dienst wettelijk depot of bij het Nationaal Historisch Archief kan bijvoorbeeld zijn of een particulier beperkingen stelt aan het openbaarmaken van de informatie. Dan lijkt het beter om deze onder te brengen bij het Nationaal Historisch Archief. Indien een particulier nadrukkelijk wenst dat de donatie bij een bepaalde instelling wordt ondergebracht dient die wens te prevaleren.

Het zou in verband met een optimale dienstverlening als ideaal te beschouwen zijn indien het Nationaal Historisch Archief met haar collectie in het gebouw gehuisvest zou zijn waar ook de Dienst wettelijk depot gehuisvest is. Zowel het Nationaal Historisch Archief als de Dienst wettelijk depot zouden optimaler gebruik kunnen maken van conserveringapparatuur, ontsluitingsapparatuur en personeel. Ruimtegebrek speelt hier echter een rol.

Een ander aspect is dat beide instituten onder verschillende ministeries vallen. In het buitenland is het gebruikelijk dat nationale bibliotheken of onder Algemene Zaken of

¹³⁴ Art. 1 lid c Ontwerpverordening op de inlevering van publicaties geeft aan dat slechts die publicaties verzameld worden die ter verspreiding verveelvoudigd worden.

onder Onderwijszaken ressorteren. Hoogst ongebruikelijk is het dat de nationale bibliotheek onder het Ministerie van Cultuur valt. Zowel het Nationaal Historisch Archief als de de Biblioteca Nacional Aruba zouden mijns inziens onder Algemene Zaken dienen te ressorteren gezien het brede werkterrein van beide instellingen. Conformiteit in beleid zou hierdoor ook ten goede komen aan de samenwerking en daardoor aan de dienstverlening.

In principe zou de Dienst wettelijk depot ondergebracht bij de nationale bibliotheek in navolging van internationaal gebruik, onder de Minister van Algemene Zaken dienen te ressorteren. Ook al omdat het wettelijk depot beschouwd kan worden als het archief van de in een land verschenen publikaties, zou het aanbeveling verdienen indien in navolging van de Archiefverordening het wettelijk depot te zamen met het Nationaal Historisch Archief onder de Minister van Algemene Zaken ressorteert. Het internationaal gebruik om het wettelijk depot onder te brengen bij Algemene Zaken is gebaseerd op de veelzijdigheid aan doelen die met de regeling te bereiken zijn. Gezien het multifunctionele doel van een regeling als het wettelijk depot is het logisch om de regeling onder te brengen bij de Minister van Algemene Zaken. Toen echter de naam en doelstelling van de Openbare Bibliotheek veranderde in Biblioteca Nacional Aruba in 1986, bleef de Biblioteca Nacional Aruba traditiegetrouw ressorteren onder het Ministerie belast met Cultuur. In Nederland ressorteert de Koninklijke Bibliotheek onder het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen.

Gezien het feit dat de Biblioteca Nacional Aruba in onze kleinschalige samenleving zowel een openbare als een nationale bibliotheekfunctie heeft en de Biblioteca Nacional Aruba traditiegetrouw onder Cultuur ressorteert en de Dienst Wettelijk depot voort zal bouwen op de collectie van de afdeling Arubiana/Caribiana, die een bestaande afdeling van de Biblioteca Nacional Aruba is, is toch gekozen voor het Ministerie van Volksgezondheid, Sociale Zaken, Cultuur en Sport om het wettelijk depot bij onder te brengen. Dit om te voorkomen dat de Biblioteca Nacional Aruba en de Dienst wettelijk depot onder een verschillend ministerie vallen.

Hoewel er volgens artikel II.6 lid 4 StrA eenheid van regeringsbeleid dient te zijn, is de politieke realiteit een andere. Teneinde te voorkomen dat overheidspublicaties minder toegankelijk zijn als gevolg van een gebrek aan een specifieke regeling voor

overheidspublikaties worden deze opgenomen door de Dienst wettelijk depot¹³⁵.

Indien de Dienst wettelijk depot overheidspublikaties zonder geheimhoudingskarakter niet opneemt¹³⁶ in haar verzameling kan een belangrijk deel van de nationale historie verloren gaan, omdat de informatie slechts bij het archief ter inzage ligt als deze statisch is geworden. Door een gebrek aan een Archiefverordening is er geen garantie dat de documenten in goede en geordende staat beheerd worden totdat die tijd aanbreekt, noch dat uberhaupt de overheid de overheidsdocumenten overhandigd aan het Nationaal Historisch Archief.

Het archiefmateriaal dat de Nationaal Historisch Archief beheerd heeft geschiedkundige waarde en geen direct actuele waarde. Het houdt voor overheidspublikaties zonder geheimhoudingskarakter een extra waarborg voor de rechtsstaat in, zeker zolang er geen Archiefverordening bestaat dat het publiek kennis neemt van de actuele overheidspublikaties zonder geheimhoudingskarakter.

VI.5 Vestigingsplaats van het wettelijk depot

In de meeste landen waar een wettelijk depot ook de functie heeft om als basis te dienen voor de nationale bibliografie, is de Dienst wettelijk depot ondergebracht bij de nationale bibliotheek.

In andere landen daarentegen fungeren zowel het nationaal historisch archief als de nationale bibliotheek als wettelijk depot, waarbij de rol van het nationaal historisch archief dan beperkt blijft tot de non-conventionele of overheidspublikaties¹³⁷.

In de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties is gekozen voor een Dienst wettelijk depot die ondergebracht is bij de nationale bibliotheek.

¹³⁵ De ontwerp-LOB van Aruba regelt niet binnen welk tijdsbestek overheidspublikaties ter inzage liggen bij de BNA. In de beleidsnota van het NHA wordt ook als probleemesignaleerd dat onduidelijk is waar semi-statische archieven naar toe dienen te gaan.

¹³⁶ De CARICOM geeft als aanbeveling voor het opstellen van een gemeenschappelijke depotregeling binnen het Caribisch gebied, dat overheidspublikaties opgenomen dienen te worden door de Dienst wettelijk depot. De overheid is een belangrijke uitgever van publicaties die een onmisbare bron van informatie zijn over de gemeenschap voor de gemeenschap. Bron: Pollard, nr. 24.

¹³⁷ Archival and records management legislation and regulations, p. 69.

Deze keuze is gebaseerd op het uitgangspunt dat het wettelijk depot materiaal als basis zal dienen voor het samenstellen van de Arubaanse nationale bibliografie. Bovendien is het gebruikelijk dat het wettelijk depot wordt ondergebracht bij reeds gevestigde bibliotheken of archiefbewaarplaatsen¹³⁸. Op Aruba heeft de Nationaal Historisch Archief nog geen lange traditie¹³⁹ daar het pas sinds maart 1994 een zelfstandige overheidsdienst is geworden en pas sinds 1995 een eigen begroting heeft.

Ook overheidspublicaties-zonder-geheimhoudingskarakter worden in de Arubaanse ontwerpverordening op de inlevering van publicaties gerekend tot de nationale produktie die bij de Dienst wettelijk depot ondergebracht dienen te worden. Dit ondanks dat deze publicaties ook door het Nationaal Historisch Archief worden verzameld en bewaard, om onderstaande redenen:

1. De Biblioteca Nacional Aruba is ruim en vrij toegankelijk¹⁴⁰.
2. Tot op heden is er geen centrale plaats waar actuele overheidsstukken die op een veel later tijdstip bij het Nationaal Historisch Archief ondergebracht dienen te worden, ter inzage liggen voor een ieder. Bepaalde stukken komen bij het Bureau Interne Diensten (BID) terecht, waar de openbaarheid van de stukken niet tot zijn recht komt. Het BID administreert stukken voor de overheid die gedurende een bepaalde periode binnenkomen en uitgaan hoofdzakelijk ten behoeve van de overheid zelf¹⁴¹.

Het statische karakter van het cultureel erfgoed dat het Nationaal Historisch Archief bewaart en het actuelere karakter van de overheidspublicaties-zonder-geheimhoudingskarakter die de Dienst wettelijk depot ter beschikking zal stellen op basis van de Ontwerpverordening inlevering van publicaties en Ontwerp-LOB, rechtvaardigt opname van bepaalde overheidspublicaties door de Dienst wettelijk depot.

¹³⁸ Pollard, nr. 24.

¹³⁹ Zie paragraaf VI.3.

¹⁴⁰ Deze stelling wordt ondersteund door de MvT op art. 6 van de Arubaanse ontwerp-LOB, waarin de Biblioteca Nacional wordt aangewezen als de plaats waar de door de landsverordening voorgeschreven adviezen ter inzage liggen van een ieder.

¹⁴¹ Beleidsvoornemens van het Nationaal Historisch Archief voor het jaar 1996, p. 3.

VII. SLOTWOORD

Het onderzoek om te kunnen komen tot het opstellen van een Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties, vereiste dat specialistische kennis op dit gebied vergaard diende te worden en dat aansluiting gezocht moest worden bij vele complexe bestaande en in opkomst zijnde nationale, regionale en internationale regelingen.

De specialistische kennis is opgedaan door de depotwetgeving van diverse landen en de daarnaar verrichte onderzoeken te raadplegen. Diverse regelingen uit de depotwetgeving van bepaalde landen hebben model gestaan voor de door mij voorgestelde Arubaanse Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties.

Uit de onderzoeken op het gebied van het wettelijk depot en uit de praktijk van het Arubaanse bibliotheekwezen blijkt dat het belang van het wettelijk depot als volgt samengevat kan worden:

Het wettelijk depot bewerkstelligt dat informatie vergaart, bewaart en toegankelijk gemaakt wordt, die anders verloren zou gaan. Een wettelijk depot vormt een belangrijk mechanisme, waarbij de culturele "output" van een natie verzameld wordt zodra het verschijnt. Hierdoor wordt een bijdrage geleverd aan het tot stand brengen en "up-to-date" houden van de intellectuele inspanningen van een land als deel van het nationaal cultureel erfgoed. Doordat de te deponeren materialen niet beperkt zijn tot literaire hoogstandjes, wordt het beheer en de registratie van een breed terrein van gepubliceerde werken vergemakkelijkt. Daardoor zal belangrijk licht worden geworpen op de sociale, economische en politieke vooruitgang van het Arubaanse volk. Het onderzoek naar - en ontwikkeling van - nationale, regionale, etnische en culturele identiteiten maakt dat de beschikbaarheid van een zo volledig mogelijke collectie van de inspanningen van een volk, prioriteit dient te hebben.

Doordat het wettelijk depot de informatie aan een ieder ter beschikking dient te stellen, wordt het vrij verkeer van informatie bevorderd, waardoor meer inhoud wordt gegeven aan het grondrecht van vrijheid van meningsuiting.

Op basis van het wettelijk depot kan de nationale bibliografie samengesteld worden wat

de research zowel op nationaal als internationaal niveau ten goede komt.

Omtrent het rechtskarakter van het wettelijk depot kan gesteld worden dat materiaal overgedragen wordt van een particulier aan de overheid, ongeacht of de particulier dit wil. In onze huidige rechtsstaat is dit wettelijk geregeld in gevallen van onteigening, vernietiging of onbruikbaarmaking en belastingheffing. Het wettelijk depot kan niet worden ondergebracht bij een van deze regelingen, maar andere vormen van wettelijk verplichte overdracht worden niet uitgesloten door de Staatsregeling.

Ook de Samenwerkingsregeling van de Nederlandse Antillen en Aruba en het Statuut vormen voor Aruba geen belemmering om een wet op de verplichte inlevering van publikaties in te voeren.

Door gebruik te maken van de onderzoeken naar de depotwetgeving van diverse landen is ook naar voren gekomen dat depotwetgeving raakvlakken vertoont met regelingen inzake openbaarheid van bestuur, het auteursrecht en het archiefwezen.

Naast genoemde regelingen, bevatten het Statuut, de Samenwerkingsregeling van de Nederlandse Antillen en Aruba, de Staatsregeling van Aruba, het Wetboek van Strafrecht en Strafvordering, artikelen die van belang zijn voor een wettelijk depot.

Omdat de overheid een belangrijke uitgever is en haar publikaties een belangrijke bron van informatie zijn voor het verschaffen van inzicht in diverse aspecten van de Arubaanse gemeenschap en haar ontwikkeling, zullen overheidspublicaties deel uit maken van het wettelijk depot. De in opkomst zijnde regelingen inzake openbaarheid van bestuur zijn in de beschouwingen betrokken omdat zowel de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties als de Ontwerp-Landsverordening Openbaarheid van Bestuur het vrij verkeer van informatie voorop stellen. Het begrip informatie heeft echter in het wettelijk depot een ruimere betekenis dan in de Ontwerp-landsverordening openbaarheid van bestuur, omdat de Ontwerp-landsverordening openbaarheid van bestuur betrekking heeft op openbaarheid van overheidspublicaties, terwijl de wettelijk depotregeling het vrij verkeer van publikaties betreft. Beide regelingen versterken echter de rechtsstaat door noodzakelijke (overheids)informatie ter beschikking te stellen.

Het nationaal en internationaal auteursrecht zijn bij het onderzoek betrokken omdat ondanks gescheiden regeling, het auteursrecht en de wettelijke verplichting op de inlevering van publikaties implicaties voor elkaar hebben. Een wettelijke inleveringsplicht van publicaties heeft een betere bescherming van het auteursrecht tot gevolg. De inschrijving van een gedeponeerde publikatie in de inventaris van het Wettelijk depot vermeld namelijk de datum van de deponering, waardoor een werk een officieel vastgestelde verschijningsdatum krijgt, die in geval van betwisting inzake auteursrechten, door de auteur en de uitgever van het werk kan worden ingeroepen. Het auteursrecht is op haar beurt van belang voor het wettelijk depot in verband met de aspecten conserveren en kopiëren door de Dienst wettelijk depot, die verveelvoudigingen zijn die het auteursrecht niet toestaat zonder voorafgaande toestemming.

De auteursrechtelijke regelingen die gelden voor Aruba hebben geen beperkingen op het auteursrecht voor non-profitinstellingen zoals de Biblioteca Nacional Aruba opgenomen. Een instelling als de Dienst wettelijk depot die uit conserveringsoogpunt materialen zal moeten verveelvoudigen, kan hierdoor in strijd met de Auteursverordening handelen. De Auteursverordening dient daarom aangepast te worden om de invoering van het wettelijk depot te vergemakkelijken. De Auteursverordening kan overeenkomstig de regeling van Nederland en de lidstaten van de CARICOM aangepast worden, waarbij instellingen - zoals de Dienst wettelijk depot - die in het algemeen belang werken een uitzondering vormen op het auteursrecht. Dit omdat de toegankelijkheid tot auteursrechtelijk beschermde publikaties in bepaalde gevallen voor de gemeenschap van dusdanig belang is, dat auteursrechten hierdoor beperkt kunnen worden. Deze beperkingen dienen duidelijk gespecificeerd te worden en geen conflict op te leveren met de belangen van de auteur. Afgezien dat de Auteursverordening aangepast dient te worden in het kader van de invoering van een wettelijk depot dient de Auteursverordening ook in het kader van de aansluiting van Aruba bij het TRIPS-akkoord sinds 1 januari 1995, aangepast te worden.

Het archiefwezen is bij de beschouwingen betrokken omdat overheidspublicaties deel uitmaken van het wettelijk depot. Het Nationaal Historisch Archief en de Dienst wettelijk depot gevestigd bij de nationale bibliotheek vertonen veel overeenkomsten. Zo

zijn beide belast met het verzamelen van het cultureel erfgoed. Beide zijn openbaar toegankelijk en gaan over tot het maken van reproducties uit conserveringsoogpunt. Er vindt geen uitlending aan particulieren plaats. Naast deze greep uit de overeenkomsten zijn er ook verschillen.

Een overheidsarchief dient volgens objectieve normen te zijn samengesteld en moet daarom uitsluitend de ambtshalve ontvangen en opgemaakte bescheiden bevatten.

Een wettelijk depot heeft als verzamelingsgebied de gehele nationale productie van Aruba die geen geheimhoudingskarakter hebben. Waar het Nationaal Historisch Archief de statische overheidspublicaties herbergt, heeft de Dienst wettelijk depot de actuele overheidspublicaties ter beschikking van een ieder. Het belangrijkste verschil tussen beide instellingen is gelegen in het tijdstip waarop beide overheidspublicaties verzamelen. De instellingen vullen elkaar qua taakstelling dan ook aan.

Het zou logisch zijn om de Dienst wettelijk depot evenals het Nationaal Historisch Archief onder de Minister van Algemene Zaken te laten ressorteren.

Doordat de Biblioteca Nacional Aruba echter onder de Minister van Cultuur ressorteert en de Dienst wettelijk depot verweven is met de nationale bibliotheek, zou dit een ongewenste verbrokkeling van beleid tot gevolg kunnen hebben. Een oplossing zou kunnen zijn om de nationale bibliotheek in zijn geheel onder de Minister van Algemene Zaken te laten ressorteren.

De Dienst wettelijk depot is ook genoodzaakt om uit praktische overwegingen beperkingen te stellen aan de verplicht in te leveren publikatievormen. De Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties is opgesteld als een raamwet. De algemene formulering dient om te vermijden dat voor elke toevoeging van eventuele toekomstige vormen van publikaties wetswijziging noodzakelijk is. De details van het object van inlevering zullen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen geregeld worden.

In het regeerakkoord belooft de regering een transparant beleid te zullen voeren. Dit houdt in dat er een optimaal informatiesysteem zal komen om zodoende te verzekeren dat het volk goed geïnformeerd zal zijn. Om dit te waarborgen dient de regering de

noodzakelijke wettelijke instrumenten te creëren, onder andere een archiefverordening, wet op de openbaarheid van bestuur, wet ter regeling van het legaal depot.

Gezien bovenstaande kan gesteld worden dat het belang van een wettelijk depot regeling als instrument om te zorgen voor een optimaal informatiesysteem, ook door de regering wordt ingezien. De Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties hoopt het proces van invoering van betreffende wetgeving te bespoedigen.

DEEL 2

ONTWERPVERORDENING OP DE INLEVERING VAN PUBLICATIES

I. ONTWERPVERORDENING OP DE INLEVERING VAN PUBLIKATIES

Begripsbepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt verstaan onder:

- a. Onze Minister: Minister van Volksgezondheid, Sociale Zaken, Cultuur en Sport.
- b. De deponthouder: de functionaris belast met de Dienst wettelijk depot en aangewezen door de Minister genoemd in lid 1.a.
- c. Publikatie: elke uiting in schrift, beeld of klank dan wel combinaties daarvan, die op daartoe naar zijn aard bestemd materiaal is vastgelegd en ter verspreiding verveelvoudigd.
- d. Uitgever: Iedere natuurlijke of rechtspersoon die een publikatie uitgeeft.
- e. Wettelijk Depot: de verzameling van publikaties, die overeenkomstig de voorschriften van deze verordening worden ingeleverd en bewaard.
- f. Inleveringsplichtige: de uitgever die tot inlevering van een publikatie verplicht is.
- g. Nationale Bibliotheek: de Biblioteca Nacional Aruba.

Wettelijk depot

Artikel 2

- 1. Er is een verplichting tot inlevering van Arubaanse publikaties.
- 2. De inlevering geschiedt bij de Dienst wettelijk depot, die is gevestigd bij de Biblioteca Nacional Aruba.
- 3. De inlevering van de diverse publikatievormen wordt bij landsbesluit houdende algemene maatregelen geregeld.

4. Eigenares van depotmateriaal is het Land Aruba.
5. Wettelijk depot materiaal dient vergezeld te gaan van begeleidende informatie nader te regelen bij door de depothouder vast te stellen richtlijnen.

Doel wettelijk depot

Artikel 3

1. Het doel van het wettelijk depot is het behoud van het Arubaans cultureel erfgoed en het bevorderen van het vrij verkeer van informatie.
2. Het wettelijk depot vormt de basis voor de bibliografische verwerking van de in Aruba verschenen publikaties in de zogeheten nationale bibliografie, waarvan de samenstelling en publikatie nader geregeld wordt bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

Artikel 4

1. De depothouder van de Dienst wettelijk depot is belast met de zorg voor het wettelijk depot materiaal.
 2. Voor de vervulling van de in lid 1 genoemde taak laat deze persoon zich vervangen en/of bijstaan door een of meerdere door hem/haar aan te wijzen functionarissen.
 3. Taken en bevoegdheden van de functionarissen belast met de zorg voor het wettelijk depot worden geregeld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.
-

Artikel 5

1. Van de publikaties, waarvan met de verspreiding een begin wordt gemaakt na de inwerkingtreding van deze wet, moet door de uitgever, behoudens uitzonderingen bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen vast te stellen, vóór het einde van de maand volgende op die waarin met de verspreiding een begin is gemaakt, één gaaf exemplaar worden ingeleverd.
2. Indien van een publikatie niet alle exemplaren in dezelfde uitvoering zijn vervaardigd, wordt elke uitvoering voor de toepassing van deze landsverordening beschouwd als een afzonderlijke publikatie.
3. Het in het eerste lid bepaalde is niet van toepassing op publikaties waarvan de verspreiding wegens het vertrouwelijke karakter is beperkt.
4. Indien een inleveringsplichtige zich beroept op artikel 5 lid 3 dan dient de deponthouder aan te tonen, dat de betreffende publikatie geen vertrouwelijk karakter heeft. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen hiervoor nadere regelen worden gesteld.

Artikel 6

1. Als uitgever wordt beschouwd degene die als zodanig in de publikatie is vermeld.
 2. Indien in de publikatie meer dan één uitgever is vermeld, wordt de eerstgenoemde als de uitgever aangemerkt.
 3. Indien in de publikatie geen uitgever is vermeld, wordt de verveelvoudiger als uitgever aangemerkt.
 4. Indien aan geen van de voorafgaande leden wordt voldaan is de auteur inleveringsplichtig.
-

Bewaring en openbaarheid

Artikel 7

1. De publikaties, ingeleverd bij de Dienst wettelijk depot, worden in de oorspronkelijke vorm bewaard, behoudens het bepaalde in lid 2 en 3.
2. Bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen worden regelen gesteld, waarbij de gevallen worden aangegeven, waarin ingeleverde publikaties niet bewaard hoeven te worden.
3. Bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen worden regelen gesteld, waarbij de gevallen worden aangegeven, waarin ingeleverde stukken niet in de oorspronkelijke vorm bewaard hoeven te worden.
4. Op verzoek van de inleveringsplichtige worden door hem ingeleverde publikaties, die op grond van het in of krachtens dit artikel bepaalde niet voor bewaring in aanmerking komen, aan hem teruggezonden.
5. Tot behoud van het cultureel erfgoed dient de bewaring van de gedeponeerde publikaties te geschieden in goede en geordende staat, volgens bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, te stellen regelen.

Artikel 8

1. Het wettelijk depot is openbaar.
2. De in het wettelijk depot opgenomen publikaties zijn ter plaatse aanwezig. Uitzonderingen hierop kunnen gemaakt worden bij of krachtens het in lid 3 bedoelde landsbesluit houdende algemene maatregelen.
3. Bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen regelen worden gesteld omtrent de beschikbaarstelling ter plaatse van in het wettelijk depot opgenomen publikaties en omtrent de gevallen waarin een publikatie tijdelijk niet ter plaatse hoeft te zijn.
4. Ieder is bevoegd het wettelijk depot materiaal kosteloos te raadplegen en daarvan of daaruit afbeeldingen, afschriften of uittreksels te maken of op zijn kosten te

doen maken.

5. Uitlening van wettelijk depot materiaal geschiedt niet aan natuurlijke personen.

Artikel 9

1. De deponthouder draagt er zorg voor dat van de daarvoor in aanmerking komende publikaties - behoudens het in het tweede lid van dit artikel bepaalde - titelbeschrijvingen worden vervaardigd.
2. Ten aanzien van bepaalde categorieën van publikaties kan, volgens door de deponthouder vast te stellen en door Onze Minister goed te keuren richtlijnen, worden volstaan met de vervaardiging van collectieve beschrijvingen.
3. De titelbeschrijvingen zullen mede dienen als grondslag voor een passend bibliografisch apparaat, zoals vermeld in artikel 3 lid 2.

Vergoedingen

Artikel 10

Bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen worden regelen gesteld omtrent de gevallen waarin vergoeding betaald wordt voor de inlevering van publikaties.

Beslissing en beroep

Artikel 11

1. De deponthouder beslist zo nodig:
 - a. of in een bepaald geval sprake is van een verplicht in te leveren publikatievorm;
 - b. wie ten aanzien van een bepaalde publikatie inleveringsplichtig is.
2. Tegen een beslissing als in het eerste lid bedoeld kan de inleveringsplichtige in beroep komen overeenkomstig de voorschriften en binnen de termijnen, bij

landsbesluit houdende algemene maatregelen vast te stellen.

3. Het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba is belast met de beslissing van de geschillen die uit deze landsverordening voortvloeien.

Sancties

Artikel 12

1. Indien een inleveringsplichtige in gebreke blijft aan zijn inleveringsplicht overeenkomstig de bij of krachtens deze landsverordening gegeven voorschriften te voldoen, kan de depothouder overgaan tot verwerving van de publikatie, die niet of niet overeenkomstig de in de aanhef bedoelde voorschriften is ingeleverd, en de kosten van die verwerving op de inleveringsplichtige verhalen.
2. De depothouder gaat daartoe niet over dan na verloop van een bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te bepalen termijn binnen welke de inleveringsplichtige op de eveneens bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te bepalen wijze in de gelegenheid is gesteld alsnog aan zijn inleveringsplicht te voldoen.
3. Indien verhaal van de kosten van verwerving als in het eerste lid bedoeld aanleiding mocht geven tot een rechtsgeding, wordt daarin het Land Aruba vertegenwoordigd door de depothouder of een door hem aan te wijzen functionaris.

Artikel 13

1. De inleveringsplichtige, die enige bij deze landsverordening of bij landsbesluit houdende algemene maatregelen ter uitvoering van deze landsverordening op hem gelegde verplichting niet nakomt, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste duizend gulden.
2. Niet nakoming aan deze verplichting wordt beschouwd als een overtreding.

Artikel 14

Indien een overtreding als bedoeld bij artikel 13 wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon, enige andere vereniging van personen of een doelvermogen, wordt de strafvervolgung ingesteld en de straf uitgesproken tegen degenen, die tot het feit opdracht heeft gegeven of de feitelijke leiding heeft gehad bij het verboden handelen of nalaten.

Artikel 15

Met de opsporing van de in artikel 13 bedoelde strafbare feiten zijn, behalve de bij of krachtens art 8 van het Wetboek van Strafvordering, aangewezen ambtenaren, belast de door Onze Minister op voordracht van de deponhouder aan te wijzen ambtenaren van de Dienst wettelijk depot, die daartoe door de rechter van het Gerecht in Eerste Aanleg worden beëdigd.

Slotbepalingen

Artikel 16

Alle ter uitvoering van deze landsverordening nodige voorschriften worden bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen vastgesteld.

Citeertitel en inwerkingtreding

Artikel 17

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Landsverordening op de inlevering van publikaties".
2. De artikelen van deze landsverordening treden in werking op een bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te bepalen tijdstip, dat voor de onderscheidene artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden gesteld.

II. MEMORIE VAN TOELICHTING

II.1 ALGEMEEN GEDEELTE MEMORIE VAN TOELICHTING

Inleiding

Aruba vertoont hiaten in haar wetgeving op het gebied van de informatieverstrekking. Zo ontbreekt op Aruba bibliotheekwetgeving en is er een gebrek aan bibliothecarissen. Regelgeving op het gebied of randgebieden van de informatievoorziening ontbreekt (nog) op Aruba¹, of is sterk verouderd², terwijl de behoefte aan informatie dit gebrek aan regelgeving zeker niet rechtvaardigt. Anno 1995 is de tijd rijp om een regeling als het wettelijk depot in te voeren omdat de politiek het belang van een vrij verkeer van informatie inmiddels inziet en openbaarheid van bestuur op de prioriteitenlijst staat³. Dit kan afgeleid worden uit het Akkoord van San Nicolas en het feit dat er inmiddels een Ontwerpverordening openbaarheid van bestuur gereed is. In het regeerakkoord belooft de regering een transparant beleid te zullen voeren. Dit houdt in dat er een optimaal informatiesysteem zal komen om zodoende te verzekeren dat het volk goed geïnformeerd zal zijn. Om dit te waarborgen dient de regering de noodzakelijke wettelijke instrumenten te creëren, onder andere een archiefverordening, wet op de openbaarheid van bestuur, wet ter regeling van het legaal depot .

Gezien bovenstaande kan gesteld worden dat het belang van een wettelijk depot regeling als instrument om te zorgen voor een optimaal informatiesysteem, ook door de regering wordt ingezien.

Prioriteit van elk land dat zichzelf verder wenst te ontwikkelen dient te zijn, het zeker stellen dat alle nationale informatie geregistreerd wordt en beschikbaar wordt gesteld aan de grotere internationale gemeenschap. Dit houdt praktisch gezien in het verzekeren van nationale bibliografische controle middels de nationale bibliografie. Zeker in internationaal verband wordt het wettelijk depot beschouwd als de noodzakelijke basis

¹ Onder andere: Landsverordening Openbaarheid van Bestuur en een Archiefverordening.
² De Auteursverordening. P.B 1913, nr. 3.

³ Zie Regeerakkoord: Akkoord van San Nicolas 1994-1998.

voor een betrouwbare nationale bibliografie⁴.

Het samenstellen van de nationale bibliografie dient op basis van het via wettelijk of vrijwillig depot verkregen materiaal te geschieden. Dit omdat het samenstellen ervan slechts door de openbare kas gedragen kan worden.

Een instrument om het nationaal cultureel erfgoed veilig te stellen, een nationale bibliografie samen te stellen en het vrij verkeer van informatie te waarborgen, vormt het wettelijk depot.

Definitie

Onder de wettelijk depot regeling dient verstaan te worden:

De wettelijke verplichting om van elke nieuw verschijnende publikatie, gepubliceerd binnen een bepaald land of taalgebied of door een ingezetene van een bepaald land of taalgebied, één of meerdere exemplaren in te leveren bij een overheidsinstantie, meestal een nationale bibliotheek. Het betreft hier publikaties bestemd voor de openbaarheid.

Op basis van de ingeleverde stukken wordt de nationale bibliografie gemaakt.

Het hoofddoel van een wettelijk depot is tweeledig: het bewaren van het geestelijk erfgoed voor het nageslacht en het vrij verkeer van informatie⁵.

Het begrip wettelijk depot heeft verschillende betekenissen. Zo houdt het begrip in:

1. De juridische regeling.
2. De plaats waar de publikaties verzameld worden op grond van de juridische regeling.
3. De verzameling publikaties tot stand gekomen op basis van de juridische regeling.

⁴ De wettelijke inlevering van publikaties in Nederland, 1981.

⁵ Door de definities te vergelijken die in verschillende publikaties voorkomen om het wettelijk depot te beschrijven, is een beschrijving gemaakt die het meest toepasselijk is op de gewenste situatie.

Uit de context dient afgeleid te worden welke betekenis bedoeld wordt.

Doel

De doelstelling van het wettelijk depot is onder te verdelen in hoofddoelen en nevendoelen.

Hoofddoelen zijn:

- garantie van behoud van het cultureel erfgoed⁶;

⁶ CULTUREEL PATRIMONIUM

De Algemene Vergadering van de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur heeft op 16 november 1972 de Overeenkomst inzake de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed van de wereld aangenomen (Tractatenblad 1973, nr. 155 zie bijlage). Hierin staat dat onder cultureel erfgoed dient te worden verstaan: "[...]werken van de mens [...] die van universele waarde zijn uit historisch, esthetisch, etnologisch of antropologisch oogpunt".

De Overeenkomst vermeldt tevens in art. 5 dat: "Ten einde te waarborgen dat doeltreffende en daadwerkelijke maatregelen worden genomen voor de bescherming, het behoud en het toegankelijk maken van het op zijn grondgebied gelegen cultureel en natuurlijk erfgoed dient elke Staat die partij is bij deze overeenkomst zoveel mogelijk en voor zover de situatie in het land zulks toelaat te streven naar:

- a. het vaststellen van een algemeen beleid, gericht op het aan het cultureel en natuurlijk erfgoed geven van een functie in het leven van de gemeenschap, en naar het integreren van de bescherming van dat erfgoed in de programma's voor algemene planning;
- b. het instellen op zijn grondgebied van een of meer diensten - voorzover zij nog niet bestaan - voor de bescherming, het behoud en het toegankelijk maken van het cultureel en natuurlijk erfgoed, voorzien van deskundig personeel en beschikkende over de middelen ter uitvoering van hun taak;
- c. het doen verrichten van wetenschappelijke en technische studies en research en het doen uitwerken van de operationele methoden die de Staat in staat zullen stellen het hoofd te bieden aan gevaren die zijn cultureel en natuurlijk erfgoed bedreigen;
- d. het nemen van ter zake dienende wettelijke, wetenschappelijke, technische, bestuurlijke en financiële maatregelen die nodig zijn voor de identificatie, de bescherming, het behoud, het toegankelijk maken van en het geven van een nieuwe bestemming aan dit erfgoed; en
- e. het bevorderen van de oprichting of de ontwikkeling van nationale en regionale centra voor opleiding in de bescherming, het behoud en het toegankelijk maken van het cultureel en natuurlijk erfgoed en het aanmoedigen van het wetenschappelijk onderzoek op dit gebied".

- het onbelemmerd verkeer van informatie;

Nevendoelen zijn:

- (Internationale) beschikbaarheid van publikaties;
- (Internationale) bibliografische beheersing.

Belang van een wettelijk depot regeling

Zonder de vrije toegang tot wat reeds is gepubliceerd door overheid of particulieren, is de vrijheid van informatie gelimiteerd en incompleet⁷. Om te kunnen leven in een democratie moet de burger de beschikking hebben over informatie, ook van overheidszijde. Om te kunnen leven in een democratie moet de burger de beschikking hebben over informatie, niet in de laatste plaats van overheidszijde. Slechts door een vrij verkeer van informatie, waaronder ook overheidsinformatie valt, wordt de rechtsstaat versterkt, doordat participatie en controle gecreëerd wordt. Hierdoor wordt de kwaliteit van de bestuurlijke besluitvorming verhoogd, waardoor de burger beter in staat is zijn grondrecht op informatievrijheid uit te oefenen⁸. Inmiddels is er een Ontwerpverordening inzake de openbaarheid van bestuur voor Aruba, waarin informatieverstrekking ook centraal staat⁹.

Doordat er op Aruba een gebrek aan (actuele) regelgeving met betrekking tot de informatievoorziening is, heeft dit voor de Verordening op de inlevering van publikaties tot consequentie, dat in de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties aspecten moeten worden opgenomen, die in de meeste landen ter wereld die een of andere vorm

⁷ De wettelijk depotregeling is hoofdzakelijk ondergebracht bij wetgeving inzake: de (nationale) bibliotheek (bijvoorbeeld: Canada, Japan, Malta, Nigeria, Polen); auteursrechten (bijvoorbeeld Australië, Guam, Ierland, Nieuw Zeeland, Engeland, Verenigde Staten van Amerika); perswetgeving (bijvoorbeeld: India, Israel, Thailand). Bron: Jasion.

⁸ Van Rijn, p. 9. Zie ook hoofdstuk 2 inzake recht op informatie.

⁹ Zie bijlage III.

van wettelijk depot kennen, vaak al is ingebed in andere wetgeving¹⁰. Zo dient bijvoorbeeld uitleg gegeven te worden wat onder een nationale bibliotheek verstaan wordt. In Nederland is bijvoorbeeld de taakstelling van de nationale bibliotheek opgenomen in een apart besluit¹¹. Als uitgangspunt voor de samenstelling van de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties is de Ontwerpwet voor de verplichte inlevering van publikaties van Nederland en het onderzoek van Jasion¹² gebruikt. Het onderzoek van Jasion houdt een vergelijking in van de wetten van een groot aantal landen, waardoor naar voren komt wat men belangrijk acht aan het wettelijk depot en waardoor het belang van vrij verkeer van informatie weer belicht wordt.

Uit het onderzoek van Jasion blijkt dat het weinig voorkomt dat het wettelijk depot een zelfstandige wet is, maar dat het geenszins onmogelijk is. De CARICOM is zelfs de mening toegedaan dat het als een voordeel te beschouwen is als depotwetgeving een op zichzelf staande regeling is. Bestaande depotwetgeving binnen de CARICOM is verouderd en moeilijk te vinden doordat het vaak een onderdeel uitmaakt van andere wetgeving. Het onderbrengen van de depotregeling bij andere wetgeving houdt vaak in dat de hoofdregeling een ander doel heeft dat belangrijker wordt geacht als de depotregeling en dat de depotregeling hierdoor onbekend is¹³.

Tevens is gebruik gemaakt van de Belgische Wet tot instelling van het wettelijk depot bij de Koninklijke Bibliotheek van België. Dit omdat de Belgische wet rekening houdt met het feit dat auteurs de uitgave van hun werken vaak toevertrouwen aan buitenlandse uitgeverijen. De Belgische wet legt aan de in het land gedomicilieerde auteurs de verplichting op om de in het buitenland gepubliceerde werken te deponeren.

Waar in het buitenland de wettelijk depotregeling veelal ingebed is in andere wetgeving,

¹⁰ Zo is in India het wettelijk depot ingebed in de Newspaperact en de Archiefwet. In Ierland is het wettelijk depot ingebed in de Auteurswet, terwijl in Japan het wettelijk depot een onderdeel uitmaakt van de bibliotheekwet.

Binnen het CARICOM-gebied is in de lidstaten die onderdeel uitmaken van het Verenigd koninkrijk van Groot-Britannië ook sprake van depotwetgeving die ondergebracht is in de auteurswetgeving, dit is echter niet volgens CARICOM-standaard die depotwetgeving en auteurswetgeving apart wenst te regelen. Bron: Pollard, Copyright legislation: the present position in the Caribbean Community, Trinidad en Tobago, [1983].

¹¹ Koninklijk Besluit van 7 september 1982.

¹² Jasion, The international guide to legal deposit, England, 1991.

¹³ Pollard, Copyright legislation: the present position in the Caribbean Community, [1983].

zal Aruba het zeker op korte termijn, met aparte wetgeving moeten doen. Dat de wetgeving omtrent het wettelijk depot een op zichzelf staande wet is kan voordelig werken. Door gebruik te maken van de ervaringen van het buitenland met het wettelijk depot en diverse aspecten ervan, kan een veelzijdig en modern stuk wetgeving tot stand gebracht worden.

Ook is gebruik gemaakt van het rapport van Lunn¹⁴, dat richtlijnen geeft voor het samenstellen van een wettelijk depot.

Mevrouw Jean Lunn heeft een studie geschreven in het kader van een contract van de International federation of Library Associations and Institutions (IFLA) met UNESCO. Het doel van de studie was in het bijzonder om voorstellen te doen over de inhoud van te ontwerpen nationale wetgeving inzake deponering van publikaties. Haar richtlijnen kunnen dan ook beschouwd worden als een samenvatting van internationaal gangbare opvattingen¹⁵.

Het is in het belang van Aruba om het wettelijk depot zo spoedig mogelijk in te voeren omdat het retrospectief aanschaffen van materialen voor de Biblioteca Nacional veelal een onrendabele bezigheid is, waardoor de hiaten in het cultureel patrimonium blijven toenemen.

Op Aruba is regelgeving met betrekking tot het bibliotheekwezen nihil. Afgezien van een retributiebesluit¹⁶ ontbreekt wetgeving en opereert de bibliotheek naar analogie van het Nederlandse bibliotheekwezen en volgens internationale regelingen en functioneert het als departement binnen de overheid.

Zo kent Aruba geen Besluit houdende de regeling inzake de Koninklijke Bibliotheek als nationale bibliotheek¹⁷, waarin de taak van de nationale bibliotheek staat aangegeven. Dit hiaat in de regelgeving van de Biblioteca Nacional Aruba wordt opgevuld door de taakstelling van een nationale bibliotheek op te nemen in de regelgeving met betrekking tot het wettelijk depot. Deze taakstelling is overgenomen uit de definitie van de

¹⁴ Lunn, Guidelines for legal deposit legislation.

¹⁵ De wettelijke inlevering van publikaties in Nederland, p. 5.

¹⁶ In het Retributiebesluit (AB 1987 no. 17 en AB 1984 no. 19) staan de prijzen aangegeven die betaald dienen te worden voor de diverse dienstverleningen die de Biblioteca Nacional Aruba verleent.

¹⁷ KB 7 september 1982.

UNESCO. Een bibliotheek kan zichzelf nationaal noemen, doch indien het een van de bovengenoemde taken niet vervuld wordt het door de UNESCO niet beschouwd als zijnde een nationale bibliotheek, wat consequenties heeft voor technische bijstand en subsidie.

Opgemerkt dient te worden dat de rol van de Biblioteca Nacional Aruba in onze kleinschalige gemeenschap veel veelzijdiger is dan die van een nationale bibliotheek in een grotere gemeenschap, zoals bijvoorbeeld de Koninklijke Bibliotheek (KB) in Den Haag.

Zo staat onder andere in de MvT¹⁸ van de Ontwerpwet op de inlevering van publikaties van Nederland, dat in principe de in het depot opgenomen publikaties voor ieder toegankelijk moeten zijn, dat wil zeggen ter inzage zijn. Om praktische redenen heeft de Koninklijke Bibliotheek echter enige beperkingen opgenomen. In Nederland is het depot niet bedoeld als openbare bibliotheek, toegerust voor de ontvangst van een groot publiek. De publikaties, die normaal in een openbare of wetenschappelijke bibliotheek kunnen worden geraadpleegd, behoeven door het Nederlandse depot niet ter inzage te worden verstrekt.

Doordat de Biblioteca Nacional Aruba echter zowel de rol van openbare bibliotheek, wetenschappelijke bibliotheek, nationaal informatiecentrum, etc. heeft, ligt het accent op de rol van de bibliotheek als communicatiesysteem. In deze visie op het bibliotheekwezen is het niet van belang of de bibliotheek een nationale, openbare of wetenschappelijke bibliotheek is, maar is het belangrijkste doel het ondersteunen van de gemeenschap in het zoeken naar oplossingen van problemen die zich voordoen binnen deze gemeenschap. Binnen dit concept van het bibliotheekwezen ligt het accent dan ook niet alleen op het bewaren en behouden van ons cultureel patrimonium, maar vooral op de wijze waarop dit cultureel patrimonium aan het publiek van dienst kan zijn. Aldus is de functie van de bibliotheek verschoven van een boekenbewaarplaats naar een multifunctioneel centrum, waar de nadruk niet langer op bewaren ligt, maar op het ter beschikking stellen van informatie. De bibliotheek heeft aldus een veel dynamischer rol toebedeeld gekregen.

¹⁸ MvT behorend bij art. 8 op de Ontwerpwet op de inlevering van publikaties van Nederland.

Beginselen van het ontwerp

De beginselen die aan het ontwerp ten grondslag liggen zijn:

- a. De verplichte inlevering van de in Aruba uitgegeven of door een ingezetene uitgegeven publikaties is het meest adequate middel om een volledige nationale collectie tot stand te brengen.
- b. De collectie moet openbaar zijn.
- c. De collectie dient als uitgangspunt gebruikt te worden om een nationale bibliografie samen te stellen.

Het ontwerp is opgesteld als raamwet. Details kunnen beter bij landsbesluit houdende algemene maatregelen worden geregeld.

II.2 ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1.

- a. In principe zou de Dienst wettelijk depot ondergebracht bij de nationale bibliotheek in navolging van internationaal gebruik, onder de Minister van Algemene Zaken dienen te ressorteren. Ook al omdat het wettelijk depot beschouwd kan worden als het archief van de in een land verschenen publikaties, zou het aanbeveling verdienen indien in navolging van de archiefverordening het wettelijk depot tesamen met het Nationaal Historisch Archief onder de Minister van Algemene Zaken ressorteert. Het internationaal gebruik om het wettelijk depot onder te brengen bij Algemene Zaken is gebaseerd op de veelzijdigheid aan doelen die met de regeling te bereiken zijn. Gezien het multifunctionele doel van een regeling als het wettelijk depot is het logisch om de regeling onder te brengen bij de Minister van Algemene Zaken. Toen echter de naam van de Openbare Bibliotheek veranderde in Biblioteca Nacional Aruba in 1986 bleef de Biblioteca Nacional Aruba traditiegetrouw ressorteren onder het Ministerie belast met Cultuur. In Nederland ressorteert de Koninklijke Bibliotheek onder het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Gezien het feit dat de Biblioteca Nacional Aruba in onze kleinschalige samenleving zowel een openbare als een nationale bibliotheekfunctie heeft en de Biblioteca Nacional Aruba traditiegetrouw onder Cultuur ressorteert en de Dienst Wettelijk depot voort zal bouwen op de collectie van de afdeling Arubiana/Caribiana, die een bestaande afdeling van de Biblioteca Nacional Aruba is, is toch gekozen voor het Ministerie van Volksgezondheid, Sociale Zaken, Cultuur en Sport om het wettelijk depot bij onder te brengen. Dit om te voorkomen dat de Biblioteca Nacional Aruba en de Dienst wettelijk depot onder een verschillend ministerie vallen.
- b. Als deponhouder wordt beschouwd een beroepskracht die een opleiding genoten heeft aan een relevante opleiding voor het bibliotheekwezen en waarvan de opleiding erkend is door de Arubaanse regering.

- c. De formulering geeft een zeer ruime omschrijving van het materiaal, dat het wettelijk depot omvat. Dit is noodzakelijk om te voorkomen, dat latere, nu nog niet bekende vormen van publikaties buiten de definitie zouden vallen en om te vermijden dat voor elke toevoeging van eventuele toekomstige vormen van publikaties wetswijziging noodzakelijk is. De details van het object van inlevering zullen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen geregeld worden. Zie hieromtrent ook de toelichting op artikel 7 lid 2. Het geestelijk erfgoed dient hier beperkt te worden tot die gekwalificeerde uitingen van de menselijke geest, die op een bepaalde manier zijn vastgelegd, namelijk op 'daartoe naar zijn aard bestemd materiaal'. Het enkele feit, dat op objecten als lampekappen en asbakken teksten voorkomen, maakt deze objecten nog niet tot publikaties omdat deze materialen wel worden gebruikt om uitingen vast te leggen, maar het daartoe door zijn aard niet bestemd is. Het begrip publikatie wordt verder beperkt door de invoering van het element van de verspreiding en dat van de verveelvoudiging. Wat niet met het oogmerk van verspreiding is verveelvoudigd, is geen publikatie in de zin van deze landsverordening.

Onder publieke distributie ofwel verspreiding wordt hier ook verstaan: distributie onder leden van een organisatie waarvan het lidmaatschap open staat voor een ieder, of waarvan het lidmaatschap open staat voor ieder die aan bepaalde eisen voldoet, bijvoorbeeld aandeelhouders, vakverenigingen, en dergelijke¹⁹.

- d. Als uitgever worden beschouwd: de professionele en de niet-professionele uitgever, de mede-uitgever, de drukker-uitgever en de auteur die zelf zijn eigen werk uitgeeft in eigen beheer²⁰. Van de auteur kan slechts geëist worden dat hij een publikatie inlevert als hij ingezetene is van Aruba.
- e. Onder het wettelijk depot wordt verstaan:

1. De juridische regeling omtrent de verplichte inlevering van publikaties
2. De ruimte/plaats waar de ingeleverde publikaties ter beschikking worden gesteld ook wel Dienst wettelijk depot genaamd.
3. De collectie tot stand gekomen op basis van de juridische regeling. Telkens zal

¹⁹ Guidelines for legal deposit legislation / Lunn.

²⁰ 20 jaar wettelijk depot : catalogus. - Brussel : Koninklijke Bibliotheek Albert I, 1986.

aangegeven worden welke betekenis bedoeld wordt.

- f. In navolging van de Belgische depotregeling zijn ook ingezetenen van Aruba die in het buitenland een publikatie uitgeven verplicht om een exemplaar in te leveren als de uitgever niet hiertoe verplicht kan worden. Ook drukkers en particuliere bedrijven en ieder die iets publiceert kan verplicht worden om 1 exemplaar in te leveren. Voor Aruba waar slechts 1 officiële uitgever is maar waar meerdere drukkers zijn en organisaties die publikaties uitgeven, is deze regel noodzakelijk om een totaal overzicht te krijgen van de nationale produktie’.
- g. Volgens de definitie van de United Nations Educational and Scientific Organisation (UNESCO), die de Biblioteca Nacional als uitgangspunt hanteert, wordt onder de term nationale bibliotheken verstaan:

Bibliotheken die ongeacht hun benaming, verantwoordelijk zijn voor de acquisitie en conservering van exemplaren van alle ter zake doende publikaties gepubliceerd binnen een bepaald grondgebied en dat functioneert als een depotbibliotheek, zij het volgens de wet of volgens andere afspraken. Zij zullen gewoonlijk ook de volgende functies uitoefenen: het produceren van een nationale bibliografie; het beheren en actualiseren van een grote en representatieve collectie buitenlandse literatuur, inclusief boeken over het land; fungeren als een nationaal bibliografisch centrum; het samenstellen van een nationale catalogus; het publiceren van een retrospectieve nationale bibliografie. Bibliotheken die zichzelf nationale bibliotheek noemen, maar wiens functioneren niet overeenkomt met bovengenoemde definitie behoren niet geplaatst te worden in de Nationale bibliotheken categorie.

Artikel 2.

- 1. Dit artikel bevat de kern van de verordening, de verplichting tot inlevering van publikaties. Deze wettelijke verplichting is de grondslag van het wettelijk depot. De wettelijke verplichting tot inlevering betreft slechts nieuw verschijnende publikaties. Nieuw verschijnende duidt aan dat het retrospectief inleveren van publikaties niet afgedwongen kan worden bij wet, omdat zowel praktische

overwegingen als de rechtszekerheid dit beletten. Dit omdat oude publikaties moeilijk te achterhalen zijn en omdat een wettelijke regeling slechts bij hoge uitzondering terugwerkende kracht kan hebben. Voor een wettelijk depot regeling is het niet gewenst omdat de uitgevers de kosten van het verplichte inleveringsexemplaar niet in hun kostprijs hebben kunnen berekenen.

Nieuw verschijnende publikatie duidt niet alleen op werken die voor het eerst uitgegeven worden maar betreft ook:

1. edities die verschillen naar inhoud van de originele publikatie, zoals revisies, correcties, vergrotingen en verkortingen;
2. vertalingen van publikaties in een andere taal;
3. publikaties die variëren naar vorm, zoals handelsedities, luxe-edities, gekartoneerde boeken, pocketboeken, gebrocheerde boeken, publikaties in microvorm, etc.;
4. herdruk van niet langer verkrijgbare publikaties inclusief facsimile-reproducties van oude publikaties;
5. overdrukken zoals samenvattingen van boeken of tijdschriften, die voor publieke distributie zijn bestemd en te koop worden aangeboden, die herpagineerd zijn en verder overdrukken die deel uitmaken van een serie;
6. Micro-uitgaven zijn publikaties waarvan een moedervorm bestaat en waaruit microformaten zijn gedestilleerd en aan de hand waarvan verdere kopieën worden gemaakt en aan het publiek ter beschikking gesteld. Micro-uitgaven kunnen herdrukken zijn van originelen die al eerder zijn uitgegeven of originele werken die alleen en voor het eerst op microformaat worden uitgegeven. Microformaten omvat allerlei variaties zoals: film, kaarten, fiches, etc.

Onder "national imprint" vallen de publikaties die in een land uitgegeven worden. Soms worden buitenlandse publikaties die over het eigen land handelen of die door landgenoten geschreven zijn, verzameld, zoals vertalingen van de national imprint²¹.

²¹

Willemsen, Het vraagstuk van het wettelijk depot, p. 186.

Niet altijd is de "national imprint" de enige basis voor een zo volledig mogelijke nationale bibliografie. Indien materialen verzameld worden die in de taal van het land verschenen zijn maar daar niet zijn uitgegeven spreekt men van "linguistic imprint"²².

Onder Arubaanse publikaties dienen te worden verstaan die publikaties die:

1. uitgegeven zijn in Aruba;
2. over Aruba gaan, maar uitgegeven zijn in het buitenland;
3. geproduceerd zijn door ingezetenen.

Het wettelijk depot is alleen verplicht te stellen voor categorie 1.

Categorie 2 is slechts verplicht te stellen in combinatie met categorie 3 en zoals bedoeld in artikel 1.d.

2. Inlevering van publikaties dient te geschieden bij een overheidsorgaan dat met de zorg van de verzameling, vermeld in art 1e, belast is. In de meeste landen waar een bibliografisch depot bestaat, is de dienst van dat depot ondergebracht bij een nationale bibliotheek. Er bestaat geen reden om van dat voorbeeld af te wijken. Aruba heeft geen archiefverordening zoals bijvoorbeeld Nederland. Indien in Nederland ondanks de aanwezigheid van een archiefverordening die garandeert dat overheidspublicaties bewaard blijven ten behoeve van bewijs, wetenschap, en dergelijke, een wettelijk depot desondanks bij de Koninklijke Bibliotheek gevestigd wordt, dan kan Aruba zeker geen argumenten bedenken om het wettelijk depot elders dan de nationale bibliotheek onder te brengen. Behalve particuliere uitgaven zullen ook overheidspublicaties die een openbaar karakter hebben opgenomen worden in het wettelijk depot. Bovendien verzamelt de Biblioteca Nacional Aruba al sinds de jaren vijftig, actief Arubaanse publikaties. Deze collectie sluit aan op die van het wettelijk depot.
3. Om praktische redenen dient de inlevering van afzonderlijke publikatievormen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen geregeld te worden. Dit om te

²²

Bibliotheek en documentatie : handboek ten dienste van de opleidingen, 1986.

voorkomen dat voor elke nieuw op de markt verschijnende publikatievorm een nieuwe verordening samengesteld dient te worden.

4. Dit artikel spreekt voor zich.
5. Onder wettelijk depot materiaal wordt verstaan die publikaties die volgens de Ontwerpverordening op de inlevering van publikaties verzameld worden. Bepaalde bibliografische informatie dient opgenomen te worden in de nationale bibliografie. De informatie die benodigd is zal worden aangegeven door de deponhouder op speciaal voor dit doel ontworpen modelformulieren. Bepaalde details kunnen makkelijker verkregen worden als het verzoek begeleid wordt door de verplichting van de Dienst wettelijk depot om bepaalde informatie vertrouwelijk te houden gedurende een bepaalde afgesproken periode, indien de auteur dit wenst. Vooral op Aruba waar slechts één officiële uitgever is (Charuba), ontbreken op het titelblad gegevens die op deze wijze toch verkregen kunnen worden.

Artikel 3

1. Onder het geestelijk erfgoed of cultureel patrimonium wordt verstaan: menselijke uitingen die de beschaving van het eigen gebiedsdeel weergeven over een bepaald tijdsvak. In het kader van het wettelijk depot wordt het cultureel erfgoed noodzakelijkerwijs beperkt. Zie ook de toelichting op artikel 2. Volstrekte neutraliteit dient in acht te worden genomen ten aanzien van de behandeling van in het wettelijk depot opgenomen publikaties. Daarom worden er geen inhoudelijke criteria gegeven voor opneming van materialen in het wettelijk depot, maar worden alleen ten aanzien van publikatievormen criteria gesteld.

Motieven tot bewaring van het cultureel erfgoed zijn de historische waarde van de inhoud van de stukken; het bewijsmotief; continuïteit in het beleid van het bestuur en de eenheid van opvattingen bij te nemen beslissingen.

Andere motieven tot het verzamelen van de nationale collectie zijn: om het te bewaren, door te kunnen geven en de nationale cultuur verder te kunnen ontwikkelen.

2. Aan de behoefte aan toegankelijkheid van informatie en beheersing van de stroom van informatie, wordt tegemoet gekomen door de bibliografische controle middels de nationale bibliografie. Tevens wordt het vrij verkeer van informatie bevorderd door de inzichtelijkheid die de nationale bibliografie bewerkstelligd, wat leidt tot versterking van de rechtsstaat doordat de burger middels het wettelijk depot beter in staat is zijn grondrecht op informatievrijheid uit te oefenen²³.

De bibliografische verwerking van de in Aruba verschenen publikaties geven aan het instituut wettelijk depot niet alleen een historische waarde maar tevens een actuele waarde²⁴. Zie eveneens de toelichting op artikel 9 lid 3.

Artikel 4

De vestiging van het depot bij de Biblioteca Nacional Aruba heeft tot gevolg dat een speciaal daartoe aangewezen deponhouder van de Biblioteca Nacional Aruba met de zorg van het wettelijk depot is belast. Met de dagelijkse leiding van de zaken, het depot betreffende, zal de deponhouder zich kunnen laten bijstaan door daartoe aan te wijzen functionarissen.

Artikel 5

1. In tegenstelling tot de praktijk in vele andere landen wordt de inlevering van één exemplaar voldoende geacht. In enkele landen, met name in de Skandinavische, in Engeland en in Frankrijk, wordt het culturele doel van het depot uitgestrekt tot de aanvulling van het bezit der wetenschappelijke bibliotheken, daartoe moet dan meer - soms veel meer - dan één exemplaar van dezelfde publikatie worden ingeleverd, en telkens wanneer een nieuwe wetenschappelijke bibliotheek wordt gesticht, wordt het aantal in te leveren exemplaren met tenminste één

²³ Van Rijn, Mas klaridat mihó kalidat : naar een volwaardig stelsel van openbaarheid van bestuur in de Nederlandse Antillen, 1994.

²⁴ Wettelijke inlevering van publicaties in Nederland, p. 24.

vermeerderd. Internationaal is het een vrij algemeen gebruik, dat een wettelijk depot als bijkomend doel heeft verrijking van bibliotheekcollecties²⁵. Een dergelijk doel ligt aan het wetsontwerp niet ten grondslag. De Nederlandse regering komt het bijvoorbeeld ongewenst voor om het bezit van de wetenschappelijke bibliotheken aan te vullen op kosten van de uitgevers. In Nederland is er om pragmatische redenen ervan afgezien om ten dienste van het wettelijk depot twee exemplaren - een praktijk die in het buitenland vrij veel voorkomt - in te doen leveren. De belangrijkste reden voor Nederland is dat, het Nederlandse territorium zó weinig uitgestrektheid heeft dat het depot zonder veel moeite en kosten voor ieder bereikbaar is. Dit criterium geldt zeker ook voor Aruba.

Niet iedere publikatie hoeft te worden ingeleverd. Uitzonderingen kunnen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen gesteld worden.

2. Sommige publikaties verschijnen in verschillende uitvoeringen: gebonden of ingenaaid, in zogenaamde luxe-edities, genummerd en/of gesigneerd. Het is weliswaar niet noodzakelijk en zelfs in verband met de plaatsruimte niet gewenst, dat iedere publikatie in het depot wordt opgenomen in alle uitvoeringen, waarin zij is verschenen. Wél is het nodig, dat de Dienst wettelijk depot al deze uitvoeringen onder ogen krijgt, omdat dit de enige manier is waarop een nauwkeurige bibliografische verwerking mogelijk is. In ieder geval behoudt het depot één uitvoering en zendt de andere aan de inzender terug. Hierin voorziet artikel 7 lid 4.
3. Publikaties waarvan de verspreiding wegens het vertrouwelijke karakter is beperkt behoeven niet te worden ingeleverd.
4. Dit vertrouwelijke karakter wordt bepaald door de uitgever, en als de dienst van het Wettelijk depot het daarmee niet eens is, zal die het tegendeel moeten bewijzen.

²⁵

De wettelijk inlevering van publikaties in Nederland, p. 25.

Artikel 6

In artikel 1 sub d is een zeer algemene definitie gegeven van het begrip "uitgever". Voor de toepassing van de verordening is het in de praktijk nodig nader te bepalen wie er in concreto als uitgever moet worden aangemerkt. Het spreekt wel haast vanzelf dat als zodanig in de eerste plaats wordt beschouwd degene die als uitgever in de publikaties is vermeld. Het derde lid stelt dan de verveelvoudiger, dat wil zeggen dat in vele gevallen de drukker (op Aruba veelal ook organisaties die publikaties in eigen beheer uitgeven), met de uitgever ten aanzien van zijn aansprakelijkheid voor de inlevering gelijk zijn te stellen. In dit artikel is sprake van een onweerlegbaar rechtsvermoeden, een zogenaamde 'praesumptio juris et de jure'. Slechts indien aan geen van de voorafgaand leden kan worden voldaan omdat de publikatie in het buitenland wordt uitgegeven, kan de auteur aansprakelijk worden gesteld indien hij ingezetene is van Aruba.

Artikel 7

1. In beginsel wordt wat bij het depot wordt ingeleverd daar ook bewaard, en wel in de oorspronkelijke vorm. Dit zal steeds het geval zijn met boeken en tijdschriften.
2. Ten aanzien van allerlei andere publikaties, bijvoorbeeld folders, reclamedrukwerk, affiches en dergelijke moet alleen al om praktische redenen een selectie mogelijk zijn. Voorkomen dient te worden dat ook restaurantnota's door de Dienst wettelijk depot beheerd dienen te worden.

De vraag of een publikatie al dan niet moet worden bewaard, moet naar vaste regels kunnen worden beantwoord. De eisen van de praktijk met haar steeds wisselende vormen van publikaties maken een soepele regeling wenselijk, die het beste kan worden gegeven bij of krachtens landsbesluit houdende algemene maatregelen. Bij of op grond van zodanig landsbesluit kunnen voorschriften of richtlijnen worden gegeven met betrekking tot de uitvoering, waarin een publikatie die in meer dan één uitvoering verschijnt, moet worden bewaard.

3. De bewaring moet doelmatig zijn, dat wil zeggen: zo dat de publikaties niet alleen intact blijven maar ook op eenvoudige wijze kunnen worden teruggevonden. Het is niet noodzakelijk, dat alle publikaties worden bewaard in de staat en in de vorm, waarin zij zijn ingeleverd: couranten bijvoorbeeld kunnen ter besparing van ruimte dikwijls beter worden overgebracht op microfilm.
Ook omwille van conservering kunnen publikaties op microfilm worden geplaatst.
4. Het is billijk om publikaties die niet in het depot worden opgenomen aan de inleveringsplichtige, terug te zenden.
5. Lid 5 komt overeen met art 1 lid d van de Archiefverordening van de Nederlandse Antillen, inzake de bewaring van gedeponeerde materialen in goede en geordende staat.

Artikel 8

1. Lid 1 komt overeen met art 7 lid 1 Archiefverordening van de Nederlandse Antillen, dat eveneens openbaarheid verplicht stelt. Onder wettelijk depot wordt hier verstaan de ruimte waar de ingeleverde materialen beschikbaar worden gesteld aan het publiek.
2. In principe moeten de in het depot opgenomen publikaties voor ieder toegankelijk, dat wil zeggen ter inzage zijn. Uitlening zal vermeden moeten worden daar de ingeleverde publikaties zo veel mogelijk ter plaatse voor raadpleging aanwezig moeten zijn.
3. Voorts wordt thans aan een wettelijk depot in de internationale conceptie van "Universal Availability of Publications" (UAP) een niet onbelangrijke functie toegekend, namelijk die van de plaats, waar een publikatie in ieder geval te vinden is. Beschikbaarstelling zal veelal een plaats moeten vinden in de vorm van verstrekking van een kopie. De term 'ter plaatse' kan ook betekenen in een dependance van het wettelijk depot.
4. Dit lid spreekt voor zichzelf.
5. Gelijk aan art. 7 lid 4 Archiefverordening van de Nederlandse Antillen. Het betreft het verbod van uitlening aan natuurlijke personen.

Artikel 9

1. Van boeken, tijdschriften en brochures zullen steeds individuele titelbeschrijvingen moeten worden gemaakt waardoor ieder van deze objecten afdoende kan worden geïdentificeerd.
2. Niet alles wat in het depot aanwezig is behoeft een individuele beschrijving: veel zogenaamd kleindruk materiaal (folders, reclaimedrukwerk enz.) kan systematisch worden opgeborgen in dossiers die naar het onderwerp, dat wil zeggen collectief, worden beschreven. Wat hier precies onder valt zal in de praktijk moeten blijken. Daarom is aan de deponthouder overgelaten hieromtrent - onder goedkeuring van de Minister - richtlijnen vast te stellen.
3. Een zeer belangrijke, misschien wel de belangrijkste bestaansreden van het wettelijk depot is, dat het depot de beste grondslag vormt voor de samenstelling van een volledige algemene bibliografie van Arubaanse publikaties. Daarom is de samenstelling van een dergelijke bibliografie in de wet verankerd. De terminologie is ook op dit punt weer zo algemeen mogelijk gehouden, omdat niet uitgesloten is, dat de thans bestaande systemen van bibliografie over een aantal jaren verouderd zullen zijn, en het mogelijk moet zijn op het juiste ogenblik snel en zonder wetswijziging op een nieuw systeem over te schakelen. De samenstelling en uitgave van een bibliografie behoeft niet noodzakelijk door de Dienst van het Wettelijk depot zelf te geschieden.

Artikel 10

Evenmin als dit in het buitenland het geval blijkt te zijn, zijn er in Aruba hinderpalen van constitutionele aard, die een wettelijke verplichting tot inlevering van publikaties in de weg zouden kunnen staan, ook niet als deze inlevering zonder vergoeding geschiedt. Bij uitzondering kan er sprake zijn van vergoeding, namelijk bij dure werken, waarbij de balans tussen algemeen en particulier belang doorslaat naar het particulier belang.

Artikel 11

In de praktijk zullen zeker verschillen van mening voorkomen met betrekking tot de vraag, of een bepaald object onder de inleveringsplicht valt en zo ja, wie dan wel inleveringsplichtig is. In deze gevallen moet een beslissing kunnen worden genomen door de leiding van de Dienst wettelijk depot, dat wil zeggen door de deponhouder. Voor de rechtszekerheid is het van belang belanghebbenden het recht toe te kennen van dergelijke beslissingen in beroep te komen. In Nederland is de Wet Administratieve Rechtspraak van toepassing. Zolang een dergelijke algemeen administratieve rechtsbeschermingsregeling op Aruba nog niet van toepassing is, is het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba belast met de geschillen die uit deze landsverordening voortvloeien. Dit artikel kan vervallen bij de inwerkingtreding van de Landsverordening Administratieve Rechtspraak. Het moet dus worden gezien als een voorlopige regeling om buiten discussie te stellen, dat men zich kan wenden tot de rechter inzake besluiten die in het kader van deze landsverordening door bestuursorganen worden genomen²⁶. De grondslagen van het beroep worden in dit artikel gesteld, de details en formaliteiten kunnen bij landsbesluit houdende algemene maatregelen worden geregeld.

Artikel 12

Bij de redactie van dit artikel is in hoofdzaak het in België geldende systeem gevolgd. Om het depot zo volledig mogelijk te doen zijn - en anders zou het niet aan zijn doel beantwoorden - moet de deponhouder de mogelijkheid hebben publikaties, waarvan de inlevering achterwege blijft of die bijvoorbeeld niet in de voorgeschreven staat worden ingeleverd, op andere wijze te verwerven, bijvoorbeeld door aankoop. Uiteraard moeten de daardoor veroorzaakte kosten op de nalatige inleveringsplichtige kunnen worden verhaald, zo nodig langs de weg van een civiele procedure, wellicht ook door voering van een strafproces. Overwogen is, of het verweer niet in die zin zou moeten worden beperkt, dat dit niet zou kunnen worden gebaseerd op de stelling, dat het betrokken object niet zou zijn een publikatie in de zin der wet of dat de gedaagde niet inleveringsplichtig zou

²⁶ Bron: MvT op de Landsverordening Openbaarheid van Bestuur Nederlandse Antillen.

zijn. Voor de beslissing over deze beide vragen is immers overeenkomstig artikel 11 de rechter in Eerste Aanleg bevoegd.

Het laatste lid houdt een zuiver processueel voorschrift in, dat bijvoorbeeld een vlottere afdoening mogelijk maakt dan de omslachtige regeling van artikel 5, eerste en tweede lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Artikel 13

Voor gevallen van hardnekkige weigering is een strafsancie noodzakelijk. Het is de bedoeling allereerst te trachten de publikaties die moeten worden ingeleverd langs minnelijke weg binnen te krijgen, en als dat niet mocht gelukken de weg van artikel 13 te volgen, en pas bij herhaalde weigering vrijwillig aan de wettelijke verplichting tot inlevering te voldoen een strafvervolgung uit te lokken.

Artikel 14

De inleveringsplichtigen zullen niet altijd natuurlijke personen zijn. Dit maakt een regeling nodig voor de strafvervolgung en de toepassing van de strafbepaling. Deze is te vinden in artikel 355 en 360 van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 15

In het algemeen zal het gewenst zijn de opsporing van de bij deze wet strafbaar gestelde feiten op te dragen aan terzake deskundige ambtenaren. Dit artikel maakt daarom de aanwijzing van ambtenaren van de Dienst van het Wettelijk depot tot opsporingsambtenaar als bedoeld bij artikel 8 van het Wetboek van strafvordering mogelijk.

Artikel 16

In het Algemeen gedeelte van de MvT is reeds gesteld dat deze landsverordening is

bedoeld als raamwet. Dit maakt een delegatie-artikel noodzakelijk. In het algemeen zullen uitvoeringsvoorschriften moeten worden gegeven bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, doch de mogelijkheid van verdere delegatie aan de Gouverneur, de minister of de depothouder is opengelaten.

Artikel 17

Het kan van belang zijn, ter voorbereiding van het wettelijk depot, vóóordat de gehele landsverordening in werking treedt bepaalde artikelen in werking te doen treden. Eveneens kan als praktische omstandigheden daartoe zouden nopen, een bepaald onderdeel, bijvoorbeeld betreffende audiovisuele media, later in werking treden. Het tweede lid van dit artikel maakt dit mogelijk.

Literatuurlijst

AKKOORD

Akkoord van San Nicolas 1994-1998. San Nicolas, 1994

ALGRA, N.E.

Fockema Andrea's juridisch woordenboek - 5e dr. Alphen aan den Rijn, 1985.

ARCHIVAL

Archival and records management legislation and regulations, Paris, 1985

ASSER, C.

bew. door F.H.J. Mijnsen, P. de Haan. Zakenrecht, 13e druk, Zwolle

AUTEURSWET

bew. door M.Meijer- van der Aa, H. Cohen Jehoram Auteurswet 1912 (Nederlandse staatswetten edetie Schuurmans en Jordens nr. 75), 13e druk, Zwolle 1990. -

BDI-TERMINOLOGIE

BDI-terminologie : verklarend woordenboek van Nederlandse termen op het gebied van bibliotheek en documentaire informatie, Den Haag 1990

BELEIDSVOORNEMENS

Beleidsvoornemens van het Nationaal Historisch Archief voor het jaar 1996, Aruba, 1995

BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIE

Bibliotheek en documentatie : handboek ten dienste van de opleidingen, 3e dr, Deventer, 1986

CENTRAAL

Het Centraal Historisch Archief, Curacao, 1994.

COMPENDIUM

bew. door Th. L. Bellekom Compendium van het staatsrecht, Deventer, 1994

CRIENS, S.R.

Bibliografie Nederlandse Antillen en Aruba, Amsterdam, 1989.

CULTURELE

Culturele en sociale databank Biblioteca Nacional Aruba: projectdossier, Oranjestad, 1994

DRIMMELEN, W. VAN

Bibliotheken tussen economie en cultuur, Open, 1992, 2

HANZE,

Korte schets van het auteursrecht op de Nederlandse Antillen: charla organisá pa Biblioteca Públika, Instituto Nashonal di Idioma i Biblioteca di Universidat Nashonal di Antiyas, 26 di yüni 1994, Curacao, 1994

HOFSTRA, H.J.

Inleiding tot het Nederlandse belastingrecht, 7e druk, Deventer, 1992

JASION, Jan T.

The international guide to legal deposit, England, 1991

LACUELLE, J.W.R.

Enige opmerkingen inzake de toekomst van het wettelijke depot in Nederland.
In: Gedenkboek Koninklijke Bibliotheek 1798-1948, 's-Gravenhage, 1948

LINGEN, N. VAN

Auteursrecht in hoofdlijnen, 3e herz. druk, Alphen aan den Rijn, 1990

LUNN, JEAN

Guidelines for legal deposit legislation

POLLARD, B.T.I.

Copyright legislation: the present position in the Caribbean Community, Trinidad en Tobago, [1983]

PRONK, P.

Staatsinrichting van Aruba, Aruba, 1991

PROTOCOL

Protocol ter invulling van het resumé van de bilaterale gesprekken Aruba- Nederland, op 24,25 en 26-6-1993, Den Haag, 1993

SJIEF FAT, P.

De ontwerp-archiefverordening, Justicia, 1982, p. 55-63.

STATENVERSLAGEN

Schriftelijke gedachtenwisseling met staten. Stukken zitting 1984-1985-12; 1982-1983-24; 1981-1982-23; ontwerp no. 1987-1988-522.

TRATNIK, M.

De jurist in Aruba en in de Nederlandse Antillen en het NBW, Tijdschrift voor Antilliaans recht, 1992, p. 137-145

TWINTIG

Twintig jaar wettelijk depot, Brussel, 1986.

VAN RIJN, A.B.

Mas klaridat mihó kalidat: naar een volwaardig stelsel van openbaarheid van bestuur in de Nederlandse Antillen, Curaçao, 1994

VERINGA, K.G.H.

Wettelijk depot, Open 2 (1970) 5 (mei)

WETTELIJK

Wettelijk depot en grijze literatuur: advies uitgebracht op 26 juni 1984 aan de Minister van Onderwijs en Wetenschappen, 's-Gravenhage, 1984

WETTELIJKE

De wettelijke inlevering van publikaties in Nederland, 's-Gravenhage, 1981.

WILLEMSSEN, A.W.

Het vraagstuk van het wettelijk depot, 1967

WILLEMSSEN, A.W.

Het wettelijk depot van publicaties in Nederland: enkele kanttekeningen bij een slepende affaire, In: Boeken verzamelen, Leiden, 1983

BIJLAGEN

Verklarende woordenlijst behorend bij wettelijk depot definitie**Binnen een land**

De publikaties die in een land uitgegeven worden. Een wat ruimere betekenis heeft het begrip ``national imprint''. Dit betreft niet alleen publikaties die in een land uitgegeven worden maar tevens alle buitenlandse publikaties die over het eigen land handelen of die door landgenoten geschreven zijn. Dus ook vertalingen van de national imprint¹.

Één of meerdere exemplaren

De omvang van het wettelijk depot dient in tweeërlei opzicht beperkt te worden:

a. wat betreft het aantal in te leveren exemplaren van een publikatie;

b. wat betreft de mate, waarin gestreefd moet worden naar volledigheid bij de inlevering van publikaties.

Rekening gehouden dient te worden met de geringe afzetmarkt die de Arubaanse gemeenschap vormt voor uitgevers/makers van publikaties. Bovendien is het doel bevordering van het vrij verkeer van informatie. Één exemplaar is voldoende om een werk op te kunnen nemen in de nationale bibliografie.

Om praktische redenen zullen er beperkingen gesteld dienen te worden aan verplicht in te leveren publikatievormen.

Geestelijk of cultureel erfgoed of cultureel patrimonium

Voor het wettelijk depot houdt dit het volgende in: Menselijke uitingen die de beschaving van het eigen gebiedsdeel weergeven over een bepaald tijdsvak.

De Algemene Vergadering van de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur neemt op 16 november

¹ Willemsen, Het vraagstuk van het wettelijk depot, p. 186.

1972 de Overeenkomst inzake de bescherming van het cultureel en natuurlijk erfgoed van de wereld aan (Tractatenblad 1973, nr. 155).

Informatie

In het kader van het wettelijk depot wordt onder informatie verstaan: Kennis die door vastlegging op een bepaald medium beschikbaar is voor anderen.

Nationale bibliografie

Bibliografie van publikaties die in een bepaald land zijn geproduceerd en/of in een bepaalde taal zijn gesteld; soms tevens van publikaties die handelen over het land.

Nationale bibliotheek

Door de centrale overheid in stand gehouden bibliotheek die behalve met de opbouw van een eigen wetenschappelijke collectie belast kan zijn met een of meer nationale taken: verzamelen en bewaren van exemplaren van alle in het land of taalgebied uitgegeven publikaties, vervaardiging van de nationale bibliografie, in stand houden van centrale catalogi, fungeren als bibliografisch inlichtingencentrum en het bevorderen van samenwerking op nationaal niveau.

Volgens de definitie van de Unesco wordt onder nationale bibliotheken verstaan:

Bibliotheken die ongeacht hun benaming, verantwoordelijk zijn voor de acquisitie en conservering van exemplaren van alle ter zake doende publikaties gepubliceerd binnen een bepaald grondgebied en dat functioneert als een depotbibliotheek, zij het volgens de wet of volgens andere afspraken. Zij zullen gewoonlijk ook de volgende functies uitoefenen: het produceren van een nationale bibliografie; het beheren en actualiseren van een grote en representatieve collectie buitenlandse literatuur, inclusief

boeken over het land; fungeren als een nationaal bibliografisch centrum; het samenstellen van een nationale catalogus; het publiceren van een retrospectieve nationale bibliografie. Bibliotheken die zichzelf nationale bibliotheek noemen, maar wiens functioneren niet overeenkomt met bovengenoemde definitie behoren niet geplaatst te worden in de nationale bibliotheken categorie. (Bron: IFLA section of national libraries: Newsletter. July 1994, issue no.2 1993/no.1 1994).

Nieuw verschijnende

Dit begrip duidt aan dat het retrospectief inleveren van publikaties niet, of moeilijk afgedwongen kan worden bij wet, omdat zowel praktische overwegingen als de rechtszekerheid dit beletten.

Publikatie/Openbaarheid

Het in te leveren object dient te voldoen aan drie voorwaarden om opgenomen te worden in de collectie van de nationale bibliotheek:

- a. Het moet een vastlegging betreffen van menselijke uitingen in schrift, beeld en/of klank op daartoe naar zijn aard bestemd materiaal,
- b. deze vastlegging moet verveelvoudigd zijn met het doel verspreid te worden,
- c. de verspreiding mag niet wegens het vertrouwelijke karakter van de uitingen beperkt zijn.

Publikaties

Elke uiting in schrift, beeld of klank dan wel combinaties daarvan, die op daartoe naar zijn aard bestemd materiaal is vastgelegd en ter verspreiding verveelvoudigd.

Taalgebied

Niet altijd is de "national imprint" de enige basis voor een zo

volledig mogelijke nationale bibliografie. Indien materialen verzameld worden die in de taal van het land verschenen zijn maar daar niet zijn uitgegeven spreekt men van ``linguistic imprint``.

Wettelijke verplichting

Hieronder wordt verstaan: de Landsverordening op de inlevering van publikaties, aangevuld door landsbesluiten houdende algemene maatregelen.

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
ZITTING 1994 - 1995 - 1701

LANDSVERORDENING houdende regelen
betreffende de openbaarheid van be-
stuur (Landsverordening openbaarheid
van bestuur).

AANBIEDING

No. 1

De Waarnemende Gouverneur van de Nederlandse
Antillen, biedt aan de Staten ter goedkeuring
aan een ontwerp-landsverordening houdende
regelen betreffende de openbaarheid van be-
stuur (Landsverordening openbaarheid van
bestuur).

Curaçao, 17 MEI 1994

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,

STATEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
ZITTING 1994 - 1995

LANDSVERORDENING van de
houdende regelen betreffende de open-
baarheid van bestuur (Landsverorde-
ning openbaarheid van bestuur).

ONTWERP

No. 2

IN NAAM DER KONINGIN!

De Gouverneur van de Nederlandse Antillen,

in overweging genomen hebbende:

dat het gelet op artikel 43 van het
Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden en
met het oog op een goede en democratische
bestuursvoering wenselijk is regels op te
stellen met betrekking tot de openheid en
openbaarheid van bestuur;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met
gemeen overleg der Staten, vastgesteld onder-
staande landsverordening:

§ 1. Definities

Artikel 1

In deze landsverordening en de daarop berus-
tende bepalingen wordt verstaan onder:

a. bestuursorgaan:

- de minister die het rechtstreeks aan-
gaat;
- de bestuursorganen van de eilandgebieden
die het rechtstreeks aangaat;

b. document: een bij een bestuursorgaan
berustend schriftelijk stuk of ander mate-
riaal dat gegevens bevat;

c. bestuurlijke aangelegenheid: een aange-
legenheid die betrekking heeft op beleid
van een bestuursorgaan, daaronder begrepen
de voorbereiding en de uitvoering ervan;

- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde commissie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de commissie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviescommissie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd.

§ 2. Openbaarheid

Artikel 2

Een bestuursorgaan betracht bij de uitvoering van zijn taak openbaarheid en verstrekt hiertoe informatie.

§ 3. Informatie op verzoek

Artikel 3

1. Een ieder kan verzoeken om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of tot de onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame departementen, diensten, bureaus en instellingen.
2. De verzoeker vermeldt de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, danwel bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan een informatiepunt binnen het bestuursorgaan worden aangewezen waar het verzoek moet worden ingediend.
4. Een verzoek wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 11 en 12.

Artikel 4

Indien het verzoek betrekking heeft op gegevens in documenten die berusten bij een ander bestuursorgaan dan dat waarbij het verzoek is ingediend, wordt de verzoeker zo nodig naar dat orgaan verwezen. Is het verzoek schriftelijk gedaan, dan wordt het doorgezonden onder mededeling van de doorzending aan de verzoeker.

Artikel 5

1. De beslissing op een verzoek wordt genomen door of vanwege het bestuursorgaan.
2. Een gehele of gedeeltelijke afwijzing van een schriftelijk verzoek wordt schriftelijk en gemotiveerd aan de verzoeker medegedeeld. Ingeval van een mondeling verzoek vindt een dergelijke afwijzing schriftelijk en gemotiveerd plaats indien de verzoeker daarom vraagt. De verzoeker wordt op deze mogelijkheid gewezen.
3. Indien de informatie op een verzoek als bedoeld in het eerste lid, betrekking heeft op een derde, worden de beslissing en de informatie, voor zover die op hem betrekking hebben, schriftelijk aan deze medegedeeld, indien hij dit verzoekt.

Artikel 6

Het bestuursorgaan beslist op het verzoek zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen drie weken na de dag waarop het verzoek is ontvangen. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste drie weken verdagen. Van de verdaging wordt voor de afloop van de eerste termijn schriftelijk gemotiveerd mededeling gedaan aan de verzoeker.

Artikel 7

1. Het bestuursorgaan verstrekt de met betrekking tot documenten verlangde informatie door:
 - a. kopie ervan te geven of de letterlijke inhoud ervan in andere vorm te verstrekken,
 - b. kennisneming van de inhoud toe te staan,
 - c. een schriftelijk uittreksel of een samenvatting van de inhoud te geven, of
 - d. mondeling of schriftelijk inlichtingen daaruit te verschaffen.
2. Bij het kiezen tussen de vormen van informatie, genoemd in het eerste lid, houdt het bestuursorgaan rekening met de voorkeur van de verzoeker en met het belang van een vlotte voortgang van de werkzaamheden.

§ 4. Informatie uit eigen beweging

Artikel 8

Het bestuursorgaan verschaft uit eigen beweging informatie over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering daaronder begrepen.

Artikel 9

1. Het bestuursorgaan draagt zorg voor het openbaar maken, zo mogelijk met toelichting, van door niet-ambtelijke adviescommissies aan het orgaan uitgebrachte adviezen met het oog op het te vormen beleid, tezamen met de door het orgaan aan de commissies voorgelegde adviesaanvragen en voorstellen.
2. De in het eerste lid bedoelde stukken kunnen openbaar worden gemaakt door deze:
 - a. op te nemen in een algemeen verkrijgbare uitgave,
 - b. afzonderlijk uit te geven en algemeen verkrijgbaar te stellen, of,
 - c. ter inzage te leggen, in kopie te verstrekken of uit te lenen.
3. Zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes weken nadat de adviezen zijn ontvangen, heeft openbaarmaking plaats. Hiervan en van de plaats van tervisieligging wordt mededeling gedaan in de Curaçaosche Courant of in een plaatselijk algemeen verkrijgbaar dag- of weekblad.

§ 5. Openbaarmaking van adviezen van de Raad van Advies
en van de Sociaal-Economische Raad

Artikel 10

1. De openbaarmaking van de adviezen van de Raad van Advies geschiedt door de Minister van Algemene Zaken.
2. De openbaarmaking geschiedt voor zover het betreft:
 - a. adviezen over ontwerpen van landsverordeningen: gelijktijdig met de indiening van het ontwerp door de Gouverneur bij de Staten, of, indien artikel 77 van de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen van toepassing is: gelijktijdig met de kennisgeving van de beslissing van de Gouverneur, bedoeld in artikel 78 van de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen;

- b. adviezen over alle andere ontwerpen dan van landsverordeningen waarvan publicatie in het Publicatieblad is vereist: gelijktijdig met die publicatie;
 - c. adviezen over andere gevallen dan genoemd onder a en b: binnen 6 weken nadat het advies is uitgebracht.
- 3. Artikel 9, tweede en derde lid, vindt overeenkomstige toepassing.
 - 4. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op de adviezen van de Sociaal-Economische Raad.

§ 6. Uitzonderingen en beperkingen

Artikel 11

- 1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze landsverordening blijft achterwege voor zover dit:
 - a. de eenheid van de regering, bedoeld in artikel 11 van de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen, zou kunnen schaden;
 - b. de veiligheid van het Land zou kunnen schaden;
 - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
- 2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze landsverordening blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de economische of financiële belangen van het Land of van de eilandgebieden;
 - b. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - c. de inspectie, controle of het toezicht door of vanwege bestuursorganen;
 - d. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - e. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
 - f. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Artikel 12

- 1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld

ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over tot personen herleidbare beleidsopvattingen. Onder intern beraad wordt verstaan het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan dan wel een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor die bestuurlijke aangelegenheid. Onder tot personen herleidbare beleidsopvatting wordt verstaan een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten.

2. Op adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie is het in het eerste lid gestelde van overeenkomstige toepassing. Onder ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie wordt verstaan een commissie met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan die commissie zijn voorgelegd.

§ 7. Overige bepalingen

Artikel 13

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voor het Land en bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voor de eilandgebieden nadere regels worden gesteld omtrent de uitvoering van het bij deze landsverordening bepaalde.

Artikel 14

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voor het Land en bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen voor de eilandgebieden regels worden gesteld met betrekking tot in rekening te brengen vergoedingen voor het ingevolge een ingekomen verzoek vervaardigen van kopieën van documenten en van uittreksels of samenvattingen van de inhoud daarvan.

Artikel 15

1. De Minister van Algemene Zaken zendt jaarlijks voor 1 juli aan

- de Staten een verslag over de wijze waarop in het daaraan voorafgaande jaar de landsverordening is toegepast.
2. De gezaghebbers van de eilandgebieden zenden jaarlijks voor 1 april aan de Minister van Algemene Zaken en aan de eilandsraden een verslag over de wijze waarop in het daaraan voorafgaande jaar de landsverordening door de bestuursorganen van de eilandgebieden is toegepast.

§ 8. Wijziging van de Archieflandsverordening

Artikel 16

Aan artikel 7 van de Archieflandsverordening (P.B. 1989, no. 64) worden de volgende nieuwe leden toegevoegd:

5. De openbaarheid van de in artikel 1, onderdeel c, ten 1° en ten 2°, bedoelde archiefbescheiden kan slechts worden beperkt met het oog op:
- a. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - b. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen danwel van derden.
6. De openbaarheid van de in artikel 1, onderdeel c, ten 3°, bedoelde archiefbescheiden kan worden beperkt bij de desbetreffende overeenkomsten en beschikkingen. Indien deze archiefbescheiden uit anderen hoofde in de archiefbewaarplaatsen zijn opgenomen om daar te berusten, kan degene die zorg draagt voor die archiefbescheiden beperkingen aan die openbaarheid stellen overeenkomstig het in het vijfde lid gestelde.

§ 9. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 17

Deze landsverordening verplicht niet tot het openbaarmaken van adviezen van niet-ambtelijke adviescommissies die zijn uitgebracht voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze landsverordening.

Artikel 18

Deze landsverordening is niet van toepassing op procedures die ten tijde van de inwerkingtreding van deze landsverordening aanhangig zijn voor de burgerlijke rechter inzake onderwerpen die door deze landsverordening worden geregeld.

Artikel 19

Het Gerecht in eerste aanleg van de Nederlandse Antillen is belast met de beslissing van de geschillen die uit deze landsverordening voortvloeien.

Artikel 20

Deze landsverordening treedt in werking op de dag na die der uitgifte van het Publicatieblad waarin de afkondiging is geschied, met uitzondering van artikel 16, dat in werking treedt op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Artikel 21

Deze landsverordening kan worden aangehaald als: Landsverordening openbaarheid van bestuur.

Gegeven te Curaçao, de

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,

Uitgegeven de
De Minister van Algemene Zaken,

Landsverordening houdende regels
inzake de openbaarheid van bestuur
(Landsverordening openbaarheid van
bestuur)

ONTWERP

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Aruba,

In overweging genomen hebbende:

dat artikel V.19 van de Staatsregeling van Aruba
(AB 1987 no. GT 1) inzake de openbaarheid die de
overheid betracht bij de uitvoering van haar taak,
het stellen van nadere regels vereist;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen
overleg der Staten, vastgesteld onderstaande
landsverordening:

HOOFDSTUK 1

Definities

Artikel 1

1. In deze landsverordening en de daarop be-
rustende bepalingen wordt verstaan onder:

de Minister	: de minister die het aangaat;
document	: een bij de Minister berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat.

2. Onder een document als bedoeld in het
eerste lid, wordt niet begrepen een schriftelijk
stuk of ander materiaal, dat ingevolge een over-

eenkomst met een derde aan de overheid is afgegeven om daar te berusten.

HOOFDSTUK 2

Openbaarmaking op verzoek

Artikel 2

1. Een ieder kan de Minister schriftelijk verzoeken om verstrekking van gegevens uit documenten.

2. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de wijze van indiening van verzoeken als bedoeld in het eerste lid.

Artikel 3

1. De Minister verstuurt aan de verzoeker onverwijld een bewijs, met daarop de datum van ontvangst, ter zake van de ontvangst van een verzoek om gegevensverstrekking.

2. Op een verzoek om gegevensverstrekking beslist de Minister zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken na de ontvangst van het verzoek.

3. De Minister deelt de beslissing op het verzoek schriftelijk aan de verzoeker mede; een gehele of gedeeltelijke afwijzing wordt gemotiveerd.

4. Is afhandeling binnen de in het tweede lid bedoelde termijn niet mogelijk, dan kan de Minister deze termijn eenmaal met ten hoogste acht weken verlengen. De Minister stelt de verzoeker hiervan schriftelijk en onder opgave van redenen op de hoogte.

Artikel 4

1. De Minister geeft gevolg aan het verzoek door van de documenten waarop het verzoek betrekking heeft:

- a. kopie te geven of de letterlijke inhoud in andere vorm te verstrekken,
- b. een schriftelijke samenvatting van de inhoud te verstrekken,
- c. lezing van de inhoud toe te staan, of
- d. mondeling informatie omtrent de inhoud te doen verschaffen.

2. Bij het kiezen van de vorm waarin de informatie wordt verstrekt, wordt rekening gehouden met de voorkeur van de verzoeker, met het belang van een vlotte voortgang van de werkzaamheden van de administratie en met het bepaalde in artikel 9, eerste lid.

3. De verstrekking van informatie vindt niet plaats, indien daaraan krachtens artikel 3, tweede lid, van de Retributieverordening (AB 1988 no. GT 4) kosten verbonden zijn en die kosten niet tevoren volledig zijn voldaan.

HOOFDSTUK 3

Openbaarmaking uit eigen beweging

§ 1. Algemene bepalingen

ad 2 wvob

Artikel 5

De Minister verschaft uit eigen beweging en op een door hem te bepalen wijze, informatie over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering daaronder inbegrepen, zodra dat in het belang is van een goed en democratisch bestuur.

Artikel 6

1. Behoudens paragraaf 2, maakt de Minister openbaar:

- a. de adviezen die de Raad van Advies ingevolge artikel 17 van de Landsverordening Raad van Advies (AB 1992 no. GT 3) uitbrengt;
- b. de adviezen van de Algemene Rekenkamer;
- c. de adviezen van de bij landsverordening ingestelde vaste colleges van advies in zaken van wetgeving en bestuur;
- d. de krachtens een landsverordening verplicht uitgebrachte adviezen.

2. Openbaarmaking geschiedt binnen vier weken, nadat het advies is uitgebracht, door het advies gedurende twee weken ter inzage te leggen.

3. De plaats waar, en het tijdstip vanaf hetwelk de terinzagelegging plaatsvindt, worden door de Minister bekendgemaakt in de Landscourant van Aruba.

§ 2. Bijzondere bepalingen ten aanzien van

de openbaarmaking van adviezen

inzake wettelijke regelingen

Artikel 7

1. De openbaarmaking geschiedt, voor zover het betreft:

- a. adviezen over door de regering bij de Staten ter goedkeuring aan te bieden ontwerpen van landsverordeningen: gelijktijdig met de indiening van het ontwerp bij de Staten;
- b. adviezen over ontwerpen van landsverordeningen

door de Staten aan de regering ter vaststelling voor te dragen: gelijktijdig met de voordracht van het ontwerp aan de regering;

- c. adviezen over ontwerpen van rijkswetten, van algemene maatregelen van rijksbestuur en van landsbesluiten, houdende algemene maatregelen: gelijktijdig met de plaatsing van de desbetreffende wettelijke regeling in het Afkondigingsblad van Aruba;
- d. adviezen over voorstellen tot goedkeuring van verdragen, voor zover deze goedkeuring niet in de vorm van een rijkswet geschiedt: binnen een week nadat het advies is uitgebracht.

2. Openbaarmaking van adviezen, bedoeld in het eerste lid, die niet kan geschieden op de wijze, bedoeld in het eerste lid, geschiedt zo spoedig mogelijk.

3. De openbaarmaking van de adviezen betreffende wettelijke regelingen geschiedt door de minister van Justitie door het advies gedurende twee weken ten kantore van de Directie Wetgeving van het ministerie van Justitie ter inzage te leggen.

HOOFDSTUK 4

Uitzonderingen op de openbaarmakingsverplichting

Artikel 8

1. Het verstrekken van gegevens blijft achterwege, voor zover dit:

- a. de eenheid van de regering in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van het Land zou kunnen schaden;
- c. informatie betreft, afkomstig van een bestuursorgaan van een ander land van het Koninkrijk,

die in het desbetreffende land op grond van de aldaar geldende wettelijke regelingen niet zou worden verstrekt;

d. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld.

2. Het verstrekken van gegevens blijft voorts achterwege, voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen een van de navolgende belangen:

- a. de economische of financiële belangen van het Land;
- b. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- c. het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften;
- d. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- e. het belang dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- f. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen, dan wel van derden.

Artikel 9

1. Het verstrekken van gegevens uit documenten, opgesteld ten behoeve van een beraad over een bestuurlijke aangelegenheid, blijft achterwege voor zover die gegevens nog in bewerking zijn of voor zover die gegevens betrekking hebben op opvattingen, voorstellen, aanbevelingen of conclusies van een of meer personen over het beleid van de Minister en de daartoe door deze of dezen aangevoerde argumenten. Over de in de desbetreffende documenten vervatte feitelijke gegevens en de daaruit afgeleide prognoses en beleidsalternatieven wordt, behoudens artikel 8, wel informatie

verstrekt.

2. Onder een bestuurlijke aangelegenheid in de zin van het eerste lid wordt verstaan een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van de regering of de Minister, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering daarvan.

Artikel 10

In afwijking van de artikelen 8 en 9, eerste lid, blijft het verstrekken van gegevens uit documenten, ouder dan dertig jaren, slechts achterwege, indien sprake is van een omstandigheid als genoemd in artikel 8, eerste lid, aanhef en onderdeel c of tweede lid, aanhef en onderdeel d of f.

HOOFDSTUK 5

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 11

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan de onderhavige landsverordening van overeenkomstige toepassing worden verklaard op zelfstandige bestuursorganen.

Artikel 12

Artikel 17 van de Landsverordening Sociaal-Economische Raad (AB 1987 no. 103) vervalt.

Artikel 13

Indien op het moment van inwerkingtreding van de onderhavige landsverordening, de Landsverordening administratieve rechtspraak (AB 1993 no. 45) nog niet in werking is getreden, treedt in afwij-

king van artikel 61, eerste lid, van de Landsverordening administratieve rechtspraak, die landsverordening ten aanzien van beschikkingen genomen op grond van de onderhavige landsverordening in werking tegelijkertijd met de onderhavige landsverordening.

Artikel 14

1. Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

2. Zij kan worden aangehaald als Landsverordening openbaarheid van bestuur.

De minister van Algemene Zaken,

De minister van Justitie,

Landsverordening houdende regels
inzake de openbaarheid van bestuur
(Landsverordening openbaarheid van
bestuur)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemene toelichting

§ 1. Algemeen

De regering beoogt met dit ontwerp uitvoering te geven aan artikel V.19 van de Staatsregeling van Aruba, waarin de opdracht is neergelegd om bij landsverordening nadere regels te stellen inzake de openbaarheid, die de overheid betracht bij de uitvoering van haar taak.

Bij de uitvoering van deze plicht dient de regering overigens ook artikel IV.10 van de Staatsregeling in het oog te houden. Ingevolge dit artikel zijn de adviezen van de in hoofdstuk IV van de Staatsregeling bedoelde colleges - te weten: de Raad van Advies, de Algemene Rekenkamer en de bij landsverordening ingestelde vaste colleges van advies in zaken van wetgeving en bestuur - openbaar, voor zover de openbaarmaking niet strijdig is met het belang van het Land of van het Koninkrijk, dan wel met een ander bij landsverordening te bepalen belang. Door middel van het onderhavige voorstel wordt in het laatste voorzien.

De regering onderschrijft nog eens het standpunt dat het in een naar volwassenheid groeiend democratisch bestel past om de in artikel IV.10 van de Staatsregeling genoemde adviezen ter kennis te brengen van de burgers. Het onderhavige ontwerp voorziet niet alleen in de op grond van de Staatsregeling verplichte openbaarmaking, maar reikt verder: elk krachtens een landsverordening

uitgebracht advies dient in principe openbaar te worden gemaakt.

§ 2. Openbaarmaking uit eigen beweging en op verzoek

Het ontwerp voorziet zowel in een verplichting tot openbaarmaking uit eigen beweging (ook wel actieve openbaarmaking genaamd) als tot een verplichting tot een openbaarmaking op verzoek (de zogeheten passieve openbaarmaking). Hoofdstuk 3 van het ontwerp regelt de verplichting tot openbaarmaking uit eigen beweging. De artikelen 6 en 7 geven aan voor welke adviezen de plicht tot ^{actieve} passieve openbaarmaking geldt. Het ontwerp bepaalt niet alleen dat de krachtens een landsverordening uitgebrachte adviezen openbaar dienen te worden gemaakt, maar schrijft tevens voor op welke wijze dit dient te geschieden: door middel van de in dit ontwerp omschreven terinzagelegging (waarbij de betrokken minister bovendien verplicht is van deze terinzagelegging kennis te geven in de Landscourant van Aruba). Hierbij dient wel in het oog te worden gehouden, dat ná de periode van terinzagelegging de openbaarheid van de adviezen niet eindigt. De openbaarmaking uit eigen beweging laat immers de openbaarmaking op verzoek onverlet. Slechts de wijze van openbaarmaking is verschillend. De openbaarmaking van adviezen uit eigen beweging geschiedt door terinzagelegging. De openbaarmaking op verzoek dient te geschieden op een van de in artikel 4 van het ontwerp omschreven wijzen.

Wijze van
openbaarmaking

Artikel 5 van het ontwerp voorziet in de informatieverstopping over het beleid. Anders dan bij de openbaarmaking uit eigen beweging van krachtens een landsverordening uitgebrachte adviezen, is de minister hierbij geheel vrij in de wijze van de informatieverstopping. Het uit eigen

beweging informatie verstrekken over het te voeren beleid, geschiedt ook nu reeds, zonder een wettelijke verplichting. Dit geschiedt zelfstandig of door middel van het Bureau Voorlichting.

De openbaarmaking op verzoek is geregeld in hoofdstuk 2 van het onderhavige ontwerp. De minister die het aangaat, dient op een daartoe strekkend verzoek gegevens uit bij hem berustende documenten te verstrekken. In een volwassen democratisch bestel mag van een mondige burger worden verwacht dat, indien deze geïnformeerd wenst te worden over bepaalde beleidszaken, hij zelf initiatieven ontplooit om bedoelde informatie op te vragen. Het verzoek dient betrekking te hebben op documenten die bij de desbetreffende minister berusten. De inhoud van de documenten is niet relevant; evenmin is van belang, van wie, of van welke instantie, deze informatie afkomstig is. Het criterium is, of de informatie bij de Minister (persoonlijk of bij een onder de minister ressorterende dienst of afdeling) berust. Degene die informatie opvraagt, moet aangeven op welk onderwerp die informatie betrekking heeft. Het verzoek kan natuurlijk niet een onbegrensde verscheidenheid van onderwerpen betreffen. Daarnaast dient een verband te bestaan tussen het document en het opgegeven onderwerp.

Van belang is verder dat dit ontwerp niet verplicht tot het verschaffen van informatie die de minister niet tot zijn beschikking heeft. Dat wil zeggen dat de minister niet gebonden is tot het instellen van onderzoeken of het verrichten van studies ten einde de gevraagde informatie te creëren. Hierin onderscheidt de uit dit ontwerp voortvloeiende informatieverplichting zich duidelijk van de informatieverplichting die de ministers op grond van artikel III.17 van de Staatsregeling van Aruba hebben tegenover de leden van de Staten. De ministers moeten vragen van de Sta-

tenleden beantwoorden en daartoe zo nodig onderzoek laten verrichten, althans voor zover het beantwoorden van de vragen niet strijdig geoordeeld kan worden met het belang van het Land of van het Koninkrijk.

Het onderhavige ontwerp heeft ten doel de burger in de gelegenheid te stellen de bestuurlijke besluitvormingsprocessen in het heden en verleden te doorzien. De daarop betrekking hebbende stukken en ander materiaal vallen onder de werkingssfeer van het ontwerp, in principe ongeacht de ouderdom ervan, met die beperking dat in artikel 10 een voorziening is getroffen ten aanzien van de documenten ouder dan dertig jaren.

§ 3. Uitzonderingen op de openbaarmakingsverplichting

Het vorengaande heeft betrekking op de reikwijdte van het ontwerp. In de hiervoor omschreven gevallen van openbaarmaking uit eigen beweging of op verzoek, zullen de bepalingen van het ontwerp van toepassing zijn: de informatieverstrekking dient op de in het ontwerp voorziene wijze plaats te vinden. Dit dient echter wel te geschieden met inachtneming van de in het ontwerp zelf geformuleerde beperkingen die aan openbaarmaking in de weg kunnen liggen. De uitzonderingen op de verplichting (en de bevoegdheid) tot openbaarmaking zijn opgenomen in hoofdstuk 4 van het ontwerp. Daarin is gebruik gemaakt van de in de artikelen V.19 en IV.10 van de Staatsregeling geformuleerde bevoegdheid om bij landsverordening andere belangen dan in deze artikelen geformuleerde belang van het Land of van het Koninkrijk, aan te wijzen die aan openbaarmaking in de weg kunnen staan. Het ontwerp onderscheidt tussen absolute en relatieve uitzonderingsgronden. Bij de absolute uitzonderingsgronden behoeft het belang van de informatieververschaffing niet te worden afgewogen

tegen het belang van het niet-verschaffen van de informatie. De absoluut te beschermen belangen zijn van een andere orde dan de belangen waarbij een afweging kan plaatsvinden. Dit wil niet zeggen dat het beroep op een absolute uitzonderingsgrond niet controleerbaar is. In het kader van een procedure in het kader van de Landsverordening administratieve rechtspraak (AB 1993 no. 45) zal het oordeel van de rechter kunnen worden ingeroepen inzake de vraag, of het overheidsorgaan zich terecht op een absolute uitzonderingsgrond beroept. De rechter kan daartoe kennisneming van de gegevens vragen. Als onder omstandigheden een beroep op een absolute uitzonderingsgrond zou falen - de rechter is van oordeel, dat in casu het door de minister aangevoerde belang niet wordt geschaad door de openbaarmaking -, zal alvorens tot informatieververschaffing wordt overgegaan aan de relatieve uitzonderingsgronden moeten worden getoetst. Bij de relatieve uitzonderingsgronden heeft een afweging plaats tussen het publieke belang van het verstrekken van informatie en het te beschermen bijzondere belang. In de gevallen waarin één of meer van de relatieve uitzonderingsgronden aanwezig zijn, staat de bescherming van het (de) betrokken belang(en) voorop. Weliswaar kan het publieke belang van het verstrekken van informatie tegen zo'n beschermd belang opwegen, maar dat moet dan wel een voor de hand liggende zaak zijn. In beginsel speelt het belang dat de verzoeker heeft bij de informatie, geen rol. Het in het ontwerp geformuleerde te beschermen belang wordt afgewogen tegenover het publieke belang van het verstrekken van informatie. Het belang van de verzoeker is slechts relevant in het kader van een spoedprocedure ingevolge de Landsverordening administratieve rechtspraak (AB 1993 no. 45). De verzoeker die de LAR-rechter om een voorlopige voorziening vraagt, zal zijn spoedeisend belang moeten aantonen.

De in artikel 8 genoemde uitzonderingsgronden gelden voor alle documenten. Daarnaast geeft artikel 9 een extra beperking ten aanzien van de documenten die zijn opgesteld ten behoeve van een beraad over een bestuurlijke aangelegenheid. Een overheid moet in alle vrijheid tot beleidsvorming kunnen komen, zonder over alle voorstellen, opvattingen en aanbevelingen, die bij de uiteindelijke beleidsbeslissingen een rol hebben gespeeld, informatieplichtig te zijn. Dit zou de (ambtelijke) creativiteit al te zeer kunnen remmen.

Na verloop van tijd zullen de hiervoor genoemde overwegingen om niet tot openbaarmaking over te gaan, geleidelijk aan gewicht verliezen. De regering is de mening toegedaan dat dit proces na verloop van dertig jaren, in zoverre is afgerond, dat alsdan slechts in uitzonderlijke gevallen de openbaarmaking achterwege dient te blijven. Artikel 10 geeft ter zake een voorziening.

§ 4. De kosten

Voor de overheid zal de inwerkingtreding van het ontwerp slechts de vereiste administratieve inspanning en geen verdere kosten met zich meebrengen.

§ 5. Bijzondere wetgeving

Bij de beoordeling van de vraag of bepaalde informatie al dan niet openbaar moet of mag worden gemaakt, kan niet worden volstaan met kennisneming van het onderhavige ontwerp. De Landsverordening openbaarheid van bestuur zal als algemene landsverordening moeten wijken voor in bijzondere wetgeving opgenomen openbaarheidsregelingen. Wat betreft de verplichting tot openbaarmaking van onder een minister berustende stukken, kent Aruba op dit moment evenwel nog geen bijzondere wettelijke regeling. Wat betreft de bevoegd-

heid tot openbaarmaking - oftewel de verplichting tot geheimhouding - van onder een minister berustende stukken (de stukken waarop ook de Landsverordening openbaarheid van bestuur van toepassing is) bestaan echter wel enkele specifieke wettelijke bepalingen. Genoemd kunnen worden artikel 54 van de Landsverordening inkomstenbelasting (AB 1991 no. GT 51), artikel 62 van de Landsverordening materieel ambtenarenrecht (AB 1989 no. GT 37) en artikel 285 van het Wetboek van Strafrecht van Aruba (AB 1991 no. GT 50). Al deze bepalingen formuleren een verbod om kennis verkregen uit ambt of beroep, bekend te maken.

Hoewel de citeertitel anders doet vermoeden, is de van de Nederlandse Antillen overgenomen Landsverordening bescherming staatsgeheimen - die in de Nederlandse Antillen gepubliceerd is in het Publicatieblad van de Nederlandse Antillen, jaargang 1965, no. 69 - in deze niet relevant. Deze landsverordening regelt slechts de lijfelijke toegang tot bepaalde plaatsen en heeft geen betrekking op documenten.

Voorzover nodig, wordt het ontwerp hieronder nog per artikel toegelicht.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Alle bij de minister berustende schriftelijke stukken en ander materiaal zijn document in de zin van de Landsverordening openbaarheid van bestuur. Tot "ander materiaal dat gegevens bevat", behoren onder andere foto's, films, ponskaarten en -banden en elektro-magnetische kaarten. Niet al-

leen door de administratie zelf opgestelde stukken, ook van buiten komend materiaal valt, eenmaal berustend bij een minister, onder de definitie van document.

Onder de Minister dient overigens vanzelfsprekend niet slechts de minister persoonlijk, maar tevens alle onder de minister ressorterende overheidsdiensten te worden begrepen.

De stukken die door derden vrijwillig ter beheer aan het Land zijn afgegeven, vallen niet onder de werking van de onderhavige landsverordening. Het, onder de minister van Algemene Zaken functionerend, Nationaal Historisch Archief heeft in het verleden dikwijls stukken gekregen - en krijgt nog steeds stukken - van particulieren die de afgifte van die stukken aan bepaalde voorwaarden verbinden, bijvoorbeeld de voorwaarde dat de overgedragen stukken slechts toegankelijk zijn voor wetenschappelijke bestudering. In die gevallen waarin het Nationaal Historisch Archief zulke stukken heeft aanvaard onder voorwaarden, is het Land thans civielrechtelijk gehouden deze voorwaarden in acht te nemen. De regering wenst ook voor de toekomst de mogelijkheid voor het Land open te houden stukken van particulieren aan te nemen, óók indien deze voorwaarden aan de openbaarmaking van deze stukken verbinden. Indien genoemde mogelijkheid zou vervallen, is de kans aanwezig dat particulieren besluiten om hun oude stukken niet in beheer te geven aan een door het Land beheerd archief, maar te vernietigen. De regering is van oordeel dat de bescherming van het nationaal cultureel erfgoed zwaarder behoort te wegen dan het belang van volledige openbaarheid.

Nieuw
melding

gemiddeld
van de

van de

Nat. hist. archief om
overheidsdoel te bewaren &
openbaar te stellen.

Artikel 2

Artikel 2 geeft de werkingssfeer van de verplichting tot openbaarmaking op verzoek aan en regelt tevens op welke wijze zulk een verzoek dient te worden ingediend. Zoals reeds in het algemene gedeelte van deze toelichting ter sprake is gebracht, dient de geïnteresseerde burger hier het initiatief te nemen. Hij dient zijn verzoek schriftelijk in te dienen en zal zo nauwkeurig mogelijk moeten aangeven, welke beleidsaangelegenheid zijn verzoek betreft. Niet duidelijk omschreven verzoeken om informatie kunnen niet in behandeling worden genomen. De aanvrager behoeft echter niet zijn beweegredenen voor het indienen van zijn verzoek toe te lichten. Soms zal een nadere verklaring van het verzoek het verschaffen van de gewenste informatie overigens wel kunnen bevorderen en versnellen. Herhaald zij hier nog eens, dat het verzoek om informatie gegevens moet betreffen die in documenten zijn vastgelegd. De minister behoeft geen handelingen te (laten) verrichten om de informatie te extrapoleren uit allerlei bronnen; de informatie moet rechtstreeks uit documenten te verschaffen zijn.

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen van bestuur, kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de wijze van indiening van verzoeken tot openbaarmaking. De landsverordening zelf regelt slechts dat het verzoek schriftelijk moet worden ingediend bij de minister. Waar momenteel verzoeken om informatie dikwijls direct aan de desbetreffende dienst worden gericht, zal na de inwerkingtreding van het onderhavige ontwerp een verzoek om gegevensverstrekking tot een minister dienen te zijn gericht: De minister kan de bevoegdheid om te beslissen op een dergelijk verzoek overigens steeds kunnen mandateren aan een onder-

geschikte.

Het kan voorkomen dat de verzoeker om informatie zijn verzoek richt aan een minister die de desbetreffende documenten niet onder zich heeft. De minister is verplicht het verzoek over te dragen aan diegene van zijn ambtgenoten, die wel beschikt over de gevraagde documenten. Hij bericht verzoeker van de overdracht.

Artikel 2 van het ontwerp laat te allen tijde onverlet de bij of krachtens landsverordening gegeven bijzondere regelingen omtrent openbaarheid.

Artikel 3

Dit artikel geeft, tesamen met artikel 4, regels omtrent de afhandeling van een verzoek om openbaarmaking. De hier genoemde termijnen corresponderen met die van de Landsverordening administratieve rechtspraak (AB 1993 no. 45). *I n d i e n* niet binnen de genoemde termijn wordt gereageerd, zal de verzoeker het niet reageren kunnen beschouwen als een (fictieve) weigering tot het verstrekken van de informatie en van deze weigering in beroep kunnen gaan.

Het eerste lid schrijft voor dat de Minister onverwijld, hier kan men denken aan een maximum van 5 werkdagen, na de ontvangst van een verzoek om gegevensverstrekking aan de verzoeker een bewijs van ontvangst stuurt. Aldus kan de verzoeker al vóór het verstrijken van de in de Landsverordening administratieve rechtspraak genoemde fictieve termijn, bij de administratie, reageren. Alsdan kan de verzoeker achterhalen of wellicht zijn verzoek niet op de juiste, in artikel 2 omschreven wijze, is ingediend.

Artikel 4

In geval van inwilliging van een verzoek tot openbaarmaking is de minister in beginsel vrij te beslissen, op welke van de in het eerste lid van het onderhavige artikel omschreven wijzen hij hieraan zal voldoen. Hij wordt daarin evenwel beperkt door de opdracht van het tweede lid van artikel 4 van het onderhavige ontwerp, namelijk om rekening te houden met de wensen van de aanvrager.

De informatie kan op verschillende wijzen worden verstrekt. De aanvrager kan een voorkeur uitspreken voor een bepaalde wijze van informatieverstrekking. Daarmee wordt rekening gehouden voor zover dat de vlotte voortgang van werkzaamheden niet belemmerd. Die wijze van informatieverstrekking ligt het meest voor de hand, die een zo gering mogelijk beslag geeft van tijd en middelen. Indien bijvoorbeeld inzage wordt verlangd van documenten die zich in een omvangrijk dossier bevinden dat niet geheel of in het geheel niet voor openbaarmaking vatbare stukken bevat, kan in zo'n geval de inzage een zó tijdrovende schoning van het dossier betekenen, dat gelet op de vlotte voortgang van de werkzaamheden de verzoeker genoeg moet nemen met bijvoorbeeld mondelinge inlichtingen.

Inherent aan de verplichting tot informatieverstrekking is de zorgplicht voor de Minister te voorkomen dat exorbitante kosten in rekening worden gebracht voor het verstrekken van de gevraagde informatie: daarmee zou immers de toegang van de burger tot de informatie op een oneigenlijke wijze, worden verhinderd. Dit laat onverlet dat de burger dikwijls een bedrag bij wege van retributie dient te betalen. Ter uitvoering van artikel 3, tweede lid, van de Retributieverordening (AB 1988 no. GT 4) zijn een aantal retributiebesluiten

of door het verstrekken van overmatig veel copieën - en door de heffing van de daarmee corresponderende, buitengewoon hoge, retributiebedragen - het een verzoeker van informatie financieel onmogelijk kunnen maken het recht op passieve openbaarheid te effectueren. De ondergetekenden zijn echter de mening toegedaan dat het bestuur in deze zorgvuldig zal handelen en slechts de in het tweede lid van artikel 4 van dit ontwerp genoemde criteria zal bezigen.

Artikel 5

De openbaarmaking uit eigen beweging kan worden onderscheiden in de openbaarmaking van de in artikel 6 en 7 genoemde adviezen en de informatieverstrekking over het beleid van de minister. Wat betreft dit laatste, is de minister geheel vrij. Hij is vrij in zijn oordeel of een dergelijke openbaarmaking in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering en dus wenselijk of noodzakelijk is. Indien hij besluit tot openbaarmaking, is hij vrij in de termijn waarbinnen hij daartoe overgaat en in de wijze waarop de informatieverstrekking zal plaatsvinden. In tegenstelling tot de informatie die gegeven wordt op verzoek, behoeft de informatie uit eigen beweging niet altijd schriftelijk te geschieden. Dit houdt in dat informatie uit eigen beweging op verschillende wijzen kan plaatsvinden: mondeling in een televisieprogramma, op een persconferentie, in een openbare vergadering, in een persoonlijk onderhoud, telefonisch, schriftelijk per brief of per telegram, of anderszins. De bedoeling is steeds dat de informatie wordt verschaft in zodanige vorm en op zodanige tijdstippen, dat de burgerij tijdig van de inzichten van de minister kennis kan nemen.

Hoofdstuk 3 van het ontwerp voorziet overigens niet in een beroepsmogelijkheid voor de burger, indien deze van oordeel is dat de minister geen juist gebruik heeft gemaakt van de hem door artikel 5 opgelegde verplichting. Indien de burger, anders dan de desbetreffende minister, van oordeel is dat openbaarmaking dient plaats te vinden, kan hij ingevolge hoofdstuk 2 een verzoek ter zake indienen. Vanaf dat moment is de minister weer gebonden aan de in dat hoofdstuk neergelegde regels. Daarnaast geldt de ministeriële verantwoordelijkheid natuurlijk ook ten aanzien van de openbaarheid: de minister kan in de Staten ter verantwoording worden geroepen.

Artikel 6

Het onderhavige ontwerp voorziet niet alleen in de op grond van artikel IV. 10 van de Staatsregeling verplichte openbaarmaking, maar reikt verder. Artikel IV.10 verplicht tot openbaarmaking van de adviezen van de in hoofdstuk IV van de Staatsregeling bedoelde colleges. Het gaat hier om de Raad van Advies, de Algemene Rekenkamer en de andere bij landsverordening ingestelde vaste colleges van advies in zaken van wetgeving en bestuur. In de openbaarmaking van de adviezen van de Raad van Advies die betrekking hebben op wettelijke regelingen is voorzien in artikel 7 van het onderhavige ontwerp. Onderdeel a van het eerste lid van artikel 6 ziet dan ook slechts op de overige adviezen van de Raad van Advies, te weten de adviezen die de raad ingevolge artikel 17 van de Landsverordening Raad van Advies (AB 1992 no. GT 3) uitbrengt. De openbaarmaking van de adviezen van de Algemene Rekenkamer en de bij landsverordening ingestelde vaste colleges van advies in zaken

RvA

ARA

en vaste
adviescolleges

van wetgeving en bestuur wordt geregeld door d
onderdelen b en c van het eerste lid van artike
6. Tot dusver zijn de volgende vaste colleges van
advies bij landsverordening ingesteld:

- de Sociaal-Economische Raad (Landsverordening
Sociaal-Economische Raad, AB 1987 no. 103);
- de Commissie Marien Milieubeheer (art. 2 Ma-
rien-milieuverordening, AB 1987 no. GT 2);
- de Commissie ex art. 21 van de Arbeidsveror-
dening (AB 1990 no. GT 57);
- de Centrale commissie voor georganiseerd o-
verleg in ambtenarenzaken (art. 101 Landsver-
ordening materieel ambtenarenrecht, AB 1989
no. GT 37).

Waar de onderdelen a, b en c van het eerste lid
een uitwerking vormen van artikel IV. 10 van de
Staatsregeling, reikt onderdeel d verder. Dit on-
derdeel ziet op de anderszins wettelijk voorge-
schreven adviezen. Een landsverordening schrijft
voor dat vóór de totstandbrenging van een regeling
een bepaalde instelling dient te worden gehoord.
De adviezen van de hiervoor weergegeven instellin-
gen vallen hier ook bijna steeds onder; in onder-
deel d doelt de regering echter specifiek op de
bij landsverordening voorgeschreven adviezen van
instellingen die géén bij landsverordening inge-
steld vast college van advies vormen. Als voor-
beeld kan worden gewezen op het eerste lid van
artikel 27 van de Landsverordening algemene ouder-
domsverzekering (AB 1990 no. GT 33), dat luidt:
"Het in het eerste lid van artikel 26 bedoelde
premiepercentage wordt vastgesteld bij landsbe-
sluit, houdende algemene maatregelen, gehoord het
bestuur van de Bank." Deze bepaling schrijft dwin-
gend voor dat het advies van de Sociale Verzeke-
ringsbank dient te worden ingewonnen, alvorens de
regering ter zake met een landsbesluit, houdende
algemene maatregelen van bestuur, komt. Ingevolge
artikel 6, eerste lid, onderdeel d, van het onder-

havige ontwerp dient ook een zodanig advies openbaar te worden gemaakt.

De minister aan wie door een in dit artikel aangeduide adviescommissie wordt geadviseerd, is verplicht het aan hem uitgebrachte advies openbaar te maken. In de Landscourant van Aruba wordt de plaats waar het advies ter inzage ligt, bekend gemaakt alsmede het tijdstip van wanneer af het advies aanwezig zal zijn. De nationale bibliotheek lijkt daarvoor, gezien de vrije en ruime toegankelijkheid, een geschikte plaats. Hierover zal met de betrokken instantie nog nader overleg plaatsvinden.

Artikel 7

adviezen van
adviescolleges die
wettelijke regeling
betreffen.

Artikel 7 geeft een bijzondere regeling met betrekking tot de adviezen van de in artikel 6 genoemde adviescolleges, en wel voor zover de desbetreffende adviezen een wettelijke regeling betreffen. Een belangrijke rol zal hier zijn weggelegd voor de adviezen van de Raad van Advies. De adviezen van de Raad inzake de wetgeving zijn in het algemeen gericht op de handhaving van de algemene beginselen van behoorlijke wetgeving en het in acht nemen van de regels van de wetgevingstechniek. In het kader van zijn staatsrechtelijke positie zal de Raad politieke terughoudendheid betrachten bij het beoordelen van het beleid van het kabinet. Desondanks kan het voorkomen dat de Raad sterk gereserveerde, soms zelfs afwijzende adviezen uitbrengt. De regering is van oordeel dat het in een democratisch bestel past om alle adviezen openbaar te maken. In verreweg de meeste gevallen worden de adviezen van de Raad overigens opgevolgd en verwerkt in de concept-regelgeving. Waar dit niet gebeurt, kan uit de nadere rapporten aan de

RvA

Gouverneur de motivering worden gehaald, waarom de regering, ondanks het advies, toch anders beslist. Op deze wijze kan inzicht aan de burger worden geboden waarom de regering een bepaald beleid voert. Het voorengaande is voor de adviezen betreffende wettelijke regelingen, afkomstig van een ander, in artikel 6 genoemd adviescollege, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 7 regelt, wanneer de adviezen betreffende wettelijke regelingen worden openbaar gemaakt. Daarbij is rekening gehouden met de verschillende onderwerpen waarover advies wordt uitgebracht. Tevens is zorgvuldig aandacht besteed aan de plaats die de Staten in het proces van tot stand brengen van formele wetgeving toekomt, waarbij is zorggedragen dat de adviezen betreffende wettelijke regelingen niet worden openbaar gemaakt, vóór deze de Staten hebben bereikt; dit geldt insgelijks voor initiatief-ontwerpen van landsverordeningen. Het uitgebrachte advies wordt openbaar gemaakt gelijktijdig met de voordracht van de ontwerp-verordening aan de regering.

Het tweede lid regelt de openbaarmaking van adviezen in de gevallen waarin dit niet volgens het eerste lid kan geschieden. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan:

- ontwerpen van landsverordeningen die uiteindelijk niet ter goedkeuring bij de Staten worden ingediend;
 - initiatief-ontwerpen van landsverordeningen die door de Staten niet ter vaststelling aan de regering worden voorgedragen;
-
- ontwerpen van landsbesluiten die niet door een besluit worden gevolgd.

Ingevolge het derde lid worden de in artikel 7 bedoelde adviezen door de zorg van de minister van Justitie openbaar gemaakt. Om praktische overwegingen is als plaats van terinzagelegging van de adviezen de Directie Wetgeving van het Ministerie

van Justitie gekozen. Bij deze directie wordt ook het Centraal Wettenregister gehouden, dat eveneens openbaar is.

Artikel 8

uitzonderingsgronden

In dit artikel komt tot uitdrukking dat het belang van de openbaarheid zijn grens kan vinden in de plicht andere belangen te behartigen of te eerbiedigen. Enkele belangen hebben in het ontwerp absolute voorrang gekregen: de in het eerste lid genoemde absolute uitzonderingsgronden. Staat eenmaal vast dat er één van de in het eerste lid genoemde belangen in het geding is, dan is de minister verplicht de gevraagde informatie te weigeren. De in het tweede lid genoemde belangen hebben geen absolute voorrang; in elke concrete situatie zal het belang van de openbaarheid dienen te worden afgewogen tegenover het andere belang. We spreken hier dan ook van de relatieve uitzonderingsgronden.

absolute

Het eerste lid handelt omtrent de absolute uitzonderingsgronden. De in onderdeel (a) genoemde eenheid van de regering ziet op de situatie waarin de gevraagde informatie betrekking heeft op documenten waaruit van meningsverschillen tussen de Gouverneur en één of meer ministers of tussen twee of meer ministers zou blijken.

Evenals de regeringseenheid vormt ook de veiligheid van het Land een absolute uitzonderingsgrond in onderdeel (b). Gezien dit absolute karakter, dat wil zeggen dat de openbaarheid verplicht achterwege dient te blijven, dient het belang van de veiligheid van het Land restrictief te worden opgevat.

Onderdeel (c) is opgenomen ten einde te voorkomen dat dit ontwerp de samenwerking binnen het Konink-

rijk zou kunnen belemmeren. Het ligt niet in de bedoeling dat na de inwerkingtreding van de Landsverordening openbaarheid van bestuur vele van een bestuursorgaan van een ander land van het Rijk afkomstige vertrouwelijke informatie nu via Aruba openbaar wordt gemaakt. Voor de samenwerking tussen de verschillende landen is een vrije informatie-uitwisseling van belang. Deze is slechts mogelijk, indien het ene land er op kan vertrouwen dat de gegevens die door een bestuursorgaan van dat land worden verstrekt aan het andere land en die in het eigen land op grond van de eigen geldende wettelijke regelingen niet openbaar zou mogen worden gemaakt, ook in het andere land niet openbaar worden gemaakt. Hierbij speelt wel het probleem dat niet altijd duidelijk zal zijn, of de openbaarmaking van de gegevens in het andere land ingevolge de daar geldende wettelijke regels verboden zal zijn. In geval van twijfel dient de minister van openbaarmaking af te zien. De burger heeft dan nog de mogelijkheid om, zelf of via een contactpersoon, in het desbetreffende land de informatie op te vragen. Aldus wordt bereikt dat in het land waarvan de informatie afkomstig is, zelf kan worden beslist omtrent de openbaarheid. In dit verband verdient artikel 10, tweede lid, onderdeel a, van de Nederlandse Wet openbaarheid van bestuur (Stb. 1991, 703) de aandacht. Deze bepaling verbiedt in Nederland het verstrekken van informatie, indien het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties. Ingevolge artikel 3, onderdeel b, van het Statuut voor het Koninkrijk vormen de buitenlandse betrekkingen een aangelegenheid van het Koninkrijk. Een en ander heeft tot gevolg dat, wanneer de relatie van het Koninkrijk met andere staten of met internationale organisaties geschaad kan worden door informatieverstrekking uit bepaalde docu-

menten, die informatie verplicht achterwege blijft.

Ingevolge onderdeel (d) blijft de informatieverstrekking uit documenten ook verplicht achterwege, wanneer het gaat om documenten die de minister, of de onder hem ressorterende overheidsdienst, van natuurlijke of van rechtspersonen heeft ontvangen en die als vertrouwelijk moeten worden beschouwd. De overheid heeft in diverse gevallen gevoelige bedrijfsinformatie nodig, bijvoorbeeld om te beoordelen of een productieproces geen schadelijke gevolgen heeft voor het milieu of voor de beoordeling of een product gevaar oplevert voor de volksgezondheid, of kan worden toegelaten als geneesmiddel. Indien het betrokken bedrijf vertrouwelijke informatie prijs moet geven, heeft het er groot belang bij dat de verstrekte gegevens niet in handen komen van concurrenten, terwijl de, al dan niet in Aruba gevestigde, concurrenten juist groot belang hebben bij het in handen krijgen van die gegevens. Het gaat dus om gegevens die de overheid in het kader van de bestuursvoering niet kan missen, maar die in verband met de bescherming van fabricage-processen en concurrentiepositie alleen in vertrouwen aan de overheid worden gegeven, uitgaande van de veronderstelling dat zij niet openbaar worden gemaakt. Daarover dient dan aan de informatieverschaffer zekerheid te worden gegeven. Ook het belang dat de overheid voldoende wordt geïnformeerd ten behoeve van rampbestrijdingsplannen, rechtvaardigt naar onze mening de gradueel zware bescherming van deze informatie.

"vertrouwelijke"
gegevens

De hiervoor beschreven bescherming geldt alleen met betrekking tot de verstrekte vertrouwelijke gegevens. Het enkele feit dat op een stuk, overgelegd door een bedrijf, "vertrouwelijk" staat, vrijwaart dat bedrijf nog niet tegen openbaarmaking van de daarin vervatte informatie. Daarvoor dient het stuk inhoudelijk beoordeeld te worden om

te bezien, of het ook werkelijk om vertrouwelijk meegedeelde en vertrouwelijk te houden bedrijfs- en fabricagegegevens gaat. Anderzijds: het enkele feit van het ontbreken van het woord "vertrouwelijk" op een door een bedrijf aan de overheid overgelegd document, ontslaat de overheid niet van de verplichting tot het zo nodig vertrouwelijk houden van de gegeven informatie. Ook daarvoor is een inhoudelijke beoordeling van het stuk vereist.

Relatieve

Het tweede lid ziet op de relatieve uitzonderingsgronden. Indien met de openbaarmaking van een document een economisch of financieel belang van het Land in het geding is, dient dit belang te worden afgewogen tegen het belang van openbaarheid.

De uitzonderingsgrond, bedoeld in onderdeel b,) beoogt te voorkomen dat de opsporing en vervolging van strafbare feiten zou kunnen worden gefrustreerd door openbaarmaking van gegevens die opsporingsambtenaren of het Openbaar Ministerie inmiddels hebben vergaard.

In zekere zin geldt hetzelfde voor de aanvullende uitzondering voor het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften (vide onderdeel c). Dit toezicht zou van zijn effectiviteit kunnen worden beroofd, indien de in de ambtelijke dienst gehanteerde gegevens, methode en technieken om bijvoorbeeld steekproefsgewijs te controleren voortijdig in de openbaarheid zouden worden gebracht.

Onderdeel d van het tweede lid ziet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Veel documenten die bij de overheid berusten, zijn afkomstig van particuliere personen en instellingen. De regering wil met het opnemen van de uitzonderingsgrond in ieder geval bereiken, dat bij het opvragen van informatie nadrukkelijk een afweging plaatsvindt met het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is reeds

vastgelegd in artikel I.16 van de Staatsregeling van Aruba. Het tweede lid van dit artikel schrijft voor dat bij landsverordening regels worden gesteld ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens. Insgelijks worden ingevolge het derde lid bij landsverordening regels gesteld inzake de aanspraken van personen op kennisneming van over hen vastgestelde gegevens en van het gebruik dat daarvan wordt gemaakt, alsmede op verbetering van zodanige gegevens. De regering zal bevorderen dat zodanige regelingen tot stand zullen komen.

Onderdeel (e) noemt het belang dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie. Dit belang gaat niet alleen op voor particulieren, maar eveneens voor personen of diensten binnen de overheid. Het laatste onderdeel vormt een aanvullende uitzonderingsgrond.

Artikel 9

De in artikel 8 genoemde uitzonderingsgronden gelden voor alle documenten. Daarnaast geeft artikel 9 een extra beperking ten aanzien van de documenten die zijn opgesteld ten behoeve van een beraad over een bestuurlijke aangelegenheid. Een overheid moet in alle vrijheid tot beleidsvorming kunnen komen, zonder over alle voorstellen, opvattingen en aanbevelingen, die bij de uiteindelijke beleidsbeslissingen een rol hebben gespeeld, informatieplichtig te zijn. Dit zou de (ambtelijke) creativiteit al te zeer kunnen remmen. Het gaat hierbij om, onder een minister berustende, documenten waarvan degenen die ze hebben opgesteld of de inhoud ervan voor hun verantwoording hebben

genomen, de bedoeling hebben gehad dat ze zouden dienen voor zichzelf of voor het gebruik door anderen binnen de overheid. Te denken valt aan nota's van ambtenaren aan hun politieke en ambtelijke chefs, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, en samenvattingen en conclusies van interne besprekingen.

Gegevens die nog in bewerking zijn, worden, zolang ze nog in dit stadium verkeren, niet openbaar gemaakt. Het proces van beleidsvorming wordt verstoord, indien allerlei ambtelijke concepten, met daarin misschien verschillende beleidsalternatieven geschetst, naar buiten worden gebracht voordat het beleid ter zake is vastgesteld.

De geuite persoonlijke beleidsopvattingen dienen, ook nadat een beleidsbeslissing is genomen, van openbaarmaking verschoond te blijven. De noodzaak tot het voortduren van de bescherming volgt uit de hiervoor omschreven grondslag van de bescherming. De vrije meningsvorming zou worden belemmerd, indien de deelnemers aan een overleg weten dat na afloop daarvan de ingenomen opvattingen openbaar zouden kunnen worden gemaakt. De ambtenaar is immers uitsluitend verantwoording verschuldigd aan zijn minister. Dat betekent dat de overheid bij het verschaffen van informatie in het oog moet houden, dat de ambtenaar niet rechtstreeks wordt betrokken in de bestuurlijke verantwoordingsplicht. Ambtenaren mogen niet het risico lopen dat hun opvattingen in de politieke en publieke opinie tegen elkaar en tegen de opvattingen van "hun" ministers uitgespeeld worden. Zij kunnen daardoor betrokken worden in een politieke discussie, terwijl in het kader van de ministeriële verantwoordelijkheid niet de opvattingen van ambtenaren staatsrechtelijk relevant zijn, maar alleen de opvattingen van bewindspersonen. Maar ook deze laat-

Rol van
ambtenaren

sten hebben er recht op dat hun persoonlijke beleidsopvattingen, in het kader van de beleidsvoorbereiding in het overleg met collega-bewindslieden of met ambtenaren naar voren gebracht, niet a priori openbaar zijn. Ook zij hebben er recht op in openhartigheid met hun ambtgenoten en ambtenaren te kunnen communiceren, zonder naderhand te worden geconfronteerd met aanvankelijk ingenomen standpunten, of te worden uitgespeeld tegen hun ambtgenoten of "hun" ambtenaren. Voor de ministeriële verantwoordelijkheid van bewindslieden zijn slechts die opvattingen van bewindspersonen staatsrechtelijk relevant, die zij voor hun rekening willen en kunnen nemen, niet de standpunten die zij bijvoorbeeld als eerste ingeving naar voren hebben gebracht doch inmiddels verlaten hebben, noch de opvattingen die het in het kader van de vaststelling van het kabinetsbeleid niet hebben "gehaald".

Het voorgaande laat onverlet dat de minister verplicht is om over de in de desbetreffende documenten vervatte feitelijke gegevens - en de daaruit afgeleide prognoses en beleidsalternatieven - wél informatie te verstrekken, vanzelfsprekend behoudens de uitzonderingen genoemd in artikel 8. Hier staat weer het belang van de openbaarheid van bestuur voorop.

Artikel 10

De artikelen 8 en 9 formuleren uitzonderingen op het principe van de openbaarheid van de documenten. In de in deze artikelen omschreven gevallen, dient openbaarmaking achterwege te blijven. Artikel 10 beperkt het toepassingsgebied van de artikelen 8 en 9 tot documenten, jonger dan dertig jaren oud.

na 30 jaar

Artikel 8 formuleert een aantal belangen die aan de openbaarheid van een document in de weg kunnen staan. De minister dient af te wegen of na verloop van een aantal jaren, nog steeds sprake is van een rechtens te beschermen belang als bedoeld in artikel 8. Voor documenten die ouder zijn dan dertig jaren, geeft artikel 10 een specifieke voorziening; de verstrekking van gegevens kan dan slechts kan worden geweigerd indien naar het oordeel van de minister (en uiteindelijk naar het oordeel van de rechter) het belang van het Koninkrijk, het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of het belang van het voorkomen van een onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen, dan wel van derden, ook na het grote tijdsverloop, zich tegen de openbaarmaking verzet.

Artikel 9 formuleert een absoluut verbod tot openbaarmaking. Ingevolge artikel 10 ziet artikel 9 slechts op de openbaarheid van die documenten, opgesteld ten behoeve van een beraad over een bestuurlijke aangelegenheid, die nog geen dertig jaren oud zijn. Na verloop van dertig jaren gelden ook voor de openbaarmaking van deze documenten, slechts de hiervoor genoemde criteria van artikel 10.

Artikel 11

Het onderhavige ontwerp is toegespitst op de openbaarmaking van documenten die onder een minister berusten. Het komt de regering gewenst voor deze nieuwe regeling vooralsnog tot de ministeries - en dus ook tot de tot die ministeries behorende diensten, waaronder ook de landsbedrijven behoren: de Luchthavendienst (beheert de Aeropuerto Reina

Beatrix), de Dienst Openbare Werken en het Landsbedrijf ontwikkelingsprojecten - te beperken. Aldus kan op een overzichtelijke wijze ervaring worden opgedaan met betrekking tot de openbaarheidsregeling. Artikel 10 opent de mogelijkheid om in de toekomst bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ook voor de, in dat landsbesluit specifiek te noemen, zelfstandige bestuursorganen de Landsverordening openbaarheid van bestuur van overeenkomstige toepassing te verklaren. Het kenmerk van dergelijke bestuursorganen is dat zij bij wettelijke regeling bepaalde publiekrechtelijke bevoegdheden krijgen toegekend. Dergelijke bestuursorganen kunnen deel uitmaken van instellingen van verschillende juridische grondslag. Allereerst kunnen worden genoemd de bij landsverordening ingestelde rechtspersonen, ook wel publiekrechtelijke rechtspersonen genaamd. Als voorbeelden van deze rechtspersonen kunnen worden genoemd de SETAR, de Sociale Verzekeringsbank, de Centrale Bank, het Algemeen Pensioenfonds van Aruba en de Universiteit van Aruba. In de betreffende landsverordening wordt aan die instellingen rechtspersoonlijkheid toegekend (zie bijvoorbeeld artikel 2 van de Landsverordening Telecommunicatiebedrijf Aruba, AB 1992 no. GT 1). De rechtspersoonlijkheid van een zelfstandig bestuursorganen kan ook voortvloeien uit het gemene civiele recht: de Naamloze Vennootschap Aruba Ports Authority (waarvan het Land overigens honderd procent van de aandelen direct in handen heeft) vormt, de naam zegt het al, een naamloze vennootschap. Die vennootschap heeft ingevolge artikel 1 van de Landsverordening Aruba Ports Authority (AB 1990 no. GT 28) de uitsluitende bevoegdheid tot het uitoefenen van de loodsdienst in een in die landsverordening omschreven gebied en is bevoegd tot het treffen van nadere regelingen met betrekking tot de loodsdienst te San Nicolas en het daarbij behorende

redegebied. Daarnaast zijn er zelfstandige bestuursorganen die weliswaar evenmin onder de verantwoordelijkheid van een minister opereren, maar waaraan de landsverordening geen rechtspersoonlijkheid heeft toegekend. In dit verband kan worden gewezen op instellingen als het hoofdstembureau en de huurcommissie. Voor de zelfstandige bestuursorganen gelden nu vaak eigen openbaarheidsregelingen alsmede specifieke geheimhoudingsbepalingen (bijvoorbeeld artikel 58 van de Huurcommissieverordening, AB 1991 no. GT 10).

De, buiten de ministeries opererende, rechtspersonen die geen publiekrechtelijke bevoegdheden bezitten, vallen buiten de openbaarheidsregeling zoals voorzien in het onderhavige ontwerp. Vanzelfsprekend bestaat wel de algemene mogelijkheid een verzoek in te dienen om verstrekking van gegevens die de minister onder zich heeft. Waar dat het geval is, bijvoorbeeld omdat het het verzoek betrekking heeft op een bedrijf waarvan het Land honderd procent van de aandelen in handen heeft, zal de minister de vraag of informatie wordt verstrekt toetsen aan de criteria zoals omschreven in artikel 8 van het ontwerp, waarbij met name onderdeel d van het eerste lid en de onderdelen a, d en f van het tweede lid van dat artikel van belang kunnen zijn.

Het onderhavige ontwerp ziet slechts op de openbaarmaking van de stukken van de Staten, voor zover deze stukken berusten bij een minister. De openbaarheid van de stukken van de Staten als zodanig, dient te worden geregeld door de Staten zelf. Het Reglement van Orde van de Staten van Aruba (AB 1990 no. 20) bevat enige bepalingen omtrent de openbaarheid. Artikel 17 van het Reglement regelt dat de gedachtenwisseling in een commissievergadering als vertrouwelijk moet worden beschouwd, met uitzondering van hetgeen de Centrale Commissie daaromtrent in haar verslag vermeldt.

Stukken bij
de Staten

Daarnaast bestaan de "openbare vergaderingen" van de Staten (hoofdstuk VI van het Reglement). Deze vergaderingen worden op de radio uitgezonden. Voorzieningen voor de burger tot kennisneming van de schriftelijke verslaglegging van deze vergaderingen, hetzelfde geldt voor de verslagen van de Centrale Commissie, ontbreken echter. Hoewel het onderhavige ontwerp niet van toepassing zal zijn op de verslaglegging van de vergaderingen van (de commissies) van de Staten, geeft de regering de Staten in overweging om een ruimte te creëren waar de burger inzage kan krijgen in de verslagen van de Centrale Commissie en van de openbare vergaderingen.

Artikel 12

In de Landsverordening Sociaal-Economische Raad (AB 1987 no. 103) is in artikel 17 een regeling opgenomen ter zake van de openbaarmaking van de adviezen van dit college. De in artikel 17 gegeven regeling wijkt af van die van het onderhavige ontwerp. Zo voorziet artikel 17 in de openbaarmaking van de adviezen van de Sociaal-Economische Raad door die Raad zelf. Bij niet-aanpassing van deze bepaling zou het kunnen voorkomen dat deze raad kan handelen in strijd met de - in artikel 8, tweede lid, onderdeel e, van dit ontwerp neergelegde - regel dat de geadresseerde als eerste kennis kan nemen van de informatie. Ingevolge artikel 17 is de Sociaal-Economische Raad vrij tot openbaarmaking van een advies, alvorens dit advies is toegezonden aan de regering, die toch de geadresseerde is. In het systeem van artikel 6 - of, voorzover het advies van de Sociaal-Economische Raad betrekking heeft op een wettelijke regeling als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 3: in het

systeem van artikel 7 - van dit ontwerp kan een dergelijke situatie niet voorkomen, omdat niet de Sociaal-Economische Raad zelf, maar de betrokken minister de zorg draagt voor de openbaarmaking. Een ander verschilpunt tussen artikel 17 van de Landsverordening Sociaal-Economische Raad en - de artikelen 6 en 7 van - dit ontwerp betreft de in die regelingen genoemde termijnen waarbinnen de openbaarmaking dient plaats te vinden. Evenmin stemmen de in artikel 17 genoemde uitzonderingsgronden voor openbaarmaking overeen met die van de Landsverordening openbaarheid van bestuur.

In verband met de wenselijkheid van een uniforme regeling voor de openbaarmaking van adviezen, wordt voorgesteld het voornoemde artikel 17 te schrappen, zodat ook ten aanzien van de adviezen van de Sociaal-Economische Raad de Landsverordening openbaarheid van bestuur van toepassing is.

Dit betekent dat ook het derde lid van artikel 17, dat bepaalt dat de minister van Algemene Zaken van de adviezen van de Sociaal-Economische Raad terstond een afschrift aan de Staten toezendt, zal vervallen. Het onderhavige ontwerp verplicht de betrokken minister slechts tot openbaarmaking van deze adviezen door middel van terinzagelegging. Dit laat onverlet dat de Staten de minister kunnen verzoeken alle adviezen van de Sociaal-Economische Raad aan hen te doen toekomen. Ter zake van een eventuele nalatigheid in deze door de minister kan deze te allen tijde door de Staten ter verantwoording worden geroepen.

Artikel 13

Een afwijzende beslissing van een minister op een verzoek om gegevensverstrekking als bedoeld in artikel 2 van dit ontwerp, vormt een beschikking

LAR

in de zin van de Landsverordening administratieve rechtspraak (AB 1993 no. 45), verder te noemen de LAR, welke landsverordening nog niet in werking is getreden. De burger kan - zo stelt artikel 23 van die landsverordening - een dergelijke beschikking voorleggen aan het Gerecht in eerste aanleg. Een probleem hierbij vormt echter de mogelijkheid dat het onderhavige ontwerp eerder in werking zou kunnen treden dan de LAR. Om een dergelijke situatie te voorkomen is artikel 12 opgenomen. Ingevolge artikel 61, eerste lid, van de LAR wordt de datum van inwerkingtreding van de LAR vastgesteld in een landsverordening waarin tevens het invoerings- en overgangsrecht van de LAR wordt geregeld. Artikel 12 van het onderhavige ontwerp regelt dat, indien dit ontwerp in werking treedt, vóórdát de in artikel 61, eerste lid, van de LAR bedoelde landsverordening tot stand is gebracht, de LAR ten aanzien van de op grond van dit ontwerp genomen beschikkingen toch al in werking treedt. Artikel 12 van dit ontwerp is slechts relevant, indien dit ontwerp in werking treedt vóórdát de LAR in werking is getreden; in dat geval treedt de LAR ten aanzien van de op grond van dit ontwerp genomen beschikkingen tegelijkertijd met het ontwerp zelf in werking. In die situatie dient wel, vóór de gehele LAR in werking treedt, een bezwaaradviescommissie te worden benoemd, die bevoegd zal zijn te adviseren ten aanzien van beschikkingen genomen op grond van dit ontwerp. Reeds bij de openbare behandeling in de Staten van de LAR, dd. 15 juni 1993, opperde de toenmalige minister van Justitie het idee om de LAR stapsgewijs in te voeren. Dit kan worden bereikt door voor nieuwe landsverordeningen - zoals de onderhavige - de rechtsbescherming meteen in te richten volgens het model van de LAR. Op deze wijze kan worden voorkomen, dat opeens de bestuurlijke organen en de rechterlijke macht zodanig worden belast, dat achterstanden in de behandeling van

zaken worden gecreëerd. Voor de regering speelt bij de beslissing om in dit ontwerp alvast aan de LAR uitvoering te geven eveneens een rol dat de bezwaaradviescommissie in de gelegenheid wordt gesteld al ervaring op te doen met haar functioneren en dat van de LAR.

De minister van Algemene Zaken,

De minister van Justitie,
a.i.

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

AUTEURSVERORDENING 1913

Verordening van 17 december 1912 (P.B. 1913 no. 3), inwtr. m.i.v. 1 februari 1913;

Gewijzigd bij:

1) Landsverordening van 7 mei 1975 (P.B. 1975 no. 70), inwtr. vastgesteld bij landsbesluit van 7 oktober 1975, no. 9, (P.B. 1975 no. 192) m.i.v. 1 december 1975.

HOOFDSTUK I

Algemeene bepalingen

§ 1. *De aard van het auteursrecht*

Art. 1. 1. Het auteursrecht is het uitsluitend recht van den maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, of van diens rechtverkrijgenden, om dit openbaar te maken en te veeelvoudigen, behoudens de beperkingen, bij de wet gesteld.

2. Het auteursrecht wordt beschouwd als eene roerende zaak.

3. Het gaat over bij erfopvolging en is vatbaar voor geheele of gedeeltelijke overdracht. Geheele of gedeeltelijke overdracht van het auteursrecht kan niet anders geschieden dan door middel van eene authentieke of onderhandsche akte. Zij omvat alleen die bevoegdheden, waarvan de overdracht in de akte is vermeld of uit aard en strekking der gesloten overeenkomst noodzakelijk voortvloeit.

4. Het auteursrecht, hetwelk toekomt aan den maker van het werk, zoomede, na het overlijden des makers, het auteursrecht op niet openbaar gemaakte werken, hetwelk toekomt aan dengene, die het als erfgenaam of legataris van den maker verkregen heeft, is niet vatbaar voor beslag.

§ 2. *De maker van het werk*

Art. 3. *Vervallen bij landsverordening van 7 mei 1975 (P.B. 1975 no. 70).*

Art. 4. 1. Behoudens bewijs van het tegendeel wordt voor den maker gehouden hij die op of in het werk als zoodanig is aangeduid, of bij gebreke van zulk eene aanduiding, degene, die bij de openbaarmaking van het werk als maker daarvan is bekend gemaakt door hem, die het openbaar maakt.

2. Wordt bij het houden van eene niet in druk verschenen mondelinge voordracht of het uitvoeren van een niet in druk verschenen muziekwerk geene mededeeling omtrent den maker gedaan, dan wordt, behoudens bewijs van het tegendeel, voor den maker gehouden hij die de voordracht houdt of het muziekwerk uitvoert.

Art. 5. 1. Van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, hetwelk bestaat uit afzonderlijke werken van twee of meer personen, wordt, onverminderd het auteursrecht op ieder werk afzonderlijk, als de maker aangemerkt degene, onder wiens leiding en toezicht het gansche werk is tot stand gebracht, of bij gebreke van dien, degene, die de verschillende werken verzameld heeft.

2. Als inbreuk op het auteursrecht op het gansche werk wordt beschouwd het veeelvoudigen of openbaar maken van eenig daarin opgenomen afzonderlijk werk, waarop auteursrecht bestaat.

Auteursvo., artt. 11-15

openbare macht uitgevaardigd, noch op rechterlijke uitspraken en administratieve beslissingen.

2. Evenmin bestaat auteursrecht op hetgeen verder door of vanwege de openbare macht is openbaar gemaakt, tenzij dat recht, hetzij in het algemeen bij wet, besluit of verordening, hetzij in een bepaald geval blijkens mededeeling op het werk zelf of bij de openbaarmaking daarvan, voorbehouden is.

§ 4. *Het openbaar maken*

Art. 12. 1. Onder de openbaarmaking van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt mede verstaan:

- 1°. de openbaarmaking van eene verveelvoudiging van het geheel of een gedeelte van het werk;
- 2°. de verbreiding van het geheel of een gedeelte van het werk of van eene verveelvoudiging daarvan, zoolang het niet in druk verschenen is;
- 3°. de voordracht, op- of uitvoering of voorstelling in het openbaar van het geheel of een gedeelte van het werk of van eene verveelvoudiging daarvan.

2. Onder eene voordracht, op- of uitvoering of voorstelling in het openbaar wordt mede verstaan eene in besloten kring, welke tegen betaling toegankelijk is, ook al geschiedt die betaling door de voldoening van eene contributie of op andere wijze. Hetzelfde geldt van eene tentoonstelling in het openbaar.

§ 5. *Het verveelvoudigen*

Art. 13. Onder de verveelvoudiging van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst wordt mede verstaan de vertaling, de muziekschikking of tooneelbewerking en in het algemeen iedere geheele of gedeeltelijke bewerking of nabootsing in gewijzigden vorm, welke niet als een nieuw, oorspronkelijk werk moet worden aangemerkt.

Art. 14. Onder het verveelvoudigen van een werk, dat door middel van het gehoor kan worden waargenomen, wordt mede verstaan het vervaardigen van rollen, platen en andere voorwerpen, bestemd om het geheel of een gedeelte van het werk langs mechanischen weg ten gehoor te brengen.

§ 6. *De beperkingen van het auteursrecht*

Art. 15. 1. Als inbreuk op het auteursrecht op een nieuwsblad of tijdschrift wordt niet beschouwd het overnemen van daarin verschenen artikelen, berichten of andere stukken door een ander nieuwsblad of tijdschrift, mits daarbij het nieuwsblad of tijdschrift, waaruit zij overgenomen zijn, op duidelijke wijze genoemd wordt.

2. Echter mogen romans en novellen, in nieuwsbladen of tijdschriften verschenen, zonder toestemming van den maker of van zijne rechtverkrijgenden niet worden overgenomen.

3. Gelijke toestemming is vereischt ten aanzien van andere nieuwsblad- of tijdschriftartikelen, indien de maker of de redactie in hetzelfde nummer van het nieuwsblad of tijdschrift, waarin het artikel verschenen is, eene uitdrukkelijke verklaring heeft doen opnemen, waarbij het overnemen verboden wordt. Bij tijdschriften is het voldoende, indien dit verbod in algemeene bewoordingen aan het hoofd van ieder nummer voorkomt.

4. Het verbod, bij het voorgaande lid bedoeld, kan niet worden gesteld ten aanzien van artikelen, politieke geschilpunten betreffende, nieuwstijdingen of gemengde berichten.

Auteursvo., artt. 20-26

gedurende tien jaren na diens overlijden, van diens nabestaanden.

2. Bevat eene zelfde afbeelding het portret van twee of meer personen, dan is ten aanzien van de gansche afbeelding de toestemming vereischt van alle geportretteerden of, gedurende tien jaren na hun overlijden, van hunne nabestaanden.

3. Het derde en het laatste lid van het voorgaand artikel zijn van toepassing.

Art. 21. Is een portret vervaardigd zonder daartoe strekkende opdracht, den maker door of vanwege den geportretteerde, of te diens behoefte, gegeven, dan is openbaarmaking daarvan door dengene, wien het auteursrecht daarop toekomt, niet geoorloofd, voor zoover een redelijk belang van den geportretteerde of, na zijn overlijden, van een zijner bloedverwanten of aangehuwen in den tweeden graad, zoo in de rechte linie als in de zijlinie, of van zijn echtgenoot zich tegen de openbaarmaking verzet.

Art. 22. In het belang van de openbare veiligheid alsmede ter opsporing van strafbare feiten mogen afbeeldingen van welken aard ook door of vanwege de justitie worden veeleelvoudigd en openlijk tentoongesteld en verspreid.

Art. 23. Tenzij anders is overeengekomen is de eigenaar van een teeken-, schilder-, bouw- of beeldhouwwerk of van een werk van op nijverheid toegepaste kunst gerechtigd dat werk zonder toestemming van dengene, wien het auteursrecht daarop toekomt, in het openbaar ten toon te stellen of, met het oogmerk het te verkoopen, in een catalogus te veeleelvoudigen.

Art. 24. Tenzij anders is overeengekomen blijft de maker van eenig schilderwerk, niettegenstaande de overdracht van zijn auteursrecht, bevoegd gelijke schilderwerken te vervaardigen.

Art. 25. 1. Geene wijziging mag in eenig werk, genoemd in artikel 10, 1°, tot en met 9°, met uitzondering van bouwwerken, worden aangebracht zonder toestemming van dengene, wien het auteursrecht daarop toekomt. Heeft de maker zijn auteursrecht overgedragen, dan is desniettemin gedurende zijn leven zijne toestemming mede vereischt.

2. Hetzelfde geldt ten aanzien van de benaming van het werk en van de aanduiding van den maker, voor zoover deze op of in het werk voorkomen. Is echter een werk niet onder den waren naam des makers openbaar gemaakt, dan is degene, wien het auteursrecht daarop toekomt, na het overlijden des makers bevoegd den waren naam des makers op of in het werk te vermelden, indien deze hem daartoe heeft gemachtigd.

3. De bepaling van het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van wijzigingen van zoodanigen aard, dat de maker of zijne rechtverkrijgenden te goeder trouw hunne toestemming daartoe niet zouden mogen weigeren. Ook behoudt de maker, al heeft hij zijn auteursrecht overgedragen, de bevoegdheid, zoodanige wijzigingen in het werk aan te brengen als hem naar de regels van het maatschappelijk verkeer te goeder trouw geoorloofd zijn.

HOOFDSTUK II

De handhaving van het auteursrecht en bepalingen van strafrecht

Art. 26. 1. Indien aan twee of meer personen een gemeenschappelijk auteursrecht op een zelfde werk toekomt, zal de uitoefening en handhaving van dat recht geschieden hetzij door alle rechthebbenden gezamenlijk, hetzij te hunnen behoefte door dengene, die daartoe is aangewezen door de rechthebbenden bij onderling goedvinden of, bij gebreke van overeenstemming, op verzoek van den meest gereeden belanghebbende, door den rechter in eersten aanleg van diens woonplaats.

2. Zijn aldus door twee of meer rechters in eersten aanleg aanwijzingen gedaan, dan heeft

Auteursvo., artt. 32-38

duizend gulden.

Art. 33. De misdrijven in de beide voorgaande artikelen omschreven, worden niet vervolgd dan op klachte van den maker van het werk, of van dengene, die bevoegd is tot handhaving van het auteursrecht op te treden, of, indien twee of meer personen bevoegd zijn, van een hunner.

Art. 34. 1. Hij die opzettelijk in eenig werk van letterkunde, wetenschap of kunst, waarop auteursrecht bestaat, in de benaming daarvan of in de aanduiding van den maker wederrechtelijk eenige wijziging aanbrengt, wordt gestraft met geldboete van honderd tot vijf duizend gulden.

2. Het werk kan, indien het den veroordeelde toebehoort, worden verbeurd verklaard.

3. Het misdrijf wordt niet vervolgd dan op klachte van den maker van het werk of van dengene, wien het auteursrecht daarop toekomt.¹

Art. 35. Hij die zonder daartoe gerechtigd te zijn een portret in het openbaar ten toon stelt of op andere wijze openbaar maakt, wordt gestraft met geldboete van vier tot twee honderd gulden.²

Art. 36. 1. De door den strafrechter verbeurd verklaarde veeleelvoudingen worden vernietigd; echter kan de rechter bij het vonnis bepalen, dat zij aan dengene, wien het auteursrecht toekomt, zullen worden afgegeven, indien deze zich daartoe ter griffie aanmeldt binnen eene maand nadat de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan.

2. Door de afgifte gaat de eigendom van de veeleelvoudingen op den rechthebbende over. De rechter zal kunnen gelasten, dat die afgifte niet zal geschieden dan tegen eene bepaalde, door den rechthebbende te betalen vergoeding, welke ten bate komt van den Staat.

Art. 37. 1. Met gevangenisstraf van acht dagen tot twee jaren of geldboete van honderd tot vijf duizend gulden wordt gestraft:

1°. hij die op of in een werk van letterkunde, wetenschap, kunst of nijverheid valschelijk eenigen naam of eenig teeken plaatst, of den echten naam of het echte teeken vervalscht, met het oogmerk om daardoor aannemelijk te maken, dat dat werk zoude zijn van de hand van dengene, wiens naam of teeken hij daarop of daarin aanbracht;

2°. hij die opzettelijk een werk van letterkunde, wetenschap, kunst of nijverheid, waarop of waarin valschelijk eenige naam of eenig teeken is geplaatst, of de echte naam of het echte teeken is vervalscht, verkoopt, te koop aanbiedt, aflevert, ten verkoop in voorraad heeft of binnen de kolonie invoert, als ware dat werk van de hand van dengene, wiens naam of teeken daarop of daarin valschelijk is aangebracht.³

2. Het werk kan, indien het den veroordeelde toebehoort, worden verbeurd verklaard.

HOOFDSTUK III

De duur van het auteursrecht

Art. 38. 1. Het auteursrecht vervalt door verloop van 50 jaar, te rekenen van den dag van het overlijden des makers van het werk, behoudens het bepaalde bij de volgende artikelen van dit hoofdstuk.

2. De duur van het gemeenschappelijk auteursrecht op eenzelfde werk, aan twee of meer per-

1. Dit strafbare feit wordt ten overvloede bestempeld als misdrijf in art. 6 sub 8ste jo. art. 7 van de „Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht“ (P.B. 1918 no. 6).

2. Dit strafbare feit wordt beschouwd als overtreding ingevolge art. 4 sub 30ste jo. art. 5 van de „Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht“ (P.B. 1918 no. 6).

3. Dit strafbare feit wordt beschouwd als misdrijf ingevolge art. 6 sub 8ste jo. art. 7 van de „Invoeringsverordening Wetboek van Strafrecht“ (P.B. 1918 no. 6).

Auteursvo., artt. 45-51

algemeen, wanneer verveelvoudigingen daarvan openbaar gemaakt zijn; de opvoering van een toneelwerk of dramatisch-muzikaal werk, de uitvoering van een muziekwerk, de tentoonstelling van een kunstwerk en het bouwen van een bouwwerk wordt niet als eene uitgave in dien zin aangemerkt.

3. In afwijking van het eerste lid kunnen geene rechten en bevoegdheden tot handhaving van het auteursrecht worden uitgeoefend ter zake van feiten, welke op het tijdstip, waarop zij plaats vonden, noch krachtens eenige wetsbepaling, noch krachtens tractaat, onwettig waren.

Art. 46. Deze verordening erkent geen auteursrecht op werken, waarop het auteursrecht op het tijdstip van haar in werking treden krachtens een der artikelen 13 of 14 der algemeene verordening van 20 Juni 1883 (P.B. No. 5), houdende regeling van het auteursrecht in de kolonie Curaçao, was vervallen.

Art. 47. Het auteursrecht, verkregen krachtens de algemeene verordening van 20 Juni 1883 (P.B. No. 5), houdende regeling van het auteursrecht in de kolonie Curaçao, blijft na het in werking treden van deze verordening gehandhaafd.

Art. 48. 1. Hij die vóór 1 Januari 1913 niet in strijd met de bepalingen der algemeene verordening van 20 Juni 1883 (P.B. No. 5), houdende regeling van het auteursrecht in de kolonie Curaçao, noch met die van eenig tractaat in de kolonie Curaçao,

hetzij eenige verveelvoudiging van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst heeft openbaar gemaakt,

hetzij in het openbaar eene voordracht heeft gehouden, of eene op- of uitvoering, tentoonstelling of voorstelling van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, of van eenige verveelvoudiging daarvan, heeft gegeven, verliest door het in werking treden van deze verordening niet de bevoegdheid om de vóór dat tijdstip openbaar gemaakte verveelvoudigingen te verspreiden en te verkoopen, of om in het openbaar dezelfde voordrachten te houden, of op- of uitvoeringen, tentoonstellingen of voorstellingen te geven.

2. Dit artikel blijft gedurende twee jaren na het in werking treden van deze verordening van kracht.

Art. 49. Alle akten en geschriften betreffende de geheele of gedeeltelijke overdracht van auteursrecht of betreffende de vergunning tot uitoefenen van eenige tot het auteursrecht behoorende bevoegdheid, die door den gerechtigde en den verkrijger of hunne wettelijke vertegenwoordigers te zamen of ieder afzonderlijk, hetzij in onderhandschen vorm, hetzij ten overstaan van een openbaren ambtenaar, zonder medewerking van derden, worden opgemaakt, zijn vrij van zegel en van de formaliteit van registratie of worden, indien deze formaliteit wordt gewenscht, kosteloos geregistreerd.

Art. 50. Deze verordening kan worden aangehaald onder den titel „Auteursverordening 1913”.

Art. 51. Deze verordening treedt in werking op den eersten dag der maand volgende op die, waarin zij afgekondigd wordt.

PUBLICATIEBLAD

LANDSVERORDENING van de 7de november 1989 tot regeling van het archiefwezen in de Nederlandse Antillen (Archieflandsverordening).

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van de Nederlandse Antillen,

In overweging genomen hebbende:

dat het wenselijk is het archiefwezen in de Nederlandse Antillen bij landsverordening te regelen;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten vastgesteld onderstaande landsverordening:

HOOFDSTUK I ALGEMENE BEPALINGEN Artikel 1

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze landsverordening bepaalde wordt verstaan onder:

- a. de Minister: de Minister van Algemene Zaken;
- b. archiefbewaarpplaatsen: de in artikel 12 bedoelde archiefbewaarpplaatsen;
- c. archiefbescheiden:
 1. bescheiden, ongeacht hun vorm, door overheidsorganen ontvangen of opgemaakt en naar hun aard bestemd daarvoor te berusten;
 2. bescheiden, ongeacht hun vorm, met bestemming als bedoeld onder 1, ontvangen of opgemaakt door instellingen of personen, wier rechten of functies op enig overheidsorgaan zijn overgegaan;
 3. bescheiden, ongeacht hun vorm, welke ingevolge overeenkomsten met of beschikkingen van instellingen of personen dan wel uit anderen hoofde in de archiefbewaarpplaatsen zijn opgenomen om daar te berusten;
 4. reproducties, welke bij of krachtens landsverordening in de plaats zijn gesteld van de onder 1, 2 of 3 bedoelde archiefbescheiden of welke op grond van het bepaalde in artikel 4 zijn vervaardigd;

64

- d. beheer van archiefbescheiden: de bewaring in goede en geordende staat, alsmede de vernietiging van archiefbescheiden volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regelen;
- e. overheidsorganen: de organen van het Land, waaronder mede begrepen:
 - 1. hun functionarissen, de overheidsdiensten, -instellingen en hun functionarissen;
 - 2. commissies ingesteld door landsorganen;
 - 3. rechtspersonen en privaatrechtelijke instellingen, waarin de overheid in belangrijke mate participeert, en die, afgezien van hun rechtsvorm, door het hun opgedragen verzorgingsgebied als een verlengstuk van de overheid zijn te beschouwen;
 - 4. landsorganen, welke voor of na de totstandkoming van deze landsverordening zijn of zullen worden opgeheven;

Artikel 2

De overheidsorganen zijn verplicht tot het beheer van de onder hen berustende archiefbescheiden, onverminderd hun bevoegdheid tot vervreemding en inbewaringgeving volgens bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regelen.

Artikel 3

Indien archiefbescheiden ten onrechte berusten onder een ander overheidsorgaan dan dat waaronder zij behoren te berusten, dragen de betrokken overheidsorganen er zorg voor dat die bescheiden te bestemder plaatse geraken.

Artikel 4

- 1. Ieder die archiefbescheiden onder zich heeft, is verplicht deze binnen vier weken, nadat hij een daartoe strekkende kennisgeving bij aangetekend schrijven heeft ontvangen, aan het overheidsorgaan, waaronder zij volgens de bepalingen van deze landsverordening zouden behoren te berusten, voor rekening en risico van dit overheidsorgaan af te staan, teneinde het in de gelegenheid te stellen hiervan een reproductie te vervaardigen.
- 2. Het overheidsorgaan geeft de archiefbescheiden binnen een maand na ontvangst terug aan degene, die deze heeft afgestaan, ook al kan de overheid op die bescheiden uit anderen hoofde rechten doen gelden. De verplichting tot teruggave laat de bevoegdheid om deze rechten geldend te maken onverlet.

Artikel 5

- 1. De onder de overheidsorganen berustende archiefbescheiden welke ouder zijn dan 40 jaar worden binnen een tijdvak van tien jaar naar de bij of krachtens deze verordening voor de bewaring daarvan aangewezen archiefbewaarplaatsen overgebracht.

2. Omtrent de overbrenging van archiefbescheiden en de bevoegdheid deze eerder te doen plaatsvinden of in bijzondere gevallen, alsmede voor zover enig wettelijk voorschrift daartoe aanleiding geeft, deze te doen opschorten, worden regelen vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 6

Omtrent de bouw, verbouwing, inrichting en verandering van inrichting van de archiefbewaarplaatsen en de ingebruikneming van gebouwen of gedeelten van gebouwen als archiefbewaarplaats worden regelen vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 7

1. De archiefbescheiden, welke in de archiefbewaarplaatsen berusten, zijn openbaar. De openbaarheid van archiefbescheiden kan, tenzij deze bescheiden ouder zijn dan honderd jaar, worden beperkt bij hun overbrenging of bij de in artikel 1 bedoelde overeenkomsten en beschikkingen, volgens regelen vast te stellen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
2. Wanneer het openbaar belang dit dringend vereist kan de openbaarheid van archiefbescheiden bovendien worden beperkt volgens regelen vast te stellen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
3. Ieder is, behoudens de beperkingen welke ten aanzien van de openbaarheid zijn gesteld, bevoegd de in het vorige lid bedoelde archiefbescheiden kosteloos te raadplegen en daarvan of daaruit afbeeldingen, afschriften of uittreksels te maken of op zijn kosten doen maken. Omtrent de wijze waarop en de gevallen waarin deze bevoegdheid kan worden beperkt, worden regelen vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.
4. Omtrent de uitlening van archiefbescheiden, welke in de archiefbewaarplaatsen berusten, worden regelen vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Uitlening geschiedt niet aan natuurlijke personen.

Artikel 8

De beheerders van de archiefbewaarplaatsen zijn bevoegd tot het opmaken en afgeven van afschriften van of uittreksels uit de aldaar berustende archiefbescheiden.

Artikel 9

Omtrent de opleiding tot en het verkrijgen van de hoedanigheid van hoger en middelbaar archiefambtenaar in overheidsdienst worden regelen vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 10

1. Er is een Archiefraad, welke tot taak heeft de Minister en de bestuurscolleges van de eilandgebieden desgevraagd of uit eigen beweging voorlichting te geven of van advies te dienen in zaken welke op het archiefwezen betrekking hebben.
2. Het hoofd van het Centraal Historisch Archief, bedoeld in artikel 11, en het hoofd van het Centraal Bureau voor Registratuur en Archiefzaken zijn ambtshalve lid van de Archiefraad. De overige leden van de raad worden benoemd en ontslagen door de Gouverneur, met dien verstande dat, met inbegrip van de beide ambtshalve leden, van ieder eilandgebied tenminste één ingezetene als lid van de raad deel uitmaakt. De benoeming geschiedt voor een tijdvak van vier jaren en kan telkens met eenzelfde periode worden verlengd. Het lidmaatschap van de raad eindigt voor de benoemde leden ten laatste bij het bereiken van de vijftigjarige leeftijd.
3. De Gouverneur wijst een van de ambtshalve of door hem benoemde leden als voorzitter van de Archiefraad aan.
4. De Gouverneur benoemt en ontslaat de secretaris van de Archiefraad, die tevens lid van de raad kan zijn.
5. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt de werkwijze van de Archiefraad geregeld.

HOOFDSTUK
ARCHIEFBESCHEIDEN VAN HET LAND
Artikel 11

1. Er is onder de verantwoordelijkheid van de Minister een landsarchiefdienst genaamd Centraal Historisch Archief. Deze dienst staat onder leiding van een hoofd, dat de hoedanigheid bezit van hoger archiefambtenaar als bedoeld in artikel 9. Het hoofd draagt de titel van algemene landsarchivaris.
2. Het Centraal Historische Archief heeft onder leiding van de algemene landsarchivaris tot taak de in de landsarchiefbewaarplaatsen aanwezige archiefbescheiden te beheren, toegankelijk en openbaar te maken.
3. De verdere taak en de organisatie van het Centraal Historisch Archief worden geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 12

1. Te Willemstad op Curaçao is gevestigd de algemene landsarchiefbewaarplaats, welke wordt beheerd door de algemene landsarchivaris.
2. De algemene landsarchiefbewaarplaats is bestemd tot bewaring van de archiefbescheiden van overheidsorganen, waarvan de functies zich over het gehele gebied der Nederlandse Antillen of over een groter gebied dan dat van één eiland hebben uitgestrekt of uitstrekken. Voorts is de algemene landsarchiefbewaarplaats bestemd tot bewaring van

- de archiefbescheiden van andere overheidsorganen voor zover daarvoor geen afzonderlijke archiefbewaarplaats is bestemd.
3. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen op die eilanden van de Nederlandse Antillen bijzondere landsarchiefbewaarplaatsen worden bevestigd, welke ressorteren onder het Centraal Historisch Archief.
 4. Een bijzondere landsarchiefbewaarplaats wordt beheerd door een hoger archiefambtenaar als bedoeld in artikel 9, die de titel draagt van landsarchivaris.
 5. De Minister is bevoegd in bijzondere gevallen een landsarchivaris te benoemen, die niet de in het vierde lid van dit artikel genoemde hoedanigheid van hoger archiefambtenaar bezit.
 6. Een bijzondere landsarchiefbewaarplaats is bestemd tot bewaring van de archiefbescheiden van landsorganen, waarvan de functies zich tot het gebied van het betreffende eiland hebben uitgestrekt of uitstrekken.
 7. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kan een bijzondere landsarchiefbewaarplaats worden aangewezen tot bewaring van de archiefbescheiden van de overheidsorganen van een of meerdere eilanden.

Artikel 13

De Staten van de Nederlandse Antillen, de Raad van Advies, de Algemene Rekenkamer, de Sociaal-Economische Raad, het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba en andere hoge colleges van den Lande welke zijn of nog zullen worden ingesteld, dragen zorg voor het beheer van hun archiefbescheiden, voor zover deze niet op grond van het bepaalde in artikel 5 zijn overgebracht naar de algemene landsarchiefbewaarplaats.

Artikel 14

De ministers dragen zorg voor het beheer van de archiefbescheiden van de ministeries en de daaronder ressorterende overheidsorganen, voor zover deze bescheiden niet op grond van het bepaalde in artikel 5 zijn overgebracht naar de algemene landsarchiefbewaarplaats.

Artikel 15

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt geregeld de wijze waarop de in de artikelen 13 en 14 bedoelde zorg zal worden uitgeoefend.

Artikel 16

Volgens opdracht of instructie van de Minister oefent de algemene landsarchivaris overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regelen toezicht uit op de zorg voor het beheer van de archiefbescheiden van de overheidsorganen.

Artikel 17

Volgens opdracht of instructie van de Minister oefent het hoofd van het Centraal Bureau voor Registratuur en Archiefzaken overeenkomstig bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, te stellen regelen toezicht uit op het beheer van de archiefbescheiden van de overheidsorganen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een landsarchiefbewaarplaats.

HOOFDSTUK III
ARCHIEFBESCHEIDEN VAN EILANDGEBIEDEN
Artikel 18

1. De bestuurscolleges dragen zorg voor het beheer van de archiefbescheiden van de eilandsorganen overeenkomstig een bij eilandsverordening vast te stellen regeling.
2. De regeling als bedoeld in het eerste lid houdt voorzieningen in omtrent de zorg, het beheer en de bewaring van de betreffende archiefbescheiden, alsmede omtrent het toezicht daarop.
3. Deze voorzieningen worden getroffen zoveel mogelijk overeenkomstig de bepalingen van deze landsverordening.

HOOFDSTUK IV
STRAFBEPALINGEN
Artikel 19

1. Hij die aan de bij artikel 4, eerste volzin, gestelde verplichting niet voldoet, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden.
2. Het in het eerste lid strafbaar gestelde feit wordt als een overtreding beschouwd.

Artikel 20

1. Indien een in artikel 19 strafbaar gesteld feit wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon, wordt de strafvervolging ingesteld en worden de straffen uitgesproken: hetzij tegen die rechtspersoon; hetzij tegen hen, dit tot het feit opdracht hebben gegeven of die feitelijk de leiding hebben gehad bij het verboden handelen of nalaten; hetzij tegen beiden;
2. Een in artikel 19 strafbaar gesteld feit wordt onder meer begaan door of vanwege een rechtspersoon, indien het wordt begaan door personen, die hetzij uit hoofde van een dienstbetrekking, hetzij uit anderen hoofde handelen in de sfeer van de rechtspersoon, ongeacht of deze personen ieder afzonderlijk het strafbare feit hebben begaan, dan wel bij hen gezamenlijk de elementen van het strafbare feit aanwezig zijn.
3. Indien een strafvervolging wordt ingesteld tegen een rechtspersoon, wordt deze tijdens de vervolging vertegenwoordigd door de bestuurder en, indien er meer bestuurders zijn, door één dezer. De vertegenwoordiger kan bij gemachtigde verschijnen.

- De rechter kan de persoonlijke verschijning van een bepaalde bestuurder bevelen; hij kan alsdan zijn medebrenging gelasten.
4. Voor wat betreft het in artikel 19 strafbaar gestelde feit worden rechtspersonen voor de toepassing van artikel 20 van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen geacht te wonen, waar zij zijn gevestigd.
 5. Indien een strafvervolgning wordt ingesteld tegen een rechtspersoon, geschieden de in het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen voorgeschreven betekeningen, dagvaardingen, oproepingen, kennisgevingen of andere mededelingen aan de persoon of de woonplaats van de bestuurder en, indien er meer bestuurders zijn, van één dezer, of op de plaats waar het bestuur zitting of kantoor houdt, behoudens, indien het een dagvaarding betreft, overeenkomstige toepassing van artikel 130, tweede en derde lid van het Wetboek van Strafvordering van de Nederlandse Antillen.
 6. Voor de toepassing van dit artikel worden met een rechtspersoon gelijkgesteld een maat- of vennootschap, een andere vereniging van personen, een doelvermogen of welke andere samenwerkingsvorm dan ook.

HOOFDSTUK V
SLOTBEPALINGEN
Artikel 21

De algemene maatregel van bestuur, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 januari 1854, no. 64, houdende bepalingen tot handhaving van het eigendomsrecht van den staat op de Gouvernementsarchieven in de kolonien en bezittingen van het Ryk in andere werelddeelen (P.B. 1854, no. 5, zoals gewijzigd), welke algemene maatregel geacht moet worden ingevolge artikel 57 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden de staat van landsverordening te hebben verkregen, vervalt voor zover de bepalingen daarvan een inhoud en strekking hebben welke strijdig zijn met het in deze landsverordening bepaalde.

Artikel 22

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Archief-landsverordening".
2. Zij treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip.

Gegeven te Willemstad, 7 november 1989.
R.A. RÖMER

De Minister van Algemene Zaken,
M.PH. LIBERIA-PETERS

Uitgegeven de 17de november 1989
De Minister van Algemene Zaken,
M.PH. LIBERIA-PETERS

T w e e d e d e e l

VII ONTWERP-TEKSTEN

A. Voorontwerp van een "Wet op de inlevering van publikaties"

Wij, BEATRIX, enz.

Alzo Wij in overweging hebben genomen dat het wenselijk is bij de wet regelen te stellen nopens het instellen van een verplichting tot inlevering van publikaties teneinde deze als geestelijk erfgoed te algemenen nutte te kunnen bewaren en beschrijven;

Zo is het dat Wij, de Raad van State enz.

Begripsbepalingen

Artikel 1.

Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt verstaan onder:

- a. Onze minister: Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen;
- b. De bibliothecaris: de Bibliothecaris der Koninklijke Bibliotheek;
- c. De Commissie: de Commissie van bijstand, bedoeld bij artikel 4.
- d. Publikatie: elke uiting in schrift, beeld of klank dan wel combinaties daarvan, die op daartoe naar zijn aard bestemd materiaal is vastgelegd en ter verspreiding verveelvoudigd;
- e. Uitgever: de in Nederland gevestigde natuurlijke of rechtspersoon of andere vereniging van personen die, of het in Nederland gevestigde doelvernogen dat, een publikatie verveelvoudigt of doet verveelvoudigen en tevens ter verspreiding beschikbaar stelt;
- f. Wettelijk depot: de verzameling van publikaties, die overeenkomstig de voorschriften van deze wet worden ingeleverd en bewaard;
- g. Inleveringsplichtige: de uitgever die tot inlevering van een publikatie verplicht is.

Wettelijk depot

Artikel 2.

1. Er is een verplichting tot inlevering van publikaties.
2. De inlevering geschiedt bij de dienst van het Wettelijk depot, die is gevestigd bij de Koninklijke Bibliotheek.
3. De inlevering van publikaties in gedrukte vorm en de inlevering van publikaties in de vorm van audiovisuele media worden elk bij afzonderlijke maatregel van bestuur geregeld.

Artikel 3.

1. De Bibliothecaris der Koninklijke Bibliotheek is belast met de zorg voor het Wettelijk depot.
2. Voor de vervulling van onderdelen van de in lid 1 genoemde taak kan hij zich laten vervangen door een door hem aan te wijzen functionaris.

Artikel 4.

1. De bibliothecaris wordt bij de uitvoering van de hem bij deze wet opgedragen taak terzijde gestaan door een Commissie van bijstand waarvan de leden door Onze minister worden benoemd.
2. Samenstelling, taak en bevoegdheden van deze commissie worden geregeld bij algemene maatregel van bestuur.

Uitgever

Artikel 5

1. Van de publikaties, waarvan met de verspreiding een begin wordt gemaakt na de inwerkingtreding van deze wet, moet door de uitgever, behoudens de uitzonderingen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vast te stellen, vóór het einde van de maand volgende op die waarin met de verspreiding een begin is gemaakt, één gaaf exemplaar worden ingeleverd.
2. Indien van een publikatie niet alle exemplaren in dezelfde uitvoering zijn vervaardigd, wordt elke uitvoering voor de toepassing van deze wet beschouwd als een afzonderlijke publikatie.
3. Het in het eerste lid bepaalde is niet van toepassing op publikaties, waarvan de verspreiding wegens het vertrouwelijk karakter is beperkt.
4. Indien een inleveringsplichtige zich beroept op artikel 5 lid 3 dan dient de bibliothecaris aan te tonen, dat de betreffende publikatie geen vertrouwelijk karakter heeft. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen hiervoor nadere regelen worden gesteld.

Artikel 6.

1. Als uitgever wordt beschouwd degene die als zodanig in de publikatie is vermeld.
2. Indien in de publikatie meer dan één uitgever is vermeld, wordt de als eerste genoemde als de uitgever aangemerkt.
3. Indien in de publikatie geen uitgever is vermeld, wordt de verveelvoudiger als uitgever aangemerkt.

Bewaring en openbaarheid

Artikel 7.

1. De publikaties, ingeleverd bij de dienst van het wettelijk depot, worden in de oorspronkelijke vorm bewaard, behoudens het bepaalde in lid 2 en 3.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld, waarbij de gevallen worden aangegeven, waarin ingeleverde publikaties niet bewaard moeten worden.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld, waarbij de gevallen worden aangegeven, waarin ingeleverde publikaties niet in de oorspronkelijke vorm bewaard moeten worden.
4. Op verzoek van de inleveringsplichtige worden door hem ingeleverde publikaties, die op grond van het in of krachtens dit artikel bepaalde niet voor bewaring in aanmerking komen, aan hem terugezonden.

Artikel 8.

1. Het wettelijk depot is openbaar.
2. De in het wettelijk depot opgenomen publikaties zijn ter plaatse aanwezig. Uitzonderingen hierop kunnen worden gemaakt bij of krachtens de in lid 3 bedoelde algemene maatregel van bestuur.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regelen worden gesteld omtrent de beschikbaarstelling ter plaatse van in het wettelijk depot opgenomen publikaties en omtrent de gevallen waarin een publikatie tijdelijk niet ter plaatse hoeft te zijn.

Beschrijving

Artikel 9.

1. De Bibliothecaris draagt er zorg voor dat van de daarvoor in aanmerking komende publikaties- behoudens het in het tweede lid van dit artikel bepaalde - titelbeschrijvingen worden vervaardigd.
2. Ten aanzien van bepaalde categorieën van publikaties kan, volgens door de bibliothecaris vast te stellen en door Onze minister goed te keuren richtlijnen, worden volstaan met de vervaardiging van collectieve beschrijvingen.
3. De titelbeschrijvingen zullen mede dienen als grondslag voor een passend bibliografisch apparaat. Onze minister kan regelen stellen omtrent de samenstelling van dit apparaat.

Vergoedingen

Artikel 10.

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regelen gesteld omtrent de gevallen waarin vergoeding betaald wordt voor de inlevering van publikaties.

Artikel 11.

De vracht- of portokosten terzake van verzending naar de dienst van het Wettelijk depot van aan inleveringsplicht onderworpen publikaties komen ten laste van 's-Rijks schatkist.

Beslissing en beroep

Artikel 12.

1. De bibliothecaris beslist zo nodig:
 - a. of in een bepaald geval sprake is van een publikatie;
 - b. of een bepaalde publikatie moet worden ingeleverd;
 - c. wie ten aanzien van een bepaalde publikatie inleveringsplichtig is.
2. Tegen een beslissing als in het eerste lid bedoeld kan de inleveringsplichtige in beroepkomen overeenkomstig de voorschriften en binnen de termijnen, bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen.
3. Het beroep wordt schriftelijk ingesteld. Het beroepschrift wordt bij Onze minister ingediend.
4. Nadat de Raad van State, afdeling voor de geschillen van bestuur, is gehoord, wordt door Ons bij een met redenen omkleed besluit op het beroep beslist.

Sancties

Artikel 13.

1. Indien een inleveringsplichtige in gebreke blijft aan zijn inleveringsplicht overeenkomstig de bij of krachtens deze wet gegeven voorschriften te voldoen, kan de bibliothecaris overgaan tot verwerving van de publikatie, die niet of niet overeenkomstig de in de aanhef bedoelde voorschriften is ingeleverd, en de kosten van die verwerving op de inleveringsplichtige verhalen.

2. De bibliothecaris gaat daartoe niet over dan na verloop van een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen termijn binnen welke de inleveringsplichtige op de eveneens bij algemene maatregel van bestuur te bepalen wijze in de gelegenheid is gesteld alsnog aan zijn inleveringsplicht te voldoen.
3. Indien verhaal van de kosten van verwerving als in het eerste lid bedoeld aanleiding mocht geven tot een rechtsgeding, wordt daarin de Staat der Nederlanden vertegenwoordigd door de bibliothecaris of een door hem aan te wijzen functionaris.

Artikel 14.

1. De inleveringsplichtige, die enige bij deze wet of bij algemene maatregel van bestuur ter uitvoering van deze wet op hem gelegde verplichting niet nakomt, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste duizend gulden.
2. Het feit wordt beschouwd als overtreding.

Artikel 15.

Indien een overtreding als bedoeld bij artikel 14 wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon, enige andere vereniging van personen of een doelvermogen, wordt de strafvervolgung ingesteld en de straf uitgesproken tegen degenen, die tot het feit opdracht heeft gegeven of de feitelijke leiding heeft gehad bij het verboden handelen of nalaten.

Artikel 16.

Met de opsporing van de in artikel 14 bedoelde strafbare feiten zijn, behalve de bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van strafveroordening aangewezen ambtenaren, belast de door Onze minister op voordracht van de bibliothecaris aan te wijzen ambtenaren van de dienst van het Wettelijk depot, die daartoe door de kantonrechter van hun woonplaats worden beëdigd.

Slotbepalingen

Artikel 17.

Alle ter uitvoering van deze wet nodige voorschriften worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur vastgesteld.

Citeertitel en inwerkingtreding

Artikel 18.

1. Deze wet kan worden aangehaald als "Wet op de inlevering van publikaties".
2. De artikelen van deze wet treden in werking met ingang van een door Ons te bepalen tijdstip, dat voor de onderscheidene artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden gesteld.

Lasten en bevelen enz.

